

TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN ÖZEL ALAN YETERLİKLERİNE
İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Melay TOPALOĞLU

TRABZON
Eylül, 2019

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN ÖZEL ALAN YETERLİKLERİNE
İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

Melay TOPALOĞLU

**Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nce Yüksek Lisans Unvanı
Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Zühal DİNÇ ALTUN**

**TRABZON
Eylül, 2019**

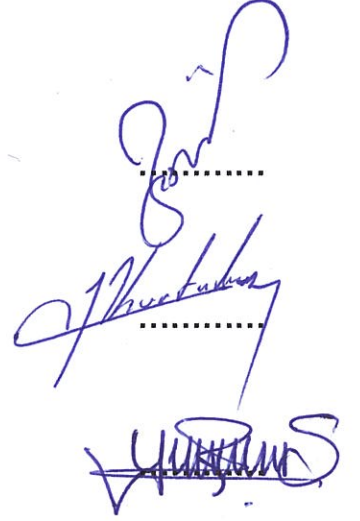
Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'ne

**Bu çalışma jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 30 / 09 / 2019**

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Zühal DİNÇ ALTUN

Üye : Prof. Dr. Mehmet Kayhan KURTULDU

Üye : Doç. Dr. Yavuz ŞEN

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

**Prof. Dr. Bülent GÜVEN
Enstitü Müdürü**

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Trabzon Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Melay TOPALOĞLU

30 / 09 / 2019

ÖN SÖZ

Ülkemizde özel ve devlet okullarının her kademesinde görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin mesleki alanlarında gerekli olan özel alan yeterliklerini ölçmeyi amaçlayan öğretmenlerin kendilerini hangi özel alanlarda yeterli ya da yetersiz gördüklerini, mesleklerinde yaşadıkları problemleri, gördükleri eksikleri dile getirmeye yardımcı olan ilgili alan yazında yayınlanmış bir tez çalışması bulunmamaktadır. Bu sebepten dolayı araştırma, öğretmenlerin kendi yeterliklerine yönelik görüşlerini ortaya koymasını ve ileride yapılacak çalışmalara basamak oluşturmasını açısından önemlidir. Bu sebepten dolayı araştırmada Doğu Karadeniz Bölgesi illerindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokullarda ve liselerde görev yapan müzik öğretmenlerinin özel alan yeterlik düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemek ve öğretmenlerin kendi yeterliklerine yönelik görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Tez çalışmam süresince engin bilgileriyle beni aydınlatan, yol gösterip, yardımcı olan tecrübelerini ve desteğini hiç esirgemeyen, etikten ve doğrudan hiçbir zaman şaşmayıp biz öğrencilerinin de hep aynı yolda kalmamız için çaba harcayan sevgili danışmanım sayın Dr. Öğretim Üyesi Zühal DİNÇ ALTUN'a sonsuz teşekkür, sevgi ve saygılarımı sunarım.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve tecrübeleriyle bana yardımcı olan Trabzon Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği bölümündeki tüm hocalarıma teşekkür ederim.

Doğduğum günden bu yana her konuda sevgisini hiç esirgemeyip, yardımcı olan tüm eğitim hayatım boyunca desteğini bir an bile bırakmayıp yanımda olan beni yüreklendiren sevgili anneciğim Nuray ERYALÇIN'a babacığım Latif Bülent ERYALÇIN'a ve ağabeyim Turgut Irmak ERYALÇIN'a teşekkürlerimi, sevgilerimi ve saygılarımı sunarım.

9 sene boyunca her anımda yanımda olup, her konuda sevgisini, saygısını, desteğini ve yardımını esirgemeyen, eğitimim boyunca beni yüreklendiren, yüksek lisans tezim için çevirilerime yardımcı olan sevgili hayat arkadaşım Mücahid Hasan TOPALOĞLU'na teşekkür eder, saygı ve sevgimi sunarım.

Eylül, 2019
Melay TOPALOĞLU

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
ÖZET	viii
ABSTRACT	x
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xv
1. GİRİŞ.....	1
1. 1. Araştırmanın Amacı.....	2
1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi.....	3
1. 3. Araştırmanın Sınırlıkları.....	3
1. 4. Araştırmanın Varsayımları.....	3
1. 5. Tanımlar.....	3
2. LİTERATÜR TARAMASI.....	5
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi.....	5
2. 1. 1. Öğretmenlik Mesleği ve Önemi.....	5
2. 1. 2. Öğretmen Yeterlikleri.....	7
2. 1. 2. 1. Öğretmen Mesleği Genel Yeterlikleri.....	8
2. 1. 2. 2. Özel Alan Yeterlikleri.....	14
2. 1. 2. 2. 1. Müzik Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri.....	14
2. 1. 3. Konuya İlişkin Yapılmış Çalışmalar.....	31
2. 1. 3. 1. Genel Yeterliklerine İlişkin Yurt İçinde Yapılmış Çalışmalar.....	31
2. 1. 3. 2. Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Yurt İçinde Yapılmış Çalışmalar.....	33
2. 1. 3. 3. Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Yurt Dışında Yapılmış Çalışmalar.....	41
2. 2. Literatür Taramasının Sonucu.....	43
3. YÖNTEM.....	44
3. 1. Araştırma Modeli.....	44
3. 2. Araştırma Grubu.....	45
3. 3. Verilerin Toplanması.....	47

3. 3. 1. Veri Toplama Araçları	48
3. 3. 2. Veri Toplama Süreci	49
3. 4. Verilerin Analizi	49
4. BULGULAR.....	51
4. 1. Müzik Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri Görüş Anketine İlişkin Bulgular	51
4. 1. 1. Ölçek ve Ana Yeterliklere İlişkin Bulgular	51
4. 1. 2. Planlama ve Düzenleme Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular	52
4. 1. 3. Kuramsal-Uygulamalı Bilgi ve Beceriler Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular..	52
4. 1. 4. Müzik Kültürü Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular	53
4. 1. 5. İzleme ve Değerlendirme Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular	54
4. 1. 6. Okul-Aile-Toplum ve Disiplinler Arası İş Birliği Yapma Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular.....	55
4. 1. 7. Mesleki Gelişim Sağlayabilme Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular	56
4. 2. Müzik Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri Görüş Anketine İlişkin Özel Alan Yeterlik Puanlarının Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılmasına Ait Bulgular	56
4. 2. 1. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Ait Mann Whitney U Testi Bulguları.....	56
4. 2. 2. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Mezun Olduğu Bölüme Göre Karşılaştırılmasına Ait Kruskal Wallis H Testi Bulguları	57
4. 2. 3. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Meslekteki Hizmet Yılına Göre Karşılaştırılmasına Ait Kruskal Wallis H Testi Bulguları	58
4. 2. 4. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Çalıştığı Okula Göre Karşılaştırılmasına Ait Mann Whitney U Testi Bulguları.....	60
4. 2. 5. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Çalıştığı Okul Türüne Göre Karşılaştırılmasına Ait Kruskal Wallis H Testi Bulguları	60
4. 2. 6. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Ait Mann Whitney U Testi Bulguları	62
4. 3. Mülakattan Elde Edilen Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular	63
4. 3. 1. Öğretmenlerin Planlama ve Uygulama Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular ...	68
4. 3. 2. Öğretmenlerin Kuramsal-Uygulamalı Bilgi ve Beceriler Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular.....	74
4. 3. 3. Öğretmenlerin Müzik Kültürü Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular	74
4. 3. 4. Öğretmenlerin İzleme ve Değerlendirme Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular	77
4. 3. 5. Öğretmenlerin Genel Düşüncelere İlişkin Bulgular	80

5. TARTIŞMA	85
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	89
6. 1. Sonuçlar.....	89
6. 1. 1. Anket Sonuçları	89
6. 1. 2. Mülakat Sonuçları	92
6. 2. Öneriler	95
6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler.....	95
6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	95
7. KAYNAKLAR	96
8. EKLER	101
9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ	106

ÖZET

Müzik Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Çalışmanın amacı, Doğu Karadeniz Bölgesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı ortaokullar ve liselerde görev yapan müzik öğretmenlerinin özel alan yeterlik düzeylerine yönelik görüşlerinin çeşitli değişkenler yardımıyla incelenmesidir. Çalışmada nitel ve nicel araştırma yaklaşımlarından karma yöntem deseni kullanılmıştır. Çalışmanın nicel verileri derecelendirme ölçekli likert tipi görüş anketi kullanılarak elde edilmiştir. Nitel veriler ise yarı yapılandırılmış görüşme kullanılarak elde edilmiştir. 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Doğu Karadeniz illerindeki MEB'e bağlı ortaokullarda ve liselerde görev yapan, çalışmaya gönüllü olarak katılmış 123 müzik öğretmeni ve görüşmeye gönüllü olarak katılmış 10 müzik öğretmeni ile çalışılmıştır. Çalışmada görüş anketinden alınacak veriler nicel araştırma kapsamında yer alan tarama araştırma yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları anket sonuçlarına göre hazırlanmıştır. Çalışmada görüş anketi aracılığıyla elde edilen veriler istatistik analiz programı ile analiz edilmiştir. Yarı yapılandırılmış mülakatlardan elde edilen veriler ise nitel analiz yöntemlerinden betimsel ve içerik analizleriyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, mülakata katılan öğretmenlerin kendilerine yöneltilen sorulara verdikleri cevaplara göre görüşleri incelenmiş ve tablolastırılarak sunulmuştur. Anket sonuçlarına göre, öğretmenlerin kendilerini en yeterli gördükleri ana yeterlik "mesleki gelişimi sağlama" ana yeterliği, katılım düzeylerinin en az olduğu ana yeterlik ise "planlama ve düzenleme" olmuştur. Öğretmenlerin demografik bilgileri ile özel alan yeterliklerine ilişkin ana yeterlikleri arasındaki ilişki incelendiğinde cinsiyet, mezun olunan bölüm, hizmet yılı, görev yapılan okul, görev yapılan okul türüne göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür. Hizmet içi eğitim almış öğretmenlerin "planlama ve düzenleme", "kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler" "müzik kültürü", "izleme ve değerlendirme", "mesleki gelişim sağlama" ana yeterliklerine ilişkin puanlarının ve Özel Alan Yeterliği puanlarının toplamının hizmet içi eğitim almamış öğretmenlere göre daha anlamlı yüksek bir ilişkiye sahip olduğu görülmüştür. Ülkemizde özel ve devlet okullarının her kademesinde görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin mesleki alanlarında gerekli olan özel alan yeterliklerini ölçmeyi amaçlayan öğretmenlerin kendilerini hangi özel alanlarda yeterli ya da yetersiz gördüklerini, mesleklerinde yaşadıkları problemleri, gördükleri eksikleri dile getirmeye yardımcı olan ilgili alan yazında yayınlanmış bir tez çalışması bulunmamaktadır. Bu

sebepten dolayı araştırma, öğretmenlerin kendi yeterliklerine yönelik görüşlerini ortaya koyması ve ileride yapılacak çalışmalara basamak oluşturması açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik Mesleği, Müzik Öğretmenliği, Genel Yeterlikler, Özel Alan Yeterlikleri.

ABSTRACT

Examination of Special Field Competencies of Music Teachers Opinions According to Various Variables

The purpose of this study is to examine the opinions of music teachers working in secondary schools and high schools affiliated to the Ministry of National Education in Eastern Black Sea Region on the level of special field competence with the help of various variables. In the study, a mixed method pattern, where qualitative and quantitative approaches would be used together, was used. The quantitative data of the study were obtained by using the graded Likert-type opinion survey. The qualitative data were obtained by using the semi-structured interview. The study was performed with 123 music teachers who voluntarily participated in the study and 10 music teachers who voluntarily participated in the interview, who teach at secondary school and high schools under the Directorate of National Education in the provinces in the East Black Sea Region during 2017-2018 educational year. In the study, the data from the opinion form were obtained by using the survey research method within the scope of quantitative research. Semi-structured interview forms were prepared according to survey results. In the study, data obtained via opinion survey was analyzed with a statistical analysis program. The data obtained from the semi-structured interviews were analyzed with descriptive and content analyses as qualitative analysis methods. As a result of the research, the answers of the teachers, who participated in the interview, to the questions directed at them were examined and presented in tables. According to survey results, the main competency in which the teachers regard themselves as most competent is "providing professional improvement", and the main competency with lowest participation numbers is "planning and arrangement". When the relationship between the demographic information of the teachers and their main competencies related to Special Field Competency is examined; it is seen that there is no significant difference according to gender, graduated department, years of service, the school they teach at, and the type of school they teach at. It is also seen that the sum of main competency ("planning and arrangement", "theoretically applied knowledge and skills", "music culture", "monitoring and evaluating", "providing professional improvement") scores and Special Field Competency scores of teachers who received in-service training have a higher level of significant relationship compared to the teachers who did not receive in-service training. There is no dissertation study published in therelevant literature which aims to measure the special field competencies

professionally required by music teachers who teach at every level in our country's private and public schools, and which helps reflect in which special fields teachers regard themselves competent or in competent, what problems they experience and what shortcomings they notice in their profession. Therefore, the study is important in terms of revealing the opinions of the teachers about their own competences and providing a base for future studies.

Keywords: Teaching Profession, Music Teaching, General Competencies, Special Field Competencies.

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Özel Alan Yeterliklerinin ve Genel Yeterliklerin Karşılaştırılması	28
2.	Nicel, Karma ve Nitel Yöntemlerin Veri Toplama ve Analiz Yolları.....	45
3.	Öğretmenlerin Ankete İlişkin Demografik Bilgileri	46
4.	Öğretmenlerin Mülakata İlişkin Demografik Bilgileri.....	47
5.	Ölçek ve Yeterlik Alanlarına Ait İstatistikler	51
6.	Planlama ve Düzenleme Ana Yeterliğine Ait İstatistikler.....	52
7.	Kuramsal-Uygulamalı Bilgi ve Beceriler Ana Yeterliğine Ait İstatistikler.....	53
8.	Müzik Kültürü Ana Yeterliğine Ait İstatistikler.....	54
9.	İzleme ve Değerlendirme Ana Yeterliğine Ait İstatistikler.....	54
10.	Okul-Aile-Toplum ve Disiplinler Arası İş Birliği Yapma Ana Yeterliğine Ait İstatistikler	55
11.	Mesleki Gelişim Sağlama Ana Yeterliğine Ait İstatistikler	56
12.	Özel Alan Yeterlik Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Ait Mann Whitney U Testi Bulguları.....	57
13.	Özel Alan Yeterlik Puanlarının Mezun Olunan Bölüme Göre Karşılaştırılmasına Ait Kruskal Wallis H Testi Bulguları	58
14.	Özel Alan Yeterlik Puanlarının Meslekteki Hizmet Yılına Göre Karşılaştırılmasına Ait Kruskal Wallis H Testi Bulguları	59
15.	Özel Alan Yeterlik Puanlarının Çalıştığı Okula Göre Karşılaştırılmasına Ait Mann Whitney U Testi Bulguları.....	60
16.	Özel Alan Yeterlik Puanlarının Çalıştığı Okul Türüne Göre Karşılaştırılmasına Ait Kruskal Wallis H Testi Bulguları	61
17.	Özel Alan Yeterlik Puanlarının Hizmet İçi Eğitim Alıp Almadığına Göre Karşılaştırılmasına Ait Mann Whitney U Testi Bulguları.....	62
18.	Öğretmenlerin Derslerine Planlı Gitmelerine İlişkin Görüşleri	63
19.	Öğretmenlerin Planlarını Uygulamalarına İlişkin Görüşleri.....	63

20.	Öğretmenlerin Derslerinde Kullandıkları Aktif Yöntem ve Tekniklere İlişkin Görüşleri	64
21.	Öğretmenlerin Yeni Yöntem ve Teknikleri Kullanabilmelerine İlişkin Görüşleri	65
22.	Öğretmenlerin Materyal ve Teknolojilerden Yararlanmalarına İlişkin Görüşleri	66
23.	Öğretmenlerin Özel Eğitim Öğrencilerini Dikkate Almalarına İlişkin Görüşleri	67
24.	Öğretmenlerin Müzik Teorik Bilgilerini Yeterli Görmelerine İlişkin Görüşleri	68
25.	Öğretmenlerin Müzik Teorik Bilgilerini Öğrencilerine Aktarmalarına İlişkin Görüşleri	69
26.	Öğretmenlerin Müzik Öğretim Programına Bağlı Kalıp Kalmamalarına İlişkin Görüşleri.....	70
27.	Öğretmenlerin Derslerinde Yararlandıkları Çalgılara İlişkin Görüşleri	71
28.	Öğretmenlerin Derslerinde Ana Dal Çalgılarını Kullanıp Kullanmamalarına İlişkin Görüşleri	71
29.	Öğretmenlerin Müzik Öğretim Programı Öğretim Alanından “Çalma” İfadesinin Kaldırılmasına İlişkin Görüşleri	72
30.	Öğretmenlerin Derslerinde Öğrencilerine Çalgı Çaldırıp Çaldırmamalarına İlişkin Görüşleri	74
31.	Öğretmenlerin Öğrencilerinin Müzik Kültürlerini Geliştirmelerine İlişkin Görüşleri	75
32.	Öğretmenlerin Öğrencilerini İzleme ve Değerlendirmelerine İlişkin Görüşleri	77
33.	Öğretmenlerin Yaptıkları Sınavlara İlişkin Görüşleri	78
34.	Öğretmenlerin Sınıfta Yaşadıkları Problemlere İlişkin Görüşleri	80
35.	Öğretmenlerin Yaşadıkları Sorunlarda Yardım Aldıkları Kişilere İlişkin Görüşleri	82
36.	Öğretmenlerde Bulunması Gereken Genel Yeterliklere İlişkin Görüşler	82
37.	Öğretmenlerde Bulunması Gereken Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Görüşler	83

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Şekil No</u>	<u>Şekil Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	2006 yılında yayınlanan öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri	9
2.	2017 yılında yayınlanan öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri	10
3.	Mesleki bilgi yeterlik alanına ait yeterlikler ve yeterlik göstergeleri	11
4.	Mesleki beceri yeterlik alanına ait yeterlikler ve yeterlik göstergeleri	12
5.	Tutum ve değer yeterlik alanına ait yeterlikler ve yeterlik göstergeleri	13
6.	2008 yılında yayınlanan müzik öğretmenliği özel alan yeterlikleri	15
7.	Planlama ve düzenleme ana yeterliği	17
8.	Kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler ana yeterliği	20
9.	Müzik kültürü ana yeterliği	22
10.	İzleme ve değerlendirme ana yeterliği	24
11.	Okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma ana yeterliği	26
12.	Mesleki gelişimi sağlama ana yeterliği	27
13.	Nitel araştırma sürecinin adımları	44

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

GSEB	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
KS-Z	Kolmogorov-Simirnov Z Test Puanı
Maks	Maksimum
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
Min	Minimum
n	Gruptaki Örneklem Sayısı
Ö	Öğretmen
p	Anlamlılık Düzeyi
SS	Standart Sapma
TDK	Türk Dil Kurumu
Z	Mann Whitney U Testi Z İstatistiği
$\bar{x}$	Ortalama
X²	Kruskal Wallis H Testi Ki-Kare İstatistik Değeri

1. GİRİŞ

İnsanların varoluşundan bu yana öğretmenlik mesleği, toplumun kültür ve değerlerini, sahip olması gereken her bilgiyi, insanlık geleceğini şekillendirecek olan yeni nesillere aktarmak amacıyla eğitim ve öğretimde köprü rolü oynamış, en önemli ve saygıdeğer meslekler içinde yerini almıştır. Kültürümüz bilgiye sahip olanlar ile olmayanlar arasındaki farkı her zaman dile getirmiş, bilgiye sahip olana önem vermiş ve hep saygı duymuştur. Bu durum kültürümüzde bir harf öğretene kırk yıl köle olunabilecek kadar önem verildiğiyle açıklanmıştır (URL-1, 2017). Öğretmen, eğitim ve öğretim amacıyla toplumda ve toplumun en önemli bireyleri olan öğrencilerin nitelikli birer vatandaş olmalarında rehberlik yapmış ve örnek bir birey olma görevi üstlenmiştir. Öğretmen, öğrencilerin gelişiminde her bilginin öğrenilebilmesi için davranış haline gelmesinde çok önemli bir araçtır (Özkan, 2017). Bir ülkenin kalkınabilmesi ve iyi olabilmesi, geleceğini doğru şekillendirebilmesi, o ülkedeki eğitimin iyi olabilmesi, amaçlarını en iyi seviyelerde tamamlayabilmesi, nitelikli ve donanımlı öğretmenler sayesinde gerçekleşmektedir (Çeliköz, 2004).

Öğretmenlik mesleğine hak ettiği önemin ve saygının verilmesi konusunda dünyadaki ülkeler arasında en başta olan ülkelerden biri Türkiye'dir. Bundan hareketle son zamanlarda üzerinde durulan en önemli konulardan biri öğretmenlik yeterlikleri olmuştur. Toplumların hızlı ve sürekli bir değişim içinde olması, bilim ve teknolojinin hızla yayılması, insanlar için ekonomik, kültürel ve sosyal alanlarda değişimi de beraberinde getirmiştir. Bu gelişmelerin dünya genelinde ekonomik, eğitimsel, beşeri ve siyasi ilişkilerde derin ve sürekli bir değişime neden olduğu görülmektedir. Bu durum eğitim alanında yeni sistemlere, mesleki ve bireysel becerilere, beşeri ve sosyal değerlere yeni anlamlar oluşturmuştur. Bu anlamlar, eleştirel düşünebilen, etkili ve doğru iletişim kurabilen, karmaşık problemler çözebilen, yenilikçi bir üretim sağlayabilen, kültürler arasındaki farklı öğelere saygı duyabilen, rekabet edebilecek becerilere sahip olabilen, iş birliği içinde gelişime yardımcı olabilen, kendi milli ve kültürel değerlerini koruyup yüceltebilecek bilince sahip öğrenciler kazandırmayı amaçlamıştır (URL-2, 2017).

Eğitim ve öğretim sürecinin bu gelişim ve değişimlere uyum sağlaması ve yeni anlamlar kazanmasıyla öğretmenlik mesleğinde de farklılıklar oluşması bakımından mesleki yenilikler ve değişimler oluşmuştur. Bundan dolayı birçok ülke ile birlikte Türkiye'de de öğretmenlik mesleğinin doğru yapılabilmesi amacıyla yeterliklerin yeniden değerlendirilmesi ve yapılandırılması gerekmiştir (Güneş, 2011). Bu konuyla ilgili yapılmış en son çalışma öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin MEB tarafından yeniden gözden geçirilerek düzenlenmesi ve 2017 yılında yayınlanması olmuştur. Bu çalışma bütün yeterlikleri içinde

barındıran 3 yeterlik alanı, 11 yeterlik ve 65 yeterlik göstergesinden oluşmaktadır (URL-2, 2017). Bu çalışmayla bütün alanlara ait tek bir öğretmenlik yeterlik belgesi oluşturulmuştur.

Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri çalışmasından önce 2008 yılında her öğretmenin kendi alanıyla ilgili mesleki özel alan yeterlikleri belgesi bulunmaktaydı. Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri en son yayınlanan ve geçerli görülen yeterlik çalışması olarak kabul edilse de teze başlanılan yıl göz önünde bulundurularak bu çalışma yarıda kesilmeyip devam ettirilmiştir. Genel yeterlikler, özel alan yeterliklerinden sonra yayınlanan bir yeterlik belgesi olduğu için çalışma konusu değiştirilmemiştir.

Çalışmalarına 2004 yılında başlanan özel alan yeterlikleri 2008 yılında 16 branşı barındıran bir çalışma olarak sunulmuştur. Her branşla ilgili ana başlıklar taranmış, bu başlıklara ait ana yeterlikler alt yeterlikler ve performans göstergeleri belirlenmiştir. Müzik öğretmenliği özel alan yeterlikleri 6 ana yeterlik, 32 alt yeterlik, 171 performans göstergesi içermektedir (URL-2, 2017).

Müzik lisans eğitimini bitiren, öğretmenlik hakkına sahip olan ve öğrencilerine alanına ait kazanımları kazandıran bir müzik öğretmenin öğrencilerine etkili öğrenmeler ve davranışlar kazandırabilmesi ve kendinin başarılı, donanımlı bir öğretmen olabilmesi için mesleğine ait özel alan yeterliklerine sahip olması gerekmektedir. Bu yeterlikler, müzik öğretmenleri için kendi mesleklerini doğru ve etkili yapabilme kriterleri olduğundan önem taşımaktadır.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Doğu Karadeniz Bölgesinde MEB'e bağlı ortaokullar ve liselerde görev yapan müzik öğretmenlerinin özel alan yeterlik düzeylerine yönelik görüşlerinin çeşitli değişkenler yardımıyla incelenmesidir. Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Müzik öğretmenlerinin cinsiyetleri ile özel alan yeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Müzik öğretmenlerinin mezun oldukları bölüm ile özel alan yeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Müzik meslekteki hizmet yılları ile özel alan yeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Müzik öğretmenlerinin çalıştıkları okulların devlet okulu veya özel okul olması ile özel alan yeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
5. Müzik öğretmenlerinin çalıştıkları okul türü ile özel alan yeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

6. Müzik öğretmenlerinin hizmet içi eğitim alıp almama durumları ile özel alan yeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
7. Müzik öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri konusuna ve mesleki yeterliklerini geliştirme sürecine yönelik görüşleri nelerdir?

1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Bu çalışma müzik öğretmenlerinin kendi alan yeterliklerini fark etmeleri, eksiklerini görmeleri ve bu eksikleri gidermeleri açısından onlara bir kaynak teşkil edecektir. Konuya ilişkin alan yazın tarandığında müzik öğretmeni adaylarıyla yürütülen bir çalışmaya rastlanmış, ancak müzik öğretmenleriyle yapılmış bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu nedenle bu çalışmanın bir ilk olması ve ileride yapılabilecek benzer çalışmalara örnek ve kaynak olması açısından da önemlidir.

1. 3. Araştırmanın Sınırlıkları

Bu araştırma 2017-2018 eğitim-öğretim yılı Doğu Karadeniz Bölgesindeki MEB'e bağlı ortaokullarda ve liselerde görev yapan toplamda 133 müzik öğretmeni ile sınırlıdır. Çalışmanın anket formunu cevaplayanların sayısı 123 ve mülakata katılanların sayısı da 10 kişi ile sınırlıdır.

Bu çalışma müzik öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlikleri kapsamında "planlama ve düzenleme", "kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler", "müzik kültürü", "izleme ve değerlendirme", "okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma", "mesleki gelişimi sağlama" ana yeterlikleri ve bu ana yeterliklere ait alt yeterlikler ile sınırlıdır.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmadaki öğretmenlere anketteki yeterlik ifadeleri ve mülakattaki sorular uygulanmıştır. Öğretmenlerin sorulara gerçek, doğru ve samimi bir şekilde cevaplar verdikleri varsayılmaktadır.

1. 5. Tanımlar

Ana Yeterlik/ Yeterlik Alanı: "Belirli bir alanda birbiriyle ilişkili bilgi, beceri, tutum ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği yapılardır" (URL-2, 2017, s. II).

"Alt Yeterlik: Bir genel yeterliliği yerine getirebilmek için gerekli bilgi, beceri ve tutumlardır" (URL-1, 2008, s. I).

“Performans Göstergesi: Yeterliklerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin delili olabilecek ölçülebilir davranışlardır” (URL-5, 2006, s. I).

Yeterlik Göstergesi: “Yeterliklere sahip olabilme düzeyini ortaya koyan bilgi, tutum ve davranışlardır” (URL-2, 2017, s. II).

“A1 düzeyi: Öğretmenin öğretim programına ilişkin uygulamalarındaki farkındalığı ile öğretmenlik mesleğine ilişkin sahip olduğu temel bilgi, beceri ve tutumları gösteren performans göstergelerini içerir” (URL-4, 2008).

“A2 düzeyi: Öğretmenin A1 düzeyindeki bilgi ve farkındalığının yanı sıra, öğretim sürecindeki uygulamalarında edindiği mesleki deneyimlerle programın gereğini yerine getirdiği, uygulamalarını çeşitlendirdiği, öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate aldığı performans göstergelerini içerir” (URL-4, 2008).

“A3 düzeyi: Öğretmenin A2 düzeyinde geliştirdiği uygulamalarını, öğretimin farklı değişkenlerini de göz önünde bulundurarak özgün bir şekilde çeşitlendirmesini gerektiren performans göstergelerini içerir” (URL-4, 2008).

2. LİTERATÜR TARAMASI

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Öğretmenlik mesleği ve önemine, öğretmenlik yeterliklerine, “öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine”, “özel alan yeterliklerine”, “müzik öğretmeni özel alan yeterliklerine” ilişkin literatür bilgileri bulunmaktadır.

2. 1. 1. Öğretmenlik Mesleği ve Önemi

Öğretmen, “mesleği bilgi öğretmek olan kimse” olarak açıklanmıştır (TDK, 2005, s. 1533).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 43. Maddesinde; Öğretmenlik mesleği, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği olarak tanımlanmaktadır. Buna bağlı olarak devletin öğretmenlerden temel beklentisi, öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifade etmekle yükümlüdürler biçiminde özetlenmiştir (Çelikten, 2005, s. 210).

Cüceloğlu'na (2018) göre; öğretmen saygı duyulan bir otorite, eğitim konusunda bir uzman, öğrencisini geliştirmeyi amaçlayan, öğrencinin eğitiminde etkileme gücü ve sorumluluğu en fazla olan, öğrencinin ruhsal gelişimini, olgunlaşmasını, üretken ve kendine güvenen iyi bir vatandaş olmasını önemseyen ve bunun için çalışan, öğrencisi için iyi ve doğru olanı yapan kişidir. Uçan'a (2006) göre; öğretmenlik, öğrencilerin yaşantılarında yetiştiren, geliştiren, bilgi veren, yönlendiren, yardımcı, kılavuz ve rehber olan, bilgi ve beceri kazandıran görevler üstlenmektir. Öğretmenlik mesleğine genel olarak değinilmek istenirse insanoğlu, varoluşundan itibaren belli bir eğitim süreci içerisinde yaşamıştır. Yaşadığı çevreye ve topluma faydalı, iyi bir birey olması önemli bir ihtiyaç ve zorunluluk haline gelmiştir. Yaşamındaki bu ihtiyacı eğitimle karşılamak istemiştir. Bireyin öğrenmeyi gerçekleştirebilmesi yani istedik davranış değişikliğini oluşturabilmesinde ortaya konulan her faaliyet eğitim olmuştur. Bu süreci tamamlayabilmek için de en önemli öğenin öğretmen olduğunu fark etmiştir. Öğretmen, bireylerin yetişmelerinde, kendilerini yetiştirmelerinde ve geliştirmelerinde, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel öğrenmelerinde, bir bilgiyi, beceriyi, tutumu, değeri davranışa dönüştürmelerinde ve iki durum, olay veya kavram arasında ilişki kurmalarında önemli bir unsur olmuştur (Akbulut, 2006). Tarihte bilinen en eski mesleklerden biri öğretmenlik olmakla birlikte toplumlar için eğitimin önemi arttıkça öğretmenlik mesleğinin de önemi artmıştır. İnsanların karşılaştıkları sorunları

çözmeleri amacıyla eğitim ve öğretmenlik hem kişiler hem de toplum için gereklilik haline gelmiştir (Özpolat, 2002). Öğretmen, eğitim sisteminin tesirli bir şekilde işleminde, ülkenin ve toplumun iyi olmasında, kalkınmasında, sosyal, sağlıklı ve nitelikli bireylerin yetişmesinde, toplum kültürünün ve değerlerinin nesilden nesle aktarılmasında önemli rol oynamıştır (Kaya, 2001). Bir ülkenin gelişimi için önem taşıyan mesleklerden biri olan öğretmenliğin, ülkenin kalkınmasında, eğitim kalitesinin artmasında, kişisel ve toplumsal gelişimde önemli rol oynadığı belirtilmiştir (Güdek, 2007). Öğretmenlik, tüm meslek gruplarını yetiştirip bir milletin istikbaline yön veren tek meslektir (Çelikten, 2005). Mustafa Kemal Atatürk'ün "Memleketimizi, toplumumuzu gerçek hedefe, mutluluğa erdirmek için iki orduya ihtiyaç vardır: Biri, vatanın hayatını kurtaran asker ordusu diğeri, milletin istikbalini (geleceğini) yoğuran kültür ordusu. Bu iki ordunun her ikisi de kıymetlidir, yücedir" sözleriyle öğretmenliğin ülkemiz için çok önemli bir meslek olduğunu, ülkenin düşmanlardan korunması için gerekli olan asker ordusuyla eş değer tutulabilecek bir öneme sahip olduğunu, öğretmenlerin bilgisizlikle savaşarak irfanı ve vicdanı hür nesiller yetiştirip ulusun geleceğini koruyacağını vurgulamıştır (Kara, 2018, s. 2). "Bir millet irfan ordusuna malik olmadıkça muharebe meydanlarında ne kadar parlak zaferler elde ederse etsin o zaferlerin payidar (sürekli, kalıcı) neticeler vermesi ancak irfan ordusuyla kaimdir (sağlanabilir)... İrfan ordusunun kıymeti de siz öğretmenlerin kıymetinizle ölçülecektir" sözleriyle ise bir milleti kurtarabilecek ve yüceltebilecek güçlerin başında öğretmenlerin geldiğini ve onların doğru eğitimleriyle yetişecek olan nesillerin toplumu en başarılı düzeye ulaştıracağını her zaman vurgulamıştır (Akyüz, 1994'ten akt., Kara, 2018, s. 2). Bir milletin sağlıklı ve güçlü devam edebilmesinde, yeni nesillerin yetişmesinde ve gelişmesinde öğretmenliğin çok önemli bir rolünün olduğunu Atatürk'ün bu sözleri göstermektedir. Bundan dolayı bir ülkenin geleceği için bu denli önemli olan öğretmenlik mesleğinin herkes tarafından yapılamayacağı, kişilerin belirli donanıma ve ölçütlere sahip olmadan güzel nesiller yetiştiremeyeceği açıkça görülmüştür.

Şenel'e (1983) göre; eğitici ve öğretici olma, sağlam bir karaktere sahip olma, mesleğini sevme, mesleğine ait bilgileri bulundurma, derslere hazır bulunuşlu olma, öğrencilerini tanıma ve sevme, öğrencilerine ve çevresine karşı sorumluluk sahibi olmaktan mutluluk duyma, Türk Milli Eğitim ve Atatürk İlkelerine sahip olma, artist ve pedagoğ bir birey olma gibi bazı özellikler bir öğretmende bulunması gereken özelliklerdir. Çelikten'e (2005) göre; öğretmenlerin eğitim ve öğrencileri üzerinde liderlik, temsilcilik, arabuluculuk, rehberlik, öğreticilik, hakemlik, yargıçlık ve dedektiflik gibi rolleri olmakla birlikte öğrencilerine karşı sabırlı davranabilen, sınıf içinde yaşadığı problemler karşısında kontrollü davranabilen, öğrencilerinin farklı düşünceleri ve inanışları karşısında saygılı, anlayışlı ve açık görüşlü davranabilen, görünüşüne, giyimine ve hijyenine dikkat eden,

kişisel gelişimine önem veren, karşısındaki insanların yorumlarını dikkate alan, öğrencilerini başarılı olmaları için motive edebilen ve cesaretlendirebilen, öğrencilerinin idol olarak görebildiği, öğrencilerinin güvenebileceği, objektif bir sırdaş olabilen, her konuda öğrencilerine karşı dürüst, hoşgörülü, destekleyici olabilen, ders içinde ve ders dışında güler yüzlü ve sevecen davranabilen, öğrencilerinin lider olarak görebileceği, öğrencilerini ve ailelerini doğru yönlendirebilmek amacıyla rehber olabilen, öğrencilerinin sorunlarına etkili çözümler bulabilen, ev ödevlerini kontrol eden ve öğrencilerini gözlemleyen, sınıftaki otoriteyi, disiplini düzenleyebilen, öğrencileri toplu olarak değil kişisel cezalandıran, eğitim bilimleri yönünden donanımlı olup, öğrencilere bilgileri kolayca aktarabilen, öğrencilerinin bireysel farklılıklarını fark edip dikkate alabilen bir öğretmenin etkili, başarılı, doğru ve nitelikli bir öğretmen olarak görülmesi amacıyla bu özellikleri taşıması gerekmektedir.

2. 1. 2. Öğretmen Yeterlikleri

Yeterlik, Türk Dil Kurumu'nun Türkçe Sözlüğünde; "yeter olma durumu, bir işi yapabilecek bilgiyle donanmış olma, bir işte özel bilgi, uzmanlık. Görevini, işlevini yerine getirme gücü" anlamlarıyla açıklanmıştır (TDK, 2005, s. 2174). Bir mesleği, görevi ya da işi başarılı icra etmek amacıyla bulundurulması gerekli olan hususlara yeterlik denir (Şahin, 2004). Yeterlik kavramı, MEB tarafından "öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmek için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve tutumlar" olarak açıklanmıştır (URL-2, 2017).

Bir eğitim kurumunun donanımlı ve kaliteli olabilmesi o kurumdaki öğretmenlerin kalitesiyle doğru orantılıdır. Bir öğretmenin ne kadar donanımlı olduğu o öğretmenin vereceği eğitimin kalitesiyle belirlenir. Kişinin görevini etkili ya da yeterli olarak yerine getirebilmesi için gerekli olan yeterlikleri bulundurması gerekir (Akbulut, 2006). Bu durumda eğitimin, öğretimin, eğitim kurumlarının ve öğrencinin kalitesi öğretmenin yeterliğiyle mümkün olmaktadır. Öğretmenin iyi ve donanımlı olması halinde eğitim ve öğretim de yeterli ve iyi bir duruma gelmektedir. Öğretmenin sahip olması gereken yeterlikleri kazanıp gerekli eğitimi sağlaması halinde de öğrenci donanımlı olup kalıcı öğrenmeler gerçekleştirecektir (Karacaoğlu, 2008).

Ülkemizde yeterlikler MEB tarafından belirlenmektedir. MEB'in bu görevi daha sonra Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğüne devralınmıştır. Öğretmenlerin yeterliklerini belirlemek amacıyla birçok çalışma yapılmıştır. İlk yeterlik çalışması öğretmenlerin nasıl olması gerektiği sorgulanarak yapılmaya başlanmıştır. Öğretmenlerin mesleklerine karşı üretmeyi seven, gerekli bilgi ve yeteneklere sahip olup öğrendikleriyle yetinmeyerek devamlı öğrenme arzusu taşıyan, sanatsal faaliyetlere karşı duyarlı, bilime

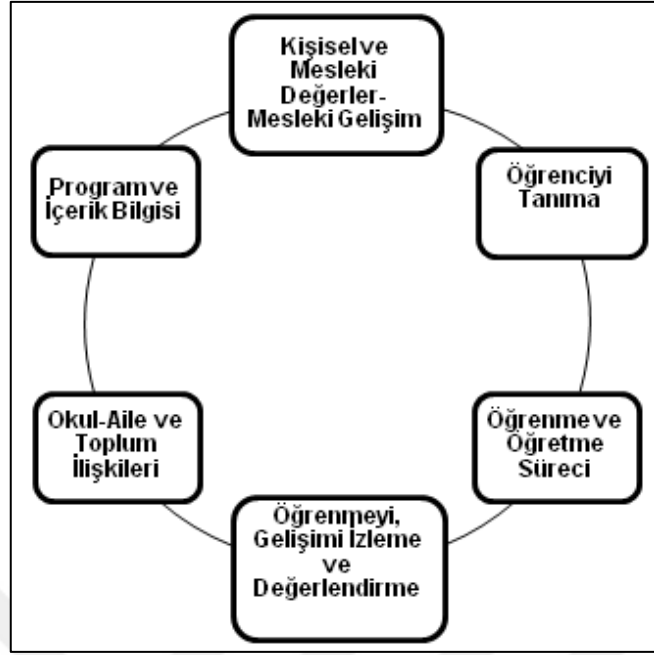
ve gelişimine karşı ilgili, çevrelerine öğrencileriyle bilgi ve birikimleri konusunda paylaşım içinde olan, kendilerine, öğrencilerine, çevrelerine, yaşadıkları topluma ve doğaya karşı hoşgörülü, duygularında ve düşüncelerinde sağlıklı, tutarlı, öğrencilerine karşı yardımcı, güdüleyen, objektif, adil, haklarına saygılı bir öğretmen olmaları gerektiği MEB tarafından belirlenmiştir (URL-2, 2017).

1998-1999 yılları arasında yapılmış ilk resmi çalışma, hizmet öncesi öğretmen eğitimini geliştirme amacıyla Yüksek Öğretim Kurulu ve Dünya Bankası ile beraber yapılmış olan bir çalışmadır. “Konu alanı ve alan eğitimine ilişkin yeterlikler, öğretme-öğrenme sürecine ilişkin yeterlikler, öğrencilerin öğrenmelerini izleme, değerlendirme ve kayıt tutma, tamamlayıcı mesleki yeterlikler” olarak dört ana yeterlik verilmiştir. Daha sonra bu yeterliklere ek olarak “konu yeterlikleri” olarak bir ana yeterlik daha verilmiştir. MEB’in yaptığı ilk çalışma 1999 yılında başlanan çalışmadır. Çalışma süreci MEB’ten ve birçok üniversiteden seçilen temsilciler ile kurulan öğretmen yeterlik komisyonu ile başlamıştır. Komisyonun yaptığı çalışma sonucu ortaya öğretmen yeterlik belgesi çıkmıştır. Çalışmada, “eğitme-öğretme yeterlikler, genel kültür bilgi ve becerileri, özel alan bilgi ve becerileri” olarak üç ana yeterlik belirlenmiş, 2002 yılında yayınlanmıştır. Temel Eğitime Destek Programı önderliğinde yapılan yeterlik çalışması, Avrupa Birliği ve Türkiye ile imzalanan anlaşma ile 2000 yılında yayınlanmıştır. Bu çalışma, “öğretmen eğitimi, eğitimin kalitesi, yönetim ve organizasyon, yaygın eğitim ve iletişim” içeriğiyle yayınlanmıştır (URL-2, 2017).

2. 1. 2. 1. Öğretmen Mesleği Genel Yeterlikleri

Milli Eğitimi Geliştirme Projesinin önderliğinde Yüksek Öğretim Kurulu, MEB, Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü ve Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı bir araya gelmiş önceki çalışmalara ve diğer ülkelerin yeterlik çalışmalarını incelemiştir. Avrupa Birliğindeki ülkelerin yeterlik çalışmalarına denk bir yeterlik çalışması olarak tasarlanan “Öğretmen Genel Yeterlikleri” 17 Nisan 2006 yılında yayınlanmıştır. Bu çalışmada 6 ana yeterlik alanı, 31 alt yeterlik ve 233 performans göstergesi tespit edilmiştir (URL-2, 2017). Çalışmadaki ana yeterlikler Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. 2006 yılında yayınlanan öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri (URL-2, 2017)

Öğretmenlik mesleği yeterlikleri kapsamında en son tasarlanan ve yeterlik anlamında günümüzde de hala geçerli olan son çalışma 2017 yılında yayınlanmış Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleridir. Gelişen toplum, eğitimdeki değişiklikler ve yenilikler yeni bir yeterlik çalışmasının gerekli olduğunu gündeme getirmiştir. Yeterlik çalışması, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Yüksek Öğretim Kurulu, Talim ve Terbiye Kurulu, Mesleki Yeterlik Kurumu işbirliğiyle birlikte öğretmenler ve akademisyenlerle mülakatlar yapılarak yürütülmüştür. Birçok kuruluş ve ülkeden alınan öğretmenlerle ilgili belgeler ve yeterlik çalışmaları üzerinde çalışılarak son yeterlik çalışması olan “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” 6 Aralık 2017 tarihinde sunulmuştur (URL-2, 2017).

2017 yılında sunulan öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ait yeterlik alanları, yeterlik ve yeterlikler Şekil 2’de verilmiştir.

A	Mesleki Bilgi	B	Mesleki Beceri	C	Tutum ve Değerler
A1.	Alan Bilgisi	B1.	Eğitim Öğretimi Planlama	C1.	Milli, Manevi ve Evrensel Değerler
	Alanında sorgulayıcı bakış açısını kapsayacak şekilde ileri düzeyde kuramsal, metodolojik ve olgusal bilgiye sahiptir.		Eğitim öğretim süreçlerini etkin bir şekilde planlar.		Milli, manevi ve evrensel değerleri gözetir.
A2.	Alan Eğitimi Bilgisi	B2.	Öğrenme Ortamları Oluşturma	C2.	Öğrenciye Yaklaşım
	Alanının öğretim programına ve pedagojik alan bilgisine hâkimdir.		Bütün öğrenciler için etkili öğrenmenin gerçekleşebileceği sağlıklı ve güvenli öğrenme ortamları ile uygun öğretim materyalleri hazırlar.		Öğrencilerin gelişimini destekleyici tutum sergiler.
A3.	Mevzuat Bilgisi	B3.	Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme	C3.	İletişim ve İş Birliği
	Birey ve öğretmen olarak görev, hak ve sorumluluklarına ilişkin mevzuata uygun davranır.		Öğretme ve öğrenme sürecini etkili bir şekilde yürütür.		Öğrenci, meslektaş, aile ve eğitimin diğer paydaşları ile etkili iletişim ve iş birliği kurar.
		B4.	Ölçme ve Değerlendirme	C4.	Kişisel ve Mesleki Gelişim
			Ölçme ve değerlendirme, yöntem, teknik ve araçların amacına uygun kullanır.		Öz değerlendirme yaparak, kişisel ve mesleki gelişimine yönelik çalışmalara katılır.

Şekil 2. 2017 yılında yayınlanan öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri (URL-2, 2017, s. 8)

Bu çalışmada, “mesleki bilgi, mesleki beceri, tutum ve değerler” olmak üzere 3 ana yeterlik alanı altında birleşen 11 alt yeterlik ve 65 performans göstergesi yer almaktadır (URL-2, 2017). Çalışmada her bir branş için farklı bir özel alan yeterliği gerekli görülmemiş, tüm öğretmenleri ilgilendirecek “alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi” yeterliklerine yer verilmiştir. Çalışma, “mesleki bilgi” ana yeterliğine ait “alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi, mevzuat bilgisi” alt yeterlikleri, “mesleki beceri” ana yeterliğine ait “eğitim öğretimi planlama, öğrenme ortamları oluşturma, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme, ölçme ve değerlendirme” alt yeterlikleri, “tutum ve değerler” ana yeterliğine ait “milli, manevi ve evrensel değerler, öğrenciye yaklaşım, iletişim ve iş birliği, kişisel ve mesleki gelişim” alt yeterlikleri içermektedir. Bu ana yeterliklere ilişkin performans göstergeleri aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

A. “Mesleki Bilgi” yeterlik alanına ait yeterlikler ve yeterlik göstergeleri Şekil 3’te verilmiştir.

A YETERLİK ALANI: MESLEKİ BİLGİ	
KAPSAM: Bu yeterlik alanı, öğretmenin öğretmenlik mesleğine ilişkin sahip olması gereken alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi ve mevzuat bilgisi yeterliklerini kapsamaktadır.	
YETERLİKLER	YETERLİK GÖSTERGELERİ
A1. ALAN BİLGİSİ Alanında sorgulayıcı bakış açısını kapsayacak şekilde ileri düzeyde kuramsal, metodolojik ve olgusal bilgiye sahiptir.	A1.1. Alanı ile ilgili konu ve kavramları analiz eder.
	A1.2. Alanındaki temel kuram ve yaklaşımların alanına yansımalarını yorumlar.
	A1.3. Alanı ile ilgili temel bilgi ve veri kaynaklarını sınıflandırır.
	A1.4. Alanına ilişkin temel araştırma yöntem ve tekniklerini sınıflandırır.
	A1.5. Millî ve manevi değerlerin alanına yansımalarını yorumlar.
A2. ALAN EĞİTİMİ BİLGİSİ Alanının öğretim programı ve pedagojik alan bilgisine hâkimdir.	A2.1. Alanının öğretim programını tüm öğeleriyle açıklar.
	A2.2. Alanının öğretim programını, ilgili diğer öğretim programları ile ilişkilendirir.
	A2.3. Öğrencilerin gelişim ve öğrenme özelliklerine ilişkin bilgisini öğretim süreçleri ile ilişkilendirir.
	A2.4. Alanın öğretiminde kullanılabilecek farklı strateji, yöntem ve teknikleri karşılaştırır.
	A2.5. Alanın öğretim süreçlerinde kullanılabilecek ölçme ve değerlendirme yöntemlerini karşılaştırır.
	A2.6. Alanının öğretiminde millî ve manevi değerlerden nasıl yararlanacağına karar verir.
A3. MEVZUAT BİLGİSİ Birey ve öğretmen olarak görev, hak ve sorumluluklarına ilişkin mevzuata uygun davranır.	A3.1. Vatandaş olarak bireysel hak ve sorumluluklarını açıklar.
	A3.2. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının içeriğini açıklar.
	A3.3. Atatürk'ün eğitim sistemimize katkılarını değerlendirir.
	A3.4. Öğretmenlik mesleğini ilgilendiren mevzuatı açıklar.
	A3.5. Eğitim paydaşlarının hak ve sorumluluklarını ayırt eder.

Şekil 3. Mesleki bilgi yeterlik alanına ait yeterlikler ve yeterlik göstergeleri (URL-2, 2017, s. 13)

Bu yeterlik alanından “alan bilgisi” yeterliğine ait 5, “alan bilgisi eğitimi” yeterliğine ait 6, “mevzuat bilgisi” yeterliğine ait 5 toplamda 16 yeterlik göstergesi bulunmaktadır.

B. “Mesleki Beceri” yeterlik alanına ait yeterlikler ve yeterlik göstergeleri Şekil 4’te verilmiştir.

YETERLİK ALANI: MESLEKİ BECERİ	
B	KAPSAM: Bu yeterlik alanı, öğretmenin sınıf içi ve sınıf dışı uygulamalarıyla ilgili eğitim öğretimi planlama, öğrenme ortamları oluşturma, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme ile izleme ve değerlendirme yeterliklerini kapsamaktadır.
YETERLİKLER	YETERLİK GÖSTERGELERİ
B1. EĞİTİM ÖĞRETİMİ PLANLAMA Eğitim öğretim süreçlerini etkin bir şekilde planlar.	<p>B1.1. Planlarını alanının öğretim programına uygun olarak hazırlar.</p> <p>B1.2. Öğretim sürecini çevresel şartları, maliyeti ve zamanı dikkate alarak planlar.</p> <p>B1.3. Öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve sosyokültürel özelliklerini dikkate alarak esnek öğretim planları hazırlar.</p> <p>B1.4. Öğretim sürecini planlarken milli ve manevi değerleri dikkate alır.</p>
B2. ÖĞRENME ORTAMLARI OLUŞTURMA Bütün öğrenciler için etkili öğrenmenin gerçekleşebileceği sağlıklı ve güvenli öğrenme ortamları ile uygun öğretim materyalleri hazırlar.	<p>B2.1. Sağlıklı, güvenli ve estetik öğrenme ortamları düzenler.</p> <p>B2.2. Kazanımlara uygun öğretim materyalleri hazırlar.</p> <p>B2.3. Öğrenme ortamlarını öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve ihtiyaçlarını dikkate alarak düzenler.</p> <p>B2.4. Öğrenme ortamlarını dersin kazanımlarına göre düzenler.</p> <p>B2.5. Öğrencilerle etkili iletişim kurabileceği demokratik öğrenme ortamları hazırlar.</p> <p>B2.6. Öğrencilerin üst düzey bilişsel becerilerini geliştirici öğrenme ortamları oluşturur.</p> <p>B2.7. Öğrencilerin milli ve manevi değerleri içselleştirmesine katkıda bulunacak öğrenme ortamları oluşturur.</p>
B3. ÖĞRETME VE ÖĞRENME SÜRECİNİ YÖNETME Öğretme ve öğrenme sürecini etkili bir şekilde yürütür.	<p>B3.1. Alanının eğitim ve öğretimi için gerekli olan becerileri sergiler.</p> <p>B3.2. Öğretme ve öğrenme sürecinde zamanı etkin kullanır.</p> <p>B3.3. Öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif katılımlarını sağlar.</p> <p>B3.4. Derslerini öğrencilerin günlük yaşamlarıyla ilişkilendirir.</p> <p>B3.5. Öğretme ve öğrenme sürecini yürütürken, özel gereksinimleri olan öğrencileri dikkate alır.</p> <p>B3.6. Uygulamalarında, çalıştığı çevrenin doğal, kültürel ve sosyoekonomik özelliklerini dikkate alır.</p> <p>B3.7. Öğrencilerin derslerde analitik düşüncelerine yönelik etkinlikler hazırlar.</p> <p>B3.8. Eğitim öğretim faaliyetlerinde ilgili kişi, kurum, kuruluş ve meslektaşları ile iş birliği yapar.</p> <p>B3.9. Öğretme ve öğrenme sürecinde bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin olarak kullanır.</p> <p>B3.10. Öğretme ve öğrenme sürecinde uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanarak etkili öğrenmeyi gerçekleştirir.</p> <p>B3.11. Öğretme ve öğrenme sürecinde uygun araç, gereç ve materyalleri etkin kullanır.</p> <p>B3.12. Sınıfta istenmeyen davranış ve durumlarla etkin ve yapıcı bir şekilde baş eder.</p>
B4. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME Ölçme ve değerlendirme, yöntem, teknik ve araçlarını amacına uygun kullanır.	<p>B4.1. Alanına ve öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun ölçme ve değerlendirme araçları hazırlar ve kullanır.</p> <p>B4.2. Ölçme ve değerlendirmede süreç ve sonuç odaklı yöntemler kullanır.</p> <p>B4.3. Ölçme ve değerlendirmeyi objektif ve adil olarak yapar.</p> <p>B4.4. Ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre öğrencilere ve diğer paydaşlara doğru ve yapıcı geribildirimler verir.</p> <p>B4.5. Ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre öğretme ve öğrenme süreçlerini yeniden düzenler.</p>

Şekil 4. Mesleki beceri yeterlik alanına ait yeterlikler ve yeterlik göstergeleri (URL-2, 2017, s. 14-15)

Bu yeterlik alanında “eğitim ğretimi planlama” yeterliğine ait 4, “ğrenme ortamları oluşturma” yeterliğine ait 7, “ğretme ve öğrenme sürecini yönetme” yeterliğine ait 12, “lme ve değerlendirme” yeterliğine ait 5 toplamda 28 yeterlik göstergesi bulunmaktadır.

C. “Tutum ve Değerler” yeterlik alanına ait yeterlikler ve yeterlik göstergeleri Şekil 5’te verilmiştir.

YETERLİK ALANI: TUTUM VE DEĞERLER	
C	KAPSAM: Bu yeterlik alanı, öğretmenlik mesleği genel tutum ve değerlerini içeren, öğrenciye yaklaşım, milli, manevi, evrensel değerler, iletişim ve iş birliği ile kişisel ve mesleki gelişim yeterliklerini kapsamaktadır.
YETERLİKLER	YETERLİK GÖSTERGELERİ
C1. MİLLİ, MANEVİ VE EVRENSEL DEĞERLER Milli, manevi ve evrensel değerleri gözetir.	C1.1. Çocuk ve insan haklarını gözetir.
	C1.2. Bireysel ve kültürel farklılıklara saygılıdır.
	C1.3. Öğrencilerin milli ve manevi değerlere saygılı, evrensel değerlere açık bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunur.
	C1.4. Doğal vre ile tarihsel ve kültürel mirasın korunmasına duyarlıdır.
C2. ÖĞRENCİYE YAKLAşIM ğrencilerin gelişimini destekleyici tutum sergiler.	C2.1. Her öğrenciye insan ve birey olarak değer verir.
	C2.2. Her ğrencinin öğrenebileceğini savunur.
	C2.3. Öğrencilerin kişisel gelişimini ve geleceğini planlamalarında rehberlik yapar.
	C2.4. Tutum ve davranışlarıyla öğrencilere rol-model olur.
C3. İLETİşİM VE İş BİRLİĞİ ğrenci, meslektaş, aile ve eğitimin diğer paydaşları ile etkili iletişim ve iş birliği kurar.	C3.1. Türkçeyi kurallarına uygun ve etkili biçimde kullanır.
	C3.2. Etkili iletişim yöntem ve tekniklerini kullanmaya zen gösterir.
	C3.3. İnsan ilişkilerinde empati ve hoşgrty esas alır.
	C3.4. Meslektaşlarıyla bilgi ve deneyim paylaşımına açıktır.
	C3.5. Eğitim ğretim faaliyetlerinde ailelerle iş birliği yapar.
	C3.6. Okul gelişimine yönelik faaliyetlere aktif olarak katılır.
C4. KİşİSEL VE MESLEKİ GELİşİM z değerlendirme yaparak, kişisel ve mesleki gelişimine yönelik çalışmalara katılır.	C4.1. Mesleğini severek ve isteyerek yapar.
	C4.2. Paydaşlardan gelen görüş ve önerilerden de yararlanarak öz değerlendirme yapar.
	C4.3. Kişisel ve mesleki yönden kendisini geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunur.
	C4.4. Kişisel bakıma ve sağlığına zen gösterir.
	C4.5. Kültürel ve sanatsal etkinliklere katılır.
	C4.6. Mesleki etik ilkelere uyarak mesleki bağlılık ve saygınlığını korur.
	C4.7. Türkiye ve dünya gündemini takip eder.

Şekil 5. Tutum ve değer yeterlik alanına ait yeterlikler ve yeterlik göstergeleri (URL-2, 2017, s. 16)

Bu yeterlik alanında “milli, manevi ve evrensel değerler” yeterliğine ait 4, “öğrenciye yaklaşım” yeterliğine ait 4, “iletişim ve iş birliği” yeterliğine ait 6, “kişisel ve mesleki gelişim” yeterliğine ait 7 toplamda 21 yeterlik göstergesi bulunmaktadır.

2017'deki Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri çalışmasıyla birlikte her öğretmenin branşına ait yeterlikleri içinde barındıran tek bir yeterlik belgesi yayınlanmıştır. En son yayınlanan ve geçerli görülen yeterlik çalışması öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri olarak kabul edilse de teze başlanılan yıl göz önünde bulundurularak çalışma yarıda kesilmeyip devam ettirilmiştir. Genel yeterlikler, özel alan yeterliklerinden sonra yayınlanan bir yeterlik belgesi olduğu için çalışma konusu değiştirilmemiştir.

2. 1. 2. 2. Özel Alan Yeterlikleri

Özel alan yeterlikleri çalışmalarına 2004 yılında ulusal ve uluslararası uzmanların, MEB çalışanının ve 16 alandan öğretmenlerin katılımıyla başlanmıştır. Komisyonun yaptığı çalışmada önce her öğretmenlik alanını ilgilendiren konu başlıkları incelenmiş, bu alanlara ilişkin yeterlikler ve yeterliklere ait performans göstergeleri tespit edilmiştir. Komisyondaki çalışmalardan sonucu özel alan yeterlikleri 2008 yılında sunulmuştur (URL-2, 2017).

2. 1. 2. 2. 1. Müzik Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri

Müzik öğretmeni, mesleğinin getirdiği bilgi ve yetenekleri öğrencisine öğreten, müzik eğitimini tamamlamış, öğretmenlik yapabilme yetisini kazanmış kişidir (Uçan, 2000). Müzik öğretmeni, öğrencinin müzik alanındaki bilgilerinde ve yeteneklerinde pozitif ve istendik değişiklikler meydana getirmesinde sorumlu bir öğretmendir. Bu bakımdan toplumdaki bireylerin müziksel ilerlemelerinde ve beğenilerinde doğrudan sorumluluk sahibidir. Sadece yetkili bir müzisyen olmayıp bireylerin eğitim hayatında istendik değişiklikler oluşturabilecek öğreticiliğe ve eğiticiliğe sahip olmalıdır (Töreyin, 2002).

Müzik öğretmenlerinin bu sorumluluğu yerine getirebilmeleri ve mesleklerini yapabilmeleri amacıyla 4 yıllık eğitimlerinde kazanmaları ve kendilerinde buldurmaları gereken bazı ölçütler aşağıda verilmiştir.

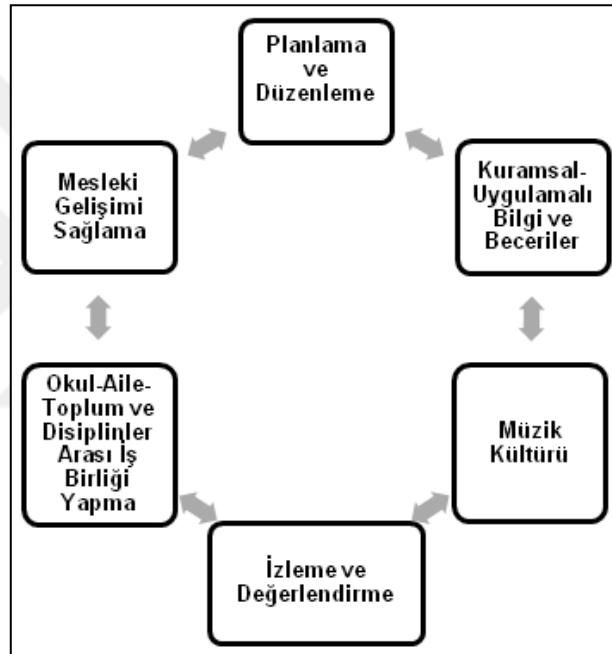
Genel Kültür Bilgisi: Öğretmen, geniş bir genel kültür bilgisine sahip olmak zorundadır. Çünkü öğretmen, öğrenciye çevresinde olan değişimleri karşılayabilecek nitelikte yeni davranışlar kazandırmakla yükümlüdür. Bu da öğretmenin toplum yapısını, kültür değerlerini çevresinde olup bitenleri bilmesini gerektirmektedir (Celep, 2005'ten akt., Gülerüz, 2015, s. 21-22).

Alan Bilgisi:...Öğretmenin mesleki başarısı için öncelikle kendi uzmanlık alanını iyi bilmesi gerekir (Şişman, 2008'den akt., Gülerüz, 2015, s. 22).

Öğretmenlik Meslek Bilgisi: ...Öğretmenin bir alanı ya da konuyu çok iyi bilmesi, öğretimin ön koşulu olmasına karşılık başarılı bir öğretim işi için yeterli değildir. Öğretmen, bildiğini nasıl öğretebileceğini, öğrencilerin nasıl öğrenebileceğini de bilmelidir. Bir öğretmenin, bir alanda uzmanlık bilgisine sahip olması yanında aynı zamanda öğretmenlik mesleği ile ilgili bazı bilgi ve becerilere de gereksinimi vardır.... (Şişman, 2008'den akt., Gülerüz, 2015, s. 22).

Uçan 'a (2006, s. 74) göre; bir müzik öğretmenin başarılı bir öğretmen olabilmesi için eğitimi sırasında öğrendiği ve eğitimi sonunda kendisinde bulunması gereken niteliklere yeterlik denir. Uçan, yeterliği açıklamak için “müzik öğretmenliği belgesini-yetkisini almak” ifadesini kullanmıştır.

Müzik öğretmenliği özel alan yeterliklerine ait 6 ana yeterlik Şekil 6'da gösterilmiştir.

Şekil 6. 2008 yılında yayınlanan müzik öğretmenliği özel alan yeterlikleri (URL-1, 2008)

2008 yılında yayınlanan özel alan yeterliklerine ait ana yeterlikler ve performans göstergeleri aşağıdaki tablolarda görülmektedir.

“Planlama ve düzenleme” ana yeterliğine ilişkin alt yeterlikler ve performans göstergeleri Şekil 7’de verilmiştir.

YETERLİK ALANI:**1- PLANLAMA VE DÜZENLEME****Kapsam:**

Bu alan; müzik öğretim sürecini planlama, müzik programında yer alan yöntem ve teknikleri kullanabilme, amaca uygun olarak ortamlar düzenleme, materyal hazırlama ve kaynaklardan yararlanma uygulamalarını kapsamaktadır.

Yeterlik:**1- Müzik öğretimine uygun planlama yapabilme****Performans Göstergeleri****A1 Düzeyi**

- Öğretim programı doğrultusunda öğretim sürecini planlar.

A2 Düzeyi

- Öğretim sürecini, öğretim programı doğrultusunda, öğrencilerin müziksel düzeylerini ve öğrenme stillerini dikkate alarak planlar.

A3 Düzeyi

- Öğretim sürecini, Müzik programı doğrultusunda, öğrencilerin müziksel düzeyine, öğrenme stillerine ve öğrenci ihtiyaçlarına göre planlar.

Yeterlik:**2- Öğretim programında geçen aktif yöntem ve tekniklerini kullanabilme****Performans Göstergeleri****A1 Düzeyi**

- Öğretim programında yer alan yöntem ve teknikleri bilir ve uygular.

A2 Düzeyi

- Öğretim programında yer alan yöntem ve teknikleri öğrenme stillerine uygun olarak çeşitlendirir.

A3 Düzeyi

- Öğretim programında yer alan yöntem ve teknikleri uygun etkinliklerle geliştirir ve meslektaşlarıyla paylaşır.

Yeterlik:**3- Müzik öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme****Performans Göstergeleri****A1 Düzeyi**

- Öğrenme ortamında, öğretim stratejilerine uygun fiziksel düzenlemeler yapar.

A2 Düzeyi

- Öğrencilerin katılımını sağlamaya ve başarılarını artırmaya yönelik sıcak ve olumlu ortamlar oluşturur

A3 Düzeyi

- Öğrenme ortamlarının düzenlenmesinde bütün öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerini dikkate alarak aktif katılımını sağlama ve başarılarını artırmaya yönelik sıcak ve olumlu ortamlar oluşturur.

Şekil 7'nin devamı

Yeterlik:		
4- Müzik öğretim sürecine uygun materyalleri ve kaynakları kullanabilme		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Öğretim sürecinde çeşitli materyallerden ve kaynaklardan yararlanmanın önemini bilir.	☐ Mevcut yazılı, görsel ve işitsel materyalleri içeriğe, öğrencilerin gelişimine ve düzeylerine göre kurallanma uygun olarak geliştirir. ☐ Öğretim sürecinde öğrencileri çeşitli materyalleri ve kaynakları kullanmaya yönlendirir.	☐ Öğretim sürecinde kullandığı materyalleri kullanışlılığı, güncelliği, etkililiği gibi açılarından değerlendirerek zenginleştirir veya özgün materyaller hazırlar. ☐ Müzik öğretiminde içeriğe, öğrenci düzeyine ve çevre koşullarına uygun materyalleri ve kaynakları geliştirme konusunda bilgi ve deneyimlerini meslektaşlarıyla paylaşır.
Yeterlik:		
5- Teknolojik kaynakları kullanabilme		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Öğrenmenin daha etkin gerçekleşmesi için teknolojik kaynaklardan yararlanmanın önemini bilir. ☐ Bilişim teknolojilerinin kullanımının, birey ve toplum açısından önemi hakkında görüşlerini çevresiyle paylaşır. ☐ Müzik öğretiminde, bilgiye erişmede kullanabileceği internet sitelerini ve yazılımlarını tanır.	☐ Müzik öğretimini desteklemek amacıyla teknolojik kaynakları değerlendirerek sistematik bir şekilde kullanır. ☐ Mevcut olanaklar doğrultusunda öğrencilerin teknolojik kaynaklardan yararlanabilmeleri için uygun ortam hazırlayarak bu kaynaklara eşit olarak erişimlerini sağlar. ☐ Araştırma, bilgiye erişme ve bilgiyi paylaşma amacıyla arama motorlarını, internet sitelerini- portallarını ve veri tabanlarını kullanabilir.	☐ Öğrencilerin Müzik öğreniminde ihtiyaç duydukları teknolojik kaynakları eleştirel gözle değerlendirerek etkin kullanmalarını sağlar. ☐ Bilişim teknolojileri araçlarını öğrenciyle, meslektaşlarıyla, yöneticilerle, ailelerle, uzmanlarla etkili iletişim ve işbirliği için kullanır.
Yeterlik:		
6- Kuramsal bilgi ve becerilere yönelik özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan planlamalar ve uygulamalar yapabilme		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Öğretim sürecinde özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinimi olan öğrencilerin kuramsal bilgi ve becerilerini konu alanındaki düzeyini, hızını ve türünü belirlemek için özel eğitim öğretmeni ve ilgili uzmanla işbirliği planlaması yapar.	☐ Öğretim sürecinde öğretim araçlarını, öğretim yöntem ve tekniklerini, etkinliklerini ve eğitim ortamını, özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinimi olan öğrencilere göre planlar ve uyarlar.	☐ Öğretim sürecinde öğretim araçlarını, öğretim yöntem ve tekniklerini, etkinliklerini ve eğitim ortamını, özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinimi olan öğrencilere göre uyarlamalar konusunda meslektaşlarına rehberlik eder.

Şekil 7. Planlama ve düzenleme ana yeterliği (URL-1, 2008, s. 186-188)

“Planlama ve düzenleme” ana yeterliğine ilişkin 6 alt yeterlik, 25 performans göstergesi bulunmaktadır.

“Kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler” ana yeterliğine ait alt yeterlikler ve performans göstergeleri Şekil 8’de verilmiştir.

YETERLİK ALANI:		
2-KURAMSAL - UYGULAMALI BİLGİ VE BECERİLER		
Kapsam:		
<p>Bu alan; müzik dersine temel oluşturacak bilgileri aktarmada programda yer alan yöntem ve tekniklerin kullanılmasını, müziksel işitme-okuma ve yazmayı, insan ve çalgılarda sesin oluşumu ve doğru kullanılmasını, dersin içeriği doğrultusunda düzeyine uygun müziksel eserler oluşturma, besteleme, doğaçlama, düzenleme, uyarlama, çalma, söyleme, yaratma ve çevresindeki araç gereçlerden müzik aleti olarak yararlanma uygulamalarını kapsamaktadır.</p>		
Yeterlik:		
1- Müzik dersine temel oluşturacak kuramsal bilgileri aktarırken, programda yer alan yöntem ve teknikleri kullanabilme		
Performans Göstergeleri	A1 Düzeyi	A2 Düzeyi
	☐ Müzik yazısında gerekli olan temel kavramları tanımlar. ☐ Nota sürelerini ve nota sürelerinden oluşan ritim kalıplarını etkinlikler aracılığı ile verebilmek için meslektaşlarından destek alır. ☐ Müzikte örgü, doku ve tür ile ilgili bilgileri tanımlar. ☐ Müziğin biçimini oluşturan cümle ve bölümleri ritmik hareket, dans gibi etkinliklerle kavramalarını sağlar.	☐ Müzik yazısını kavratılmak için etkinlikler düzenler. ☐ Nota sürelerini ve ritim kalıplarını devinimler gibi aktivitelerle hissettiren etkinlikler geliştirir. ☐ Müzikte örgü, doku ve tür ile ilgili bilgileri aktif öğrenme yöntem ve teknikleri ile verir. ☐ Müziğin biçimini oluşturan cümle ve bölümlerin ritmik hareket, dans gibi aktivitelerle ayırt edilebilmesine yönelik etkinlikler geliştirir.
		A3 Düzeyi
		☐ Çevresindeki sesleri fark etmesini sağlayarak öğrenmeye duyduğu sesleri sembolleştirmesi için ortam hazırlar. ☐ Ritim kalıplarını bedensel devinimlerle vererek ritmin içselleştirilmesi konusunda meslektaşlarına önderlik eder. ☐ Müzikte örgü, doku ve tür ile ilgili bilgileri kavratmaya yönelik etkinlikler geliştirir. ☐ Müziğin biçimini oluşturan cümle ve bölümleri kavratılmak için öğrencilerin öğrenme stillerini göz önünde bulundurarak aktif yöntem ve teknikleri kullanır.
Yeterlik:		
2- Öğrencilerin işitme becerilerini geliştirebilme		
Performans Göstergeleri	A1 Düzeyi	A2 Düzeyi
	☐ Öğrencilerin sesleri ve ses aralıklarını tanıyarak, seslerdeki incelik, kalınlık, uzunluk-kısalık, hız-gürlük, farklarını duymalarına yönelik etkinlikler yapar. ☐ Öğrencilerin müzikte hız ve gürlük basamakları ile değişikliklerini kullanmaları için etkinlikler düzenler.	☐ Sesler arasındaki incelik – kalınlık, uzunluk-kısalık, hız-gürlük gibi farklarını öğrencilerin kavrayabilmesi için etkinlikler geliştirir. ☐ Müzikte hız ve gürlük basamakları ile değişikliklerine yönelik öğretim stratejilerini çeşitlendirir.
		A3 Düzeyi
		☐ Öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak müzikal duyuşun geliştirilmesini sağlamak amaçlı etkinlikleri çeşitlendirerek meslektaşlarına örnek olur. ☐ Müzikte hız ve gürlük basamakları ile değişikliklerinin algılanabilmesine yönelik öğretim stratejilerini çeşitlendirmede meslektaşlarına rehberlik eder.

Şekil 8'in devamı

<p>Yeterlik:</p> <p>3- Öğrencilerin sesin oluşumunu ve çalgıları tanımasını sağlayabilme</p> <p>Performans Göstergeleri</p>		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Sesi oluşturan öğeleri tanımlarını sağlar. ☐ Çalgıları tanıtarak, aralarındaki farklılıkları ayırt etmelerini sağlar.	☐ Öğrencilerin, sesi oluşturan öğeleri etkinlikler yoluyla ayırt edebilmeleri için ortam hazırlar. ☐ Farklı çalgıların tanıtımında öğrenci merkezli etkinliklerle öğretimi çeşitlendirir.	☐ Öğrencilerin, ses öğelerini kullanarak, yaratıcı etkinlikler üretmelerini sağlamaya yönelik çalışmalar yapar. ☐ Farklı çalgıların tanıtımında kullandığı yaratıcı yöntemleri meslektaşlarıyla paylaşır.
<p>Yeterlik:</p> <p>4- Öğrencilerin kendi sesini ve çalgısını doğru, temiz, etkili kullanmasını sağlayabilme</p> <p>Performans Göstergeleri</p>		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Öğrencinin sesini kullanma, ses sağlığını koruma açısından bilgilendirerek diyafram nefesini tanımlarını sağlar. ☐ Çalgısının bakımı ve çalınması ile ilgili temel bilgileri kazanmasını sağlar.	☐ Öğrencinin sesini ve nefesini doğru kullanması için çeşitli etkinlikler düzenler. ☐ Çalgısını doğru, temiz ve müzikal duyuşa dikkat ederek kullanmaya özendirir.	☐ Ses ve nefes kullanım teknikleri ile ilgili farklı etkinlikler yaratarak meslektaşlarıyla paylaşır. ☐ Öğrencinin çalgı bakımına ve etkili kullanımına yönelik çevresine öncülük eder.
<p>Yeterlik:</p> <p>5- Öğrencilerin çevresel, ulusal ve evrensel düzeyde nitelikli eserlerden dağarcık oluşturmasını sağlayabilme</p> <p>Performans Göstergeleri</p>		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Farklı müzik türlerinden öğrenci seviyelerine uygun şarkı ve çalgı eserleri dağarcığı oluşturur.	☐ Müzik dağarcığını oluştururken öğrencilerin bireysel ve çevresel farklılıklarını göz önünde bulundurur.	☐ Araştırmaları sonucunda oluşturduğu nitelikli müzik dağarcığını meslektaşlarıyla paylaşır.
<p>Yeterlik:</p> <p>6- Öğrencilerin çeşitli ses ve çalgı topluluklarını tanımlarını ve bu gruplara katılmalarını sağlayabilme</p> <p>Performans Göstergeleri</p>		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Çeşitli ses ve çalgı topluluklarının türlerini tanıtarak etkinliklere yer verir. ☐ Öğrencileri ses ve çalgı topluluklarına katılmaya yönlendirir.	☐ Öğrencinin ses ve çalgı topluluklarını tanımasını sağlamak amacıyla etkinlikleri çeşitlendirir. ☐ Öğrencilerin ses ve çalgı toplulukları oluşturarak çalışmalarını sergilemelerini sağlar.	☐ Ses ve çalgı topluluklarının öğrencilere tanıtılmasında meslektaşlarına örnek etkinlikler sunar. ☐ Çevresindeki ses ve çalgı topluluklarının, konser, dinleti gibi etkinliklerini takip ederek çevresine öncülük eder.
<p>Yeterlik:</p> <p>7- Öğrencilerin çok sesli müzik yapmalarını sağlayabilme</p> <p>Performans Göstergeleri</p>		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Çoksesli müziği bilir ve öğrencilerin tanımlarına yardımcı olur.	☐ Çoksesli müziğin seslendirilmesine yönelik etkinlikler düzenler.	☐ Çoksesli müziğin yapılabilesine ve sergilenmesine olanak yaratarak öğrenci seviyesine uygun eser örneklerini meslektaşlarıyla paylaşır.

Yeterlik:		
8- Öğrencilerin kendi çevresinden ve genel kültüründen esinlenerek ezgiler yaratmalarını sağlayabilme		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Öğrencinin düzeyine uygun söz ve ezgi yazabilmesi için müzikte örgü, doku ve biçimi genel hatlarıyla bilir. ☐ Öğrenci seviyelerine uygun şarkı besteleme tekniklerini, öğrencinin çevre ve genel kültür özelliklerini bilir.	☐ Öğrencilerin kendi bestelerini oluşturmalarını sağlayacak yönlendirmeler yapar. ☐ Öğrencilerin ezgileri oluştururken, bireysel ve çevresel farklılıkları göz önünde bulundurmalarını sağlar.	☐ Öğrencilerin kendi oluşturdukları besteleri çevreleriyle paylaşmaları ve sergilemeleri için fırsat oluşturur. ☐ Öğrencilerin beğenilerine ve seviyelerine uygun besteler yaratılabilmesi için çevresine rehberlik eder.
Yeterlik:		
9- Öğrencilerin müzik eğitiminde, çevresindeki araç ve gereçlerden yararlanmasını sağlayabilme		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Etkili bir eğitim ortamı oluşturabilmek için mevcut araç ve gereçleri kullanabilmesinde öğrenciyi yönlendirir.	☐ Öğrenciye yaratıcılığını kullanarak yeni materyaller hazırlaması için yol gösterir.	☐ Öğrencilerin geliştirdikleri materyallerle, müziksel etkinlikler gerçekleştirebilmeleri için olanak sağlar.

Şekil 8. Kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler ana yeterliği (URL-1, 2008, s. 189-192)

“Kuramsal – uygulamalı bilgi ve beceriler” ana yeterliğine ait 9 alt yeterlik, 51 performans göstergesi bulunmaktadır.

“Müzik kültürü” ana yeterliğine ait alt yeterlikler ve performans göstergeleri Şekil 9’da verilmiştir.

YETERLİK ALANI: 3-MÜZİK KÜLTÜRÜ

Kapsam:

Bu alan; ulusal müziği ve uluslar arası müziği tanıtmaya; farklı müzik türlerini dinleterek, müzik zevki oluşturma, dinletilen müziklere yönelik farklı anlatım yollarıyla öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini sağlama, müziksel çevre ile etkileşimde bulunma, Atatürk'ün müzikle ilgili düşüncesi ve uygulamalarını benimseme, Atatürk'ü konu alan şarkı, türkü ve marşları tanıma, öğretme ve müzik kültüründe özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alma uygulamalarını kapsar.

Yeterlik:

1- Öğrencilerin ulusal ve uluslar arası müziği tanımalarını sağlayabilme

Performans Göstergeleri

A1 Düzeyi

- Ulusal ve uluslar arası müziğin genel özelliklerini örneklerle tanımalarına yardımcı olur.
- Farklı müzik türlerini örneklerle tanımalarına destek olur.
- Müziğin insan hayatındaki yeri ve önemini anlamaya yönlendirir.

A2 Düzeyi

- Öğrencilerin ulusal ve uluslar arası müziklerle ilgili bilgi edinebilmeleri için etkinlikler düzenler.
- Öğrencileri, farklı müzik türlerini tanımalarını sağlama amacıyla etkinlikler düzenlemeye yönlendirir.
- Öğrencinin, müziğin insan hayatındaki yeri ve önemini kavrayabilmesi için uygun materyal, kaynak ve etkinlik seçer

A3 Düzeyi

- Ulusal ve uluslar arası müzikle ilgili yaptığı akademik araştırmaları ve oluşturduğu arşivi meslektaşlarıyla paylaşır.
- Meslektaşlarına müzik türlerinin öğrenciye tanıtılması konusunda farklı materyallere ulaşabilmesi için önderlik eder.
- Müziğin, diğer sanat dalları ile ilişkisinin önemini vurgulayan ders içi ve ders dışı etkinlikler düzenler.

Yeterlik:

2- Öğrencilerin bulunduğu çevrenin müziğini tanıma ve müziksel çevresinden yararlanmasına öncülük edebilme

Performans Göstergeleri

A1 Düzeyi

- Yaşadıkları yöreye özgü müziklerin, öğrenciler tarafından tanınmasını sağlar.

A2 Düzeyi

- Öğrencinin okul ortamı ve müziksel çevrenin olanaklarından yararlanabilmesini sağlar.

A3 Düzeyi

- Müziksel çevrenin imkânlarını, okul yararına kullanarak okulun sosyalleşmesine katkıda bulunur.

Şekil 9'un devamı

Yeterlik:		
3- Müzikte kaliteyi sezdirerek, öğrencilerde dinleme kültürü oluşturabilme		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Öğrencileri dinleme kültürü konusunda bilinçlendirir. ☐ Öğrencilerin dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini, farklı anlatım yollarıyla aktarabilmelerine yardımcı olur. ☐ Öğrencilerin müzikal kültürünü geliştirebilmek için beğeni eğitimi yapar	☐ Nitelikli eser dinleme kültürü oluşturmak için etkinlikler düzenler. ☐ Öğrencilerin dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla aktarabilmelerine yönelik teknikleri kullanır. ☐ Beğeni eğitimi yoluyla öğrencinin yaratıcı kimliğini keşfeder.	☐ Okulun tüm paydaşları arasında nitelikli şarkı dinleme kültürü oluşumuna katkı sağlar. ☐ Öğrencinin dinlediği müzikten yola çıkarak, özgün çalışmalar ortaya koymasını, kendini ve arkadaşlarını değerlendirmesini sağlar. ☐ Beğeni eğitimi yoluyla öğrencinin kendindeki yaratıcılığı keşfetmesinde stratejiler geliştirir.
Yeterlik:		
4- Atatürk'ün sanata ve Türk müziğinin gelişmesine verdiği önemi vurgulayan uygulamalar yapabilme.		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Atatürk'ün Türk müziğinin gelişimine katkıları hakkında öğrencileri bilgilendirir. ☐ Öğrencilerin, Atatürk'ün sanat ve müzikle ilgili düşüncelerini tanımasını ve benimsemelerini sağlar.	☐ Atatürk'ün, Türk müziğinin gelişimine yönelik önderliğinin anlaşılabilmesi için etkinlikler düzenler. ☐ Öğrencilerin, Atatürk'ün müzikle ilgili görüşlerini anlamaları ve benimsemeleri için etkinlikler düzenler.	☐ Düzenlenen etkinliklerde, Atatürk'ün müzikle ilgili görüş ve düşüncelerinin, ifade edilebilmesi için müzik çevresyle işbirliğine gider.
Yeterlik:		
5- Atatürk'ü konu alan şarkı, türkü ve marşları tanıma, öğretme, ilgili haftalarda ve öğretim yılı boyunca yerli geldikçe seslendirme		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Atatürk'ü konu alan şarkı, türkü ve marşların doğru olarak tanınmasını ve öğretilmesini sağlar.	☐ Atatürk'ü konu alan şarkı, türkü ve marşlarla sınıfta, okulda ve çevrede etkinlikler düzenler.	☐ Atatürk'ü konu alan müziklerin seslendirilmesinde okuldaki diğer öğretmenlerle işbirliğine gider.
Yeterlik:		
6- Müzik kültüründe özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan çalışmalar yapabilme		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Öğretim sürecinde özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinimi olan öğrencilerin müzik kültürü konu alanındaki düzeyini, hızını ve türünü belirlemek için özel eğitim öğretmeni ve ilgili uzmanla iş birliği yapar.	☐ Öğretim sürecinde öğretim araçlarını, öğretim yöntem ve tekniklerini, etkinliklerini ve eğitim ortamını özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinimi olan öğrencilere göre uyarlayarak etkinlikler düzenler.	☐ Öğretim sürecinde öğretim araçlarını, öğretim yöntem ve tekniklerini, etkinliklerini ve eğitim ortamını özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinimi olan öğrencilere göre uyarlayarak etkinlikler düzenleme konusunda meslektaşlarına rehberlik eder.

Şekil 9. Müzik kültürü ana yeterliği (URL-1, 2008, s. 193-197)

“Müzik kültürü” ana yeterliğine ilişkin 6 alt yeterlik, 31 performans göstergesi bulunmaktadır.

“İzleme ve değerlendirme” ana yeterliğine ait alt yeterlikler ve performans göstergeleri Şekil 10’da verilmiştir.

YETERLİK ALANI:		
4- İZLEME VE DEĞERLENDİRME		
Kapsam:		
Bu alan; öğrencilerin müzik öğretim sürecindeki gelişimlerini izleme ve değerlendirme uygulamalarını kapsamaktadır.		
Yeterlik:		
1- Öğrencilerin müzik gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme sonuçlarını yorumlama ve geri bildirim sağlayabilme		
Performans Göstergeleri	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
A1 Düzeyi		
☐ Öğrencilerin müzik gelişimlerine ilişkin ölçme sonuçlarını not ya da puan olarak raporlaştırır. ☐ Öğrencilerin müzik becerilerini gösteren puan ve notları öğrenci ve velilerle paylaşır.	☐ Öğrencinin müzik gelişiminde hangi düzeyde olduğunu, neler yapabildiğini ve nasıl başarabileceğini ayrıntılı olarak yorumlar ve raporlaştırır. ☐ Değerlendirme sonuçlarından elde ettiği yorumları uygun bir dille ilgililerle paylaşır.	☐ Öğrencilerin müzik gelişimlerini farklı yönlerden ayrıntılı olarak değerlendirmek amacıyla istatistiksel yöntemlerden yararlanır. ☐ İzleme ve değerlendirme sonuçlarına göre öğrencilerin dil becerilerini, müzik programını, öğrenme ortamlarını, ölçme araçlarını, öğretim stratejilerini ve verimliliğini değerlendirir.
Yeterlik:		
2- Öğrencilerin müzik gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme ve değerlendirme sonuçlarını uygulamalarına yansıtabilme		
Performans Göstergeleri	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
A1 Düzeyi		
☐ Ölçme ve değerlendirme sonuçlarını raporlama ve paylaşım düzeyinde değerlendirir.	☐ Öğretim stratejilerini, öğrenme ortamını, ölçme yöntem ve tekniklerini elde ettiği değerlendirme sonuçları doğrultusunda yeniden düzenler.	☐ Değerlendirme sonuçlarına göre, ailelerle birlikte öğrencilere yeni öğrenme hedefleri belirlemede rehberlik eder.

Şekil 10'un devamı

YETERLİK ALANI:			
4-İZLEME VE DEĞERLENDİRME			
Kapsam:			
Bu alan; öğrencilerin müzik öğretim sürecindeki gelişmelerini izleme ve değerlendirme uygulamalarını kapsamaktadır.			
Yeterlik:			
3- Müzik öğretimine ilişkin yapacağı ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme			
Performans Göstergeleri	A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
	☐ Ölçme ve değerlendirme uygulamalarının Müzik programındaki kazanımlara uygun olması gerektiğinin farkındadır.	☐ Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında programdaki kazanımları dikkate alarak öğrencileri değerlendirmeyi amaçlar.	☐ Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında programdaki bütün kazanımlara yönelik olarak öğrencileri değerlendirmeyi amaçlar.
	☐ Müzik öğretiminde, öğrencilerin süreç sonundaki başarılarıyla ilgili karar vermek amacıyla ölçme ve değerlendirme yapar.	☐ Müzik öğretiminde öğrencilerin süreç sırasındaki gelişmelerini izlemek, süreç sonundaki durumlarını belirlemek amacıyla ölçme ve değerlendirme yapar.	☐ Müzik öğretiminde her bir öğrencinin süreç sırasındaki durumlarını belirlemek ve buna yönelik önlem almak amacıyla ölçme-değerlendirme yapmayı amaçlar.
			☐ Öğrencilerin sürekli müzik gelişimini sağlamak ve değerlendirmek için sistematik değerlendirme stratejileri belirler.
Yeterlik:			
4- Müzik öğretiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilme			
Performans Göstergeleri	A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
	☐ Öğretim sürecinde kullanacağı ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini amaca uygun olarak belirler.	☐ Öğrencilerin müzik gelişmelerini farklı boyutlarıyla değerlendirmek amacıyla çeşitli ölçme değerlendirme araç ve yöntemleri kullanır.	☐ Öğretim sürecinde kullanacağı ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerinin kullanılabilirliğini, geçerliliğini ve güvenilirliğini test ederek kullanır.
	☐ Müzik öğretiminde kullanılabileceği farklı ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini uygulama süreçlerini bilir.	☐ Öğrencilerin müzik gelişmelerini izlemek ve değerlendirmek amacıyla kullanacağı araç ve yöntemleri tekniğine dikkat ederek hazırlar.	☐ Müzik öğretiminde kullanılabilecek ölçme ve değerlendirme konusundaki bilgi ve deneyimlerini meslektaşlarıyla paylaşır.
	☐ Öğrencilerin müzik gelişmelerini değerlendirmede mevcut ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanır.	☐ Öğrencileri ve velleri ölçme ve değerlendirmenin amaçları, araçları ve yöntemleri konusunda bilgilendirir.	☐ Kullanılabilirliği, geçerliliği ve güvenilirliği uygun ölçme değerlendirme araçları geliştirmede meslektaşlarıyla iş birliği yaparak yeni ölçme ve değerlendirme araçları tasarlar.

Şekil 10. İzleme ve değerlendirme ana yeterliği (URL-1, 2008, s. 194-195)

“İzleme ve değerlendirme” ana yeterliğine ilişkin 4 alt yeterlik, 25 performans göstergesi bulunmaktadır.

“Okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma” ana yeterliğine ait alt yeterlikler ve performans göstergeleri Şekil 11’de verilmiştir.

YETERLİK ALANI:		
5- OKUL - AİLE - TOPLUM VE DİSİPLİNLER ARASI İŞ BİRLİĞİ YAPMA		
Kapsam:		
Bu alan; müzik öğretim sürecini desteklemek amacıyla ailelerle işbirliği, toplumsal liderlik, okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesi, okuldaki tören ve organizasyonlara yönelik uygulamaları, müzik sanatının ve eğitiminin diğer disiplinlerle ilişkilendirilmesi uygulamalarını kapsamaktadır.		
Yeterlik:		
1- Öğrencilerin müzik becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle iş birliği yapabilme		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Öğrencilerin müzik becerilerinin geliştirilmesinde aile katılımının ve desteğinin önemini bilir.	☐ Öğrencilerin müzik becerilerinin gelişiminin izlenmesi konusunda ailelerle iş birliği yapar.	☐ Sınıf ve okul içi ve okul dışı etkinliklerinin düzenlenmesinde ve öğrencilerin müzik becerilerinin gelişiminin izlenmesinde, ailelerle sistematik olarak iş birliği yapar.
☐ Öğrencilerin müzik becerilerinin geliştirilmesinde ailenin rolü ve önemi hakkında aileleri bilgilendirir.	☐ Aileleri tanımaya yönelik ve onların öğretim sürecine katılımını destekleyen sınıf ve okul içi ve okul dışı etkinlikler düzenler.	
Yeterlik:		
2- Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Öğrencilere ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini hissettirir.	☐ Bayram törenlerinde öğrencilere ilgi ve yetenekleri doğrultusunda görev ve sorumluluklar verir ve törenlerde koroya katılımları için teşvik eder.	☐ Okullar arası iş birliği yaparak öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerde ortak kollar kurmasına olanak sağlar.
Yeterlik:		
3- Ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunu yapabilme		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Tören yönetmeliği doğrultusunda bayram organizasyonlarında görev alır.	☐ Öğrencilerin ulusal bayram ve tören etkinliklerine hazırlanmalarına rehberlik eder.	☐ Diğer okullarla iş birliği içinde ulusal bayram ve tören organizasyonları yapar.
	☐ Ulusal bayram ve tören organizasyonlarında tüm öğretmenlerle işbirliği içinde çalışır.	

Şekil 11'in devamı

Yeterlik:		
4- Okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla iş birliği yapabilmek		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde okulun ve kendisinin sorumluluğunun farkındadır. ☐ Okulun bulunduğu çevrenin ekonomik, sosyal ve eğitim bakımlarından ihtiyaçlarını belirler.	☐ Okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde, okulun toplumla iletişiminin artırılmasında ve çevrenin ekonomik, sosyal ve eğitim bakımlarından ihtiyaçlarını karşılanmasında toplumla birlikte çözümler üretir.	☐ Okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde, okulun toplumla iletişiminin artırılmasında ve çevrenin ekonomik, sosyal ve eğitim bakımlarından ihtiyaçlarını karşılanmasında toplumla birlikte uyguladığı projeleri farklı çevrelerle paylaşır.
Yeterlik:		
5- Müzik eğitimini ve müzik sanatını diğer bilim, teknik, spor ve felsefe alanlarıyla, farklı disiplinlerle ilişkilendirebilme		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Öğrencilerin, müziğin diğer bilim sanat dalları ile ilişkilerini fark etmelerini sağlar. ☐ Bilim ve sanat alanlarına ve diğer disiplinlere müzik eğitimi yoluyla katkı sağlar.	☐ Öğrencilerin, müziğin diğer bilim ve sanat dalları ile ilişkilerini fark etmelerini sağlayacak çeşitli etkinlikler düzenler. ☐ Bilim ve sanat alanlarına ve diğer disiplinlere müzik eğitimi yoluyla katkı sağlanabilecek etkinliklere rehberlik eder.	☐ Diğer bilim ve sanat dalları ile ilişki kurarak gerçekleştirilen etkinliklerin çevreyle paylaşılmasını sağlar.

Şekil 11. Okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma ana yeterliği (URL-1, 2008, s. 198-199)

“Okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma” ana yeterliğine ilişkin 5 alt yeterlik, 21 performans göstergesi bulunmaktadır.

“Mesleki gelişim sağlama” ana yeterliğine ait alt yeterlikler ve performans göstergeleri Şekil 12’de verilmiştir.

YETERLİK ALANI:		
6- MESLEKİ GELİŞİMİ SAĞLAMA		
Kapsam:		
Bu alan; öğretmenin, müzik sanatı ve eğitimi alanlarındaki gelişmeleri takip etmesini, değerlendirmesini ve müzik öğretim sürecinde mesleki gelişimine yönelik uygulamalarını kapsamaktadır.		
Yeterlik:		
1- Mesleki yeterliklerini belirleyebilme		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Sahip olduğu mesleki yeterliklerini belirlemek için öz değerlendirme yapar.	☐ Öğretmenlik mesleği yeterlikleri temelinde yansız biçimde öz değerlendirme yapar.	☐ Mesleki yeterliklerini belirlerken veli, öğrenci, meslektaş ve yönetici görüşlerinden yararlanır.
☐ Mesleki yeterliklerini belirlemeye yönelik uygulamalarını kayıt altına alır.	☐ Meslektaşlarının eleştirileri ve önerileri doğrultusunda mesleki gereksinimlerini belirler.	
Yeterlik:		
2- Müzik öğretimine ilişkin kişisel ve mesleki gelişimini sağlayabilme		
Performans Göstergeleri		
A1 Düzeyi	A2 Düzeyi	A3 Düzeyi
☐ Müzik öğretimini desteklemek amacıyla dil, yazın ve öğretim süreci uygulamalarıyla ilgili çeşitli yayınları takip etmede isteklidir.	☐ İlgili duyduğu müziksel alan veya alanlarında eğitim alır.	☐ Müzik alan veya alanlarında aldığı eğitim doğrultusunda etkinlikler düzenleyerek çevresiyle paylaşır.
☐ Müzik eğitimi alanındaki çalışmaları takip eder.	☐ Araştırma, planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde teknolojiden yararlanır.	☐ Konferans, açık oturum, bilimsel toplantı ve seminerlerde bildiriyle, posterle veya konuşmacı olarak yer alır.
☐ Alanıyla ilgili sanat etkinliklerini izler.	☐ Müzikle ilgili konferans, açık oturum, bilimsel toplantı ve seminerlere dinleyici olarak katılır.	☐ Müzik eğitimi ile ilgili kaynak ve dokümanları inceleyip derleyerek müzik, öğretiminde kullanabileceği arşivi oluşturur.
☐ Bireysel mesleki gelişim planını oluşturur.	☐ Müzik eğitimindeki değişimleri ve gelişmeleri izler.	☐ Alanıyla ilgili akademik düzeyde çalışmalar yapar.
		☐ Farklı müzik türlerinde çalışmalar ve araştırmalar yapar.

Şekil 12. Mesleki gelişimi sağlama ana yeterliği (URL-1, 2008, s. 200)

“Mesleki gelişimi sağlama” ana yeterliğine ilişkin 2 alt yeterlik, 18 performans göstergesi bulunmaktadır.

Müzik öğretmenlerine ait özel alan yeterlikleri toplamda 6 ana yeterlik, 32 alt yeterlik, 171 performans göstergesi içermektedir.

Özel alan yeterliklerine ait ana yeterlikleri ve genel yeterliklerine ait alt yeterlikleri birlikte değerlendirmek gerekirse iki yeterlik çalışmasının da benzer nitelikte öğeler taşıdıklarını görebiliriz.

Aşağıdaki Tablo 1’de özel alan yeterliklerine ait ana yeterlikleri ile genel yeterliklere ait alt yeterlikler birlikte verilmiştir. Bu yeterliklerin birbirleriyle benzer yönleri olduğunu belirleyen “√” işareti eklenmiştir. Özel alan yeterliklerini belirleyen “A, B, C, D, E, F” sırasıyla “planlama ve düzenleme, kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler, müzik kültürü, izleme ve değerlendirme, okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma, mesleki gelişimi sağlama”ana yeterliklerini ifade etmektedir. Genel yeterlikleri belirleyen “A1, A2, A3, B1, B2, B3, B4, C1, C2, C3, C4” sırasıyla “alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi, mevzuat bilgisi, eğitim öğretimi planlama, öğrenme ortamları oluşturma, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme, ölçme ve değerlendirme, milli, manevi ve evrensel değerler, öğrenciye yaklaşım, iletişim ve iş birliği, kişisel ve mesleki gelişim” alt yeterliklerini ifade etmektedir.

Tablo 1. Özel Alan Yeterliklerinin ve Genel Yeterliklerin Karşılaştırılması

		Özel Alan Yeterliklerine Ait Ana Yeterlikler					
		A	B	C	D	E	F
Genel Yeterliklere Ait Ana Yeterlikler	A1		√			√	√
	A2	√	√		√		√
	A3						√
	B1	√			√		
	B2	√	√				
	B3	√	√		√		
	B4				√		
	C1		√	√		√	
	C2	√	√	√	√	√	
	C3					√	
	C4					√	√

1. A. “Planlama ve düzenleme” özel alan ana yeterliğine ait alt yeterlikler incelendiğinde, öğretmenlerin müfredata uygun plan yapabilmeleri için planlama yapabilecek yeterliğe ve alanlarıyla ilgili donanıma sahip olmaları gerektiği düşünülebilir. Bu durum, “eğitim öğretim planlama, alan eğitimi bilgisi” genel yeterlikleriyle ifade edilebilir. Öğretmenlerin müfredattaki yöntem ve teknikleri yeterli olarak kullanabilmeleri, derslerde uygun öğrenme ortamları düzenleyebilmeleri, gerekli materyal ve teknolojik kaynakları kullanabilmeleri için “öğrenme ortamları oluşturma, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme” genel

yeterliklerine sahip olmaları gerektiği söylenebilir. Kuramsal bilgi ve becerilere ilişkin özel öğrencilere önem veren ve dikkate alan uygulamalar yapabilmesi alt yeterliği öğrencilerin gelişimini destekleyici olduğu için öğrenciye yaklaşım genel yeterliğiyle açıklanabilir.

2. B. “Kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler” özel alan ana yeterliğine ait alt yeterlikler incelendiğinde ve öğretmenlerin bu alt yeterliklerde öğrencilere teorik ve uygulamalı davranışlar kazandıracığı düşünüldüğünde, alan bilgisi ve alan eğitimi bilgisi genel yeterliklerine sahip olmaları gerektiği söylenebilir. Bu nedenle özel alan alt yeterliklerine dikkat edildiğinde öğretmenlerin derslerde teorik müzik bilgilerini müfredata uygun yöntem ve tekniklerle kullanabilmeleri için “öğrenme ortamları oluşturma, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme” genel yeterliklerine sahip olmaları gerektiği ifade edilebilir. Öğrencilerin işitme becerilerinin öğretmenler tarafından geliştirilebilmesi öğrenci gelişimini destekleyici olduğundan öğrenciye yaklaşım genel yeterliğiyle bağdaştırılabilir. Öğretmenlerin öğrencilerdeki ses oluşumunu ve çalgıları tanımalarını sağlayabilmeleri öğrenciyi geliştiren bir adım olmakla birlikte öğretme sürecini doğru yönetebilme yeterliği gerektirdiği düşünülebilir. Bu durum, öğrenciye yaklaşım, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme genel yeterlikleriyle açıklanabilir. Öğrencilerin kendi sesini ve çalgısını doğru ve etkili kullanabilmelerini sağlamak amacıyla öğretmenlerin öğrenciye yaklaşım, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme genel yeterliklerine sahip olmaları gerektiği ifade edilebilir. “Öğrencilerin çevresel, ulusal ve evrensel nitelikteki eserlerden dağarcık oluşturmalarını sağlayabilmek” için öğretmenlerin milli, manevi ve evrensel değerler genel yeterliğine sahip olmaları gerektiği düşünülebilir. Öğrencilerin ses ve çalgı topluluklarını tanımlarını ve gruplara katılımlarını sağlamak amacıyla öğretmenler tarafından öğrencilerin gelişimlerini destekleyici çalışmalar yapılması gerekmele birlikte öğretmenlerin öğretme sürecini de iyi yönetebilmeleri gerektiği ifade edilebilir. Bu durum, öğrenciye yaklaşım, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme genel yeterliklerine sahip olabilmekle gerçekleşebilir. Öğrencilerin çok sesli müzik yapmalarını sağlayabilmek öğretmenlerin öğrenciyi geliştirmeye ilişkin çalışmalar yapmalarıyla ve öğretme-öğrenme sürecini etkili bir şekilde yönetebilmeleriyle mümkün olabilir. Söz konusu durum da öğretmenlerin öğrenciye yaklaşım ve öğretme-öğrenme sürecini yönetme genel yeterliklerine sahip olmalarıyla ifade edilebilir. Öğrencilerin kendi çevrelerinden ve genel kültürlerinden yararlanarak ezgiler yazmalarını sağlayabilmek amacıyla öğrencilerin kendi kültürlerinden yararlanılacağı göz önünde bulundurulduğunda ve öğrenciyi müzik alanında

geliştirmeye yönelik bir durum olduğu için öğretmenlerin milli, manevi ve evrensel değerler, öğrenciye yaklaşım genel yeterliklerine sahip olmaları gerektiği düşünülebilir. Öğretmenlerin derslerinde çevrelerindeki araç ve gereçlerden yararlanabilmeleri için öğrenme ortamları oluşturma genel yeterliğine sahip olmaları gerektiği ifade edilebilir.

3. C. “Müzik kültürü” özel alan ana yeterliğine ait alt yeterlikler incelendiğinde, öğrencilerin ulusal ve uluslararası müziği tanımalarının sağlanabilmesi, “Atatürk’ü konu alan şarkı, türkü ve marşları tanıma-öğretme, bu eserleri ilgili haftalarda ve öğretim yılı boyunca seslendirebilmelerinin sağlanabilmesi” için öğretmenlerin milli, manevi ve evrensel değerler genel yeterliğine sahip olmaları gerektiği düşünülebilir. Öğrencilerin bulunduğu çevrenin müziğini tanımaları ve müziksel çevrelerinden yararlanabilmeleri, müzikte kalitenin farkına varabilmeleri ve öğrencilerde dinleme kültürü oluşturulabilmesi, müzik kültüründe özel gereksinimli öğrencileri dikkate alan çalışmaların yapılabilmesi amacıyla öğretmenlerin öğrenciye yaklaşım genel yeterliğine sahip olmaları gerektiği ifade edilebilir.
4. D. “İzleme ve değerlendirme” özel alan ana yeterliğine ait alt yeterlikler incelendiğinde, öğretmenlerin alt yeterliklerin hepsinde ölçme ve değerlendirme yapabilmeleri için alan eğitimi bilgisi, eğitimi öğretimi planlama, izleme ve değerlendirme, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme, öğrenciye yaklaşım genel yeterliklerinde donanımlı olmaları gerektiği düşünülebilir. Öğrencilerin müzikteki başarılarını belirlemek amacıyla ölçme değerlendirmelerin yorumlanabilmesi ve geri dönüt alınabilmesi, ölçme ve değerlendirme sonuçlarının öğrenci uygulamalarına yansıtılabilmesi, uygulama amaçlarının belirlenebilmesi, yöntem ve araçlarının kullanılabilmesi amacıyla öğretmenlerin bu süreci etkili olarak planlayıp yürütebilecek ve öğrencileri geliştirebilecek donanımda olmaları gerektiği düşünülürse öğretmenlerin yukarıda bahsedildiği üzere “alan eğitimi bilgisi, eğitimi öğretimi planlama, izleme ve değerlendirme, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme, öğrenciye yaklaşım” genel yeterliklerinde yeterli olmaları gerektiği ifade edilebilir.
5. E. “Okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma” özel alan ana yeterliğine ait alt yeterlikler incelendiğinde, öğrencilerin müzik becerilerini geliştirmek amacıyla öğretmenlerin ebeveynlerle iş birliği yapabilmeleri, okulun kültürel ve öğrencilerin öğrenmesi adına önemli bir kurum olabilmesi için toplumla iş birliği halinde olmaları gerektiğinden öğrencileri geliştirmeye yönelik çalışmaların yapılacağı ve aileyle iletişim halinde olunacağı göz önünde bulundurulduğunda öğrenciye yaklaşım, iletişim ve iş birliği genel yeterliklerinde yeterli olmaları

gerektiği söylenebilir. Öğrencilerin ulusal tören vebayramların önemlerini ve anlamlarını kavramaları ve katılımlarının sürekliliğini sağlayabilmek için öğretmenler tarafından milli, manevi ve evrensel değerler genel yeterliğinde donanımlı olmaları gerektiği ifade edilebilir. Öğretmenlerin müzik alanını diğer alanlarla ilişkilendirebilmeleri için alan bilgisi genel yeterliğine sahip olmaları gerektiği düşülebilir.

6. F. “Mesleki gelişimi sağlama” özel alan ana yeterliğine ait alt yeterlikler incelendiğinde, öğretmenlerin mesleki yeterliklerini belirleyebilmeleri ve alanlarına ilişkin kişisel ve mesleki gelişimlerini sağlayabilmeleri için alanlarında pedagojik ve teorik olarak yeterli olmaları, öğretmenlik görev, hak ve sorumluluklara sahip davranışlarda bulunmaları, kişisel ve mesleki gelişimleri için çalışmalar yapmaları gerektiği düşünülürse “alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi, mevzuat bilgisi, kişisel ve mesleki gelişim” genel yeterliklerine sahip olmaları gerektiği ifade edilebilir.

2. 1. 3. Konuya İlişkin Yapılmış Çalışmalar

2. 1. 3. 1. Genel Yeterliklere İlişkin Yurt İçinde Yapılmış Çalışmalar

Taşgın (2010) “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinin Sınıf Öğretmenleri Ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Öğretme Ve Öğrenme Süreci Yeterlikleri-Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Yeterlikleri)” adlı tezinde sınıf öğretmenleri ve adaylarının öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ait öğretme ve öğrenme süreci ana yeterlikleriyle öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme ana yeterliğini değerlendirmesi amaçlanmıştır. Çalışma 345 sınıf öğretmeni 79 sınıf öğretmeni adaylarıyla çalışılmıştır. Araştırmada MEB’in yayınladığı “öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri” ile yola çıkılarak 2 ana yeterlik belirlenmiş bu ana yeterliklere ait performans göstergeleri beşli likert tipi anket olarak öğretmenlerden derecelendirmeleri istenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre; sınıf öğretmenleri ve adaylarının Genel yeterliklere ait Öğretme ve Öğrenme Süreci ile Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme ana yeterliklerinin performans göstergelerine katılım düzeylerinin pozitif yönde olduğu ortaya çıkmıştır.

Ayan (2011) “Eğitim Fakültelerinin Sınıf Öğretmenliği Bölümü Programlarının Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerini Kazandırma Düzeyi” adlı tezinde, MEB’in yayınladığı Öğretmen Mesleği Genel yeterliklerinin öğretmenlik fakültelerinde kazandırma düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Beş farklı üniversitenin eğitim fakültelerindeki sınıf öğretmenliği bölümünde çalışan öğretim elemanları ile son sınıf öğretmeni adayları ve bu üniversitelerden 2006 senesinden sonra mezun olmuş öğretmenler ve görev yapmakta

olan öğretmenler ile çalışılmıştır. Çalışma sonucunda; öğrencilerin derecelendirmelerine göre eğitim fakültelerinde genel yeterliklerin kazandırıldığı yönünde olumlu seçenekler seçtikleri görülmüştür. Görüşmelerde ve gözlemlerde yeterliklerin yeterli olarak kazandırılmadığını beyan etmişlerdir. Öğrenciler mesleki gelişim ve okulun geliştirilmesine ait alt yeterliklerine ilişkin anket sonuçlarında yeterli olsalar da yapılan görüşmelerde yetersiz olduklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler yapılan anket ve mülakata yönelik öğrenme ve öğretme yeterliklerinde yeterli oldukları fikrini beyan ederken gözlemlerde performans göstergelerini yeterli olarak uygulayamadıkları görülmüştür. Öğretim elemanları, eğitim fakültelerinde genel yeterliklerin yeterince kazandırıldığını belirtmişlerdir. Görüşmeler ve anketler çoğu zaman aynı sonuçları vermemiştir. Yapılan ankette kişisel ve mesleki değerler, mesleki gelişim, yeterlik alanında öğrencileri için yeterli olduklarını düşünmelerine rağmen görüşmede ilgili yeterlik alanınınaz kazandırıldığı veya kazandırılmadığı görüşleri ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları fakültelerin yeterlikleri kazandırma düzeylerinin pozitif bir yeterlikte olduğu belirtilmiştir. Öğretmenlerin genel yeterliklerin alt yeterliklerinde genelde oldukça yeterli olduğunu gösteren fikirler ortaya koydukları görülmüştür. Fakat öğretmenlerden bazıları mesleki gelişmelere katkı sağlama, verileri analiz ederek yorumlama, geri bildirim sağlama, ders dışı etkinlikleri düzenleme, okulu kültür merkezi durumuna getirme ve özel alan öğretim programını izleme, değerlendirme ve geliştirme alt yeterliklerinde aldıkları eğitimlerle yeterli olmadıklarını ifade etmişlerdir. Üç topluluk arasındaki sonuçlarda bazı alt yeterlik maddelerine yönelik anlamlı bir fark bulunurken bazılarında anlamlı bir farkın oluşmadığı görülmüştür.

Özer (2012) "Öğretmenlere ve Yöneticilere Göre İlköğretim 1. Sınıf Öğretmenlerinin Genel Yeterlikleri Bakımından Değerlendirilmesi" adlı tezinde, ilkökul 1. sınıf öğretmenlerinin genel yeterliklerinin yönetici ve öğretmen görüşlerine göre belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma bir ilköğretim okulundan 14 sınıf öğretmeni ve 5 yöneticiyle yürütülmüştür. Sonuç olarak, çocukları ilköğretim 1. sınıfa yeni başlayan veliler, öğretmen ve okul seçimlerinde telaş ve tedirginlik yaşamış, yöneticiler ve öğretmenler bu konuda velilerin haklı oldukları görüşündedirler. Öğretmenlerin çoğu çocuklarının sınıf öğretmenlerinin kendi meslektaşları olacağı konusunda huzursuzluk yaşadıklarını, yöneticilerin çoğunluğu ise rahatlıkla meslektaşlarına güvenebileceklerini söylemişlerdir. Yöneticiler, velilerin en çok önemsendiği düşüncenin öğretmenlerin öğrencilerini birinci sınıftan beşinci sınıfa gelen kadar okutup bırakmaması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenler ise velilerin en çok önemsendiği durumun öğretmenlerin öğrencilerine olan yaklaşımı, ilgisi, şefkat ve sevgisi olduğunu düşünmektedirler. Öğretmenler ve yöneticiler, öğretmenlerin adaletli olmadıklarını, başkalarının fikir ve yorumlarına açık olmadıklarını, velilerle ilişkilerinde objektif olmadıklarını, meslektaşlar arasında iş birliği olmadığını, iş

birliği içinde olanların da yeterli derecede olmadıklarını ifade etmişlerdir. Buna ek olarak öğretmenlerin öğrenci gelişimlerini, öğrenmelerini ölçme ve değerlendirme konusunda, etkili öğrenmelerini ve öğretme süreçlerini planlama konusunda yetersiz oldukları tespit edilmiştir. Yöneticiler ve öğretmenlerle yapılan mülakatlarda öğrencileri tanıma, bilgi iletişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanma, çevreyi tanıma ve dikkate alma, aileyi eğitim-öğretim sürecine dâhil etme, mesleki gelişimlerini sağlamak için yapılan çalışmalara katılmaya istek duyma gibi bazı konularda değişken bulgular elde edildiği belirtilmiştir.

Çin (2014) "Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine Sahip Olma Düzeylerinin Değerlendirilmesi (Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim Yeterlikleri) (Diyarbakır İl Örneği)" adlı tezinde, Fen bilgisi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğindeki genel yeterliklerini kişisel ve mesleki değerler ve mesleki gelişim alt yeterliği açısından ölçmeyi amaçlamıştır. Çalışma farklı ilköğretim okullarında çalışan 250 Fen Bilgisi öğretmeni ile yürütülmüştür. Araştırmadaki veriler, MEB'in yayınladığı "Öğretmenlik Mesleği Genel yeterlikleri" temel alınmış ve sonuç olarak cinsiyet değerkeninin öğretmenlerin mesleki genel yeterlik düzeylerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı, kadın öğretmenlerin genel yeterliklerini erkek öğretmenlerden daha yüksek hissettikleri görülmüştür. Yaş değerkenine bakıldığında anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir. 30 yaş-altı ve 41 yaş-üzeri öğretmenlerin genel yeterlikler açısından daha yeterli hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Mesleki kıdemi 10 yıl ve daha az olan öğretmenlerin genel yeterlikler temel alındığında daha yeterli olduklarını düşündükleri ortaya koyulmuştur.

2. 1. 3. 2. Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Yurt İçinde Yapılmış Çalışmalar

Özlük (2010) "Türkçe Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Bir Araştırma: Kırıkkale İli Örneği" adlı tezinde Kırıkkale ili ilköğretim okullarındaki Türkçe öğretmenleri ve liselerdeki Türk Dili Edebiyatı öğretmenleri ile çalışılmış bu öğretmenlerin özel alan yeterliklerini belirlenmek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin sahip olması gereken özel alan yeterliklerine ilişkin sonuç yüksek olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin değerkenleri ve yeterlikleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Bingöl-Meşe (2010) "Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlikleri Açısından Kendilerini Değerlendirmeleri: İzmir İli Örneği" adlı tezinde İzmir il Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ilköğretim okullarındaki 127 Bilişim Teknolojileri öğretmeni ile çalışılmıştır. Bu öğretmenlerin özel alan yeterliklerindeki performansları gösterebilme düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre; öğretmenlerin öğretim planlama ve uygulama ana yeterliğindeki performansları sıklıkla sergilediği, uzaktan eğitim uygulamaları ve eğitsel yazılım

geliştirme ana yeterliklerindeki performansları esasen sergiledikleri, özel gereksinimli öğrencilere yönelik uygulamalar ana yeterliğindeki performansları da nadiren sergiledikleri belirlenmiştir. Görüşme formları incelendiğinde; uzaktan eğitim konusunda öğretmenlerden çok azının etkin kullandığı tespit edilmiştir. Eğitsel yazılım geliştirme konusunda öğretmenlerin yarısından azının kendilerini yeterli gördükleri tespit edilmiştir. Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle ilgili uygulamalar konusunda öğretmenlerden çok azının kendini yeterli gördüğü tespit edilmiştir. Öğretim sürecinde yapılan uygulamalar konusunda, sadece 1 öğretmen yeterli olmadığını belirtmiş, diğer 6 öğretmenin ise yeterli oldukları tespit edilmiştir.

Avcı (2011) "Sınıf Öğretmenlerinin Kendi Görüşlerine Göre Özel Alan Yeterliklerine Sahip Olma Düzeyleri: Kilis İli Örneği" adlı tezinde Kilis ilinin merkez ilçesindeki devlet okullarında çalışan 222 sınıf öğretmeni ile çalışılmıştır. Araştırma sonucuna göre, mesleki kıdem ve eğitim düzeyleri bazı yeterlik alanlarında anlamlı bir farklılık göstermiştir. Öğretmenlerin kıdem değişkeni eğitim düzeyleri değişiminden daha etkili bir değerlendirme sağlamıştır. Mesleki kıdem arttıkça öğretmenler kendilerini daha yeterli görmekte-dirler. Cinsiyet değişkeni ve mezun olunan bölüm ile yeterlikler arasında anlamlı farklılık oluşmamıştır. Öğretmenlerin sanatsal etkinliklerde, uygulama ve faaliyet isteyen yeterliklerde yetersiz oldukları ve yeterli hale getirmek için geliştirmeleri gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırma, öğretmenlerin diğer 33 yeterlikte ise kendileri için yeterli oldukları görüşünü ortaya koymuştur.

Güneş (2011) "Kimya Öğretmen Adaylarının Özel Alan Yeterliklerinin Araştırılması" adlı tezini bir üniversitenin kimya eğitimi anabilim dalında öğrenim gören 4 ve 5. sınıflarındaki 37 öğrenci ile yürütülmüştür. Bu çalışmanın amacı, kimya öğretmen adaylarının sahip olması gereken özel alan yeterlikleri ile sınıf ve cinsiyet değişkenleri arasındaki ilişkiyi tespit etmektir. Çalışma sonucuna göre; öğretmen adayları genellikle her konuda kendilerini yeterli bulmaktadırlar. Adayların, yalnızca alan bilgisi konusunda birkaç eksikliklerinin olduğu tespit edilmiştir. Alan bilgisi bakımından eksiklik yaşadığını söyleyen öğrenciler 4. sınıflara oranla 5. sınıflarda daha fazladır. 5. sınıf öğrencilerinin 4. Sınıf öğrencilerine göre alan eğitimi yeterlikleri bakımından daha yeterli oldukları tespit edilmiştir. Araştırmacı bu konuya eğitim fakültelerinin kimya eğitimi anabilim dallarında uygulanan programın neden olduğunu belirtmiştir. Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenlerinin yeterlik düzeylerine etkisini değerlendirdiğinde bu konuyla ilgili önemli bir bulguya, anlamlı bir farklılığa neden olmadığı tespit edilmiştir. Bu konuyla ilgili erkek adayların kadın adaylara göre matematik kullanımına ilişkin performans göstergelerinde daha yeterli oldukları tespit edilmiştir.

Şengül (2012) “Türkçe Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlikleri: Bir Durum Belirleme Çalışması” adlı tezinde, 12 ilde görev yapan 579 Türkçe öğretmeni ile çalışılmıştır. Bu öğretmenlerin özel alan yeterliklerini tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma sonucuna göre; Türkçe öğretmenleri genel anlamda “kısmen yeterli” olarak tespit edilmiştir. Türkçe öğretim sürecini planlama ve düzenleme, öğrencilerin dil becerilerini geliştirme ana yeterliklerinde “yeterli”, dil gelişimini izleme ve değerlendirme, okul, aile ve toplumla iş birliği yapma, Türkçe alanında mesleki gelişimini sağlama ana yeterliklerinde “kısmen yeterli” görülmüşlerdir. Cinsiyet değişkenine göre kadın öğretmenlerin, mezun olunan fakülte değişkenine göre eğitim fakültesi mezunlarının, eğitim düzeyine göre yüksek lisans mezunlarının, kıdem değişkenine göre 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin, görev alınan il değişkenine göre TR1 İstanbul, TR2 Batı Marmara, TR3 Ege, TR5 Batı Anadolu, TRB Ortadoğu Anadolu ve TRC Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki öğretmenlerin okul yerleşim yeri değişkenine göre illerde ve ilçelerde görev yapan öğretmenlerin daha yeterli oldukları tespit edilmiştir.

Duman (2012) “Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlikleri ve Uygulanma Düzeylerinin İncelenmesi” adlı tezinde ilköğretimdeki bilişim teknolojileri öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri ile söz konusu olan yeterliklerin ne derecede uygulandığı araştırılmıştır. Birçok ilde görev yapan 236 Bilişim Teknolojileri öğretmeni ile çalışılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin Teknolojik Kavramlar ve Uygulamalar ana yeterliğinde daha yeterli oldukları görüşü ortaya çıkmıştır. Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Süreci ana yeterliği ise en az yeterli gördükleri alan olmuştur. Teknolojik Kavramlar ve Uygulamalar ile Mesleki Gelişim ana yeterlikleri arasındaki farkın erkek cinsiyetinde anlamlı bir fark oluşturduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlik deneyimi 7-10 yıl olan öğretmenlerin Öğretim Sürecini ve Ortamını Tasarlama, Planlama ve Düzenleme, Teknolojik Kavramlar ve Uygulamalar ve Öğretme, Öğrenme ve Program ana yeterliklerinde daha yeterli oldukları görülürken Teknik Meslek Lisesi mezunu öğretmenlerin Öğretim sürecini, Ortamını Tasarlama, Planlama, Düzenleme, Teknolojik Kavramlar ve Uygulamalar ana yeterliklerinde diğer liselere göre daha yeterli oldukları belirtilmiştir.

Gülteke (2012) “Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Özel Alan Yeterlikleri İle İlgili Görüşlerinin Analizi” adlı tezinde, sınıf öğretmenlerinin matematik özel alan yeterlikleri hakkındaki görüşlerini ortaya koymaktır. Çalışma 73 sınıf öğretmeni ile yürütülmüştür. Çalışma sonucunda, öğretmenlerin en fazla ilköğretim matematik müfredatını ve ileri matematik konularını biliyor olmalarına vurgu yapılmıştır. En az ilköğretim müfredatındaki temel konu ve kavramların gerçek hayatta uygulanır olması üzerinde durulmuştur. Matematik öğretimi esas alındığında en fazla matematik dersinde öğrenmeye uygun

ortam oluşturabilme vurgulanmıştır. En az ölçme değerlendirme tekniklerinin kullanılması üzerinde durulmuştur. İlgili derse yönelik inanç, tutum ve değerler esas alındığında en fazla matematik öğretim sürecine yönelik olumlu tutum, inanç ve değerlere sahip olunmaya vurgu yapılmıştır. Mesleki gelişim temel alındığında en fazla öz-değerlendirme yapabilme ve mesleki gelişim sağlayabilme konuları vurgulanmıştır. En az diğer eğitimci ve akademisyenlerle işbirliği yapma konusu üzerinde durulmuştur.

Fidan (2012) “Öğretmenlerin ve Öğretmen Adaylarının Fen ve Teknoloji Özel Alan Yeterlikleri Hakkındaki Öz yeterlik Algıları” adlı tezinde, Fen ve teknoloji öğretmenleri ve öğretmen adaylarının sahip olması gereken yeterlik düzeyleri hakkındaki düşüncelerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışmada 118 fen ve teknoloji öğretmeni ile 89 fen bilgisi öğretmen adayı ile çalışılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenler kendilerini öğretmen adaylarına göre daha yeterli gördükleri düşüncesi belirlenmiştir. Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının seçtikleri değişkenlerin veverdikleri cevapların özel alan yeterliklerini etkilemedikleri sonucuna varılmıştır. Öğretmen ve öğretmen adaylarının özel alanlarında yeterli olabilmeleri için çaba gösterdikleri ve yeterliklerinin gelişmesi için objektif ve gerçek bir değerlendirmenin olması gerektiğinde görüş birliği sağlandığı ortaya koyulmuştur. Buna ek olarak öğretmen adayları KPSS sınavının alan bilgilerini ölçme konusunda yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Özbilen (2012) “Sınıf Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlikleri Hakkındaki Görüşleri: Kars İli Örneği” adlı tezinde sınıf öğretmeni özel alan yeterlikleri doğrultusunda öğretmenlerin yeterlikleri üzerindeki görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmada Kars’ın merkez il ve ilçeleri ve bu merkez il ve ilçelere bağlı olan köylerindeki ilkokullarında olan istekli olarak çalışmaya katılan 548 öğretmen ile çalışılmıştır. Sonuç olarak, Tanıma ve Geliştirme ana yeterlikleri temel alındığında öğretmenlerin seçtikleri demografik değişkenler ile kendilerini yeterli görmeleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Görüşme formunda bulunan sorularda öğretmenlerin genellikle kendilerini yeterli hissettikleri görüşünü ortaya koydukları görülmüştür.

Mete (2013) “Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenlerin Özel Alan Yeterlikleri Üzerine Bir Araştırma” adlı tezinde Türkçenin yabancı bir dil gibi öğretilmesinde öğretmenlerin yeterli olmaları amacıyla ana yeterlikler, yeterlik alanları ve yeterlik alanlarına bağlı uygulamalarda performans göstergelerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada 13’ü yurt içindeki Ankara ve Gazi üniversitelerinde, 14’ü yurt dışındaki Kırgızistan Manas üniversitesinde görev yapan toplamda 27 Türkçe öğretmeniyle çalışılmıştır. Araştırmada hem nicel hem nitel veri toplama aracı kullanılmıştır. Araştırmanın görüşme sonuçlarına göre öğretmenlerin alanla ilgili yeterli olmalarının sınıf yönetiminde de yeterli olmalarını sağladığı belirlenmiştir. Öğretmenler en

çok öğrenciye uyumlu olan materyalleri seçebilme ve uygulayabilmenin problem olduğunu söylemişlerdir. Hizmet öncesi eğitim alamamış öğretmenlerin görevlerinin ilk yıllarında tecrübeli öğretmenlerle çalıştıklarını, stajyer olduklarını belirtmişlerdir. Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenler kendilerinin Türkçe öğretmenlerinden ve yabancı dil öğretmenlerinden farklı olduklarını beyan etmişlerdir. Öğretmenler Türkçeyi ve Türkiye'yi sevdirmeye ve kültür elçiliği yapma görevlerinin önem taşıdığını vurgulayıp Türkçeyi doğru kullanmaları gerektiğini alanlarında eksiklik yaşayan öğretmenlerin bunu başarmayacaklarını ifade etmişlerdir. Araştırmada, bahsedilen öğretmenlerin Türkçeyi yabancı bir dil gibi öğrettiklerinden dolayı yabancı dili iyi bilmeleri gerektiği düşüncesi ağır basmaktadır. Öğretmenlerin kendi kültürleri yanında öğrencilerinin milli kültürlerine de hâkim olmalıdırlar. Bu öğretmenlerin yabancı dil eğitimle öğrenim görmelerinin önemli olduğu vurgulanmıştır. Öğretmenlerin teknolojik kaynaklardan yararlanabilmeleri için eğitim süreçlerinden geçmeleri gerektiği belirtilmiştir. Öğretmenler, öğrencinin öğrenmesinde etkisi olan en önemli unsurun kültürel yapısı olduğunu ifade etmişlerdir. Dil eğitiminde sınıf içi etkinlikler yanında sınıf dışı etkinliklerin de öğrencilere hayatı tecrübe edebilecek fırsatlar oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin dört ana dil becerisini öğrenmelerinde ölçme değerlendirme yapabilmelerinin önemli olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler analarıyla ilgili gelişimleri için meslekleriyle ilgili yayınları ve çalışmalarını takip etmelerinin önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Anket sonuçlarına göre ise, öğretmenlerin bölümleri ve mezun oldukları fakülteler ile yeterlikleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. 0-5 yıl arası çalışan öğretmenlerin ve öğretim üyelerinin mesleklerinde daha yeterli oldukları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin en yeterli oldukları alanlar öğretim alanları düzenleyebilme, dil-kültür etkileşimine duyarlı olabilme iken Türkçeyi özellikleri ve kurallarına göre uygun kullanabilme ile mesleki gelişime yönelik iletişim kurarak iş birliği sağlayabilme en yetersiz oldukları alanlar olarak tespit edilmiştir.

Kararmaz (2013) "İlköğretim İngilizce Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleği Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Algılarının Belirlenmesi" adlı tezinde ilkokullardaki İngilizce öğretmenlerinin özel alan yeterlik algılarını ve yeterliklerinin seçmiş oldukları demografik değişkenler ile değişim gösterip göstermediği araştırmak amaçlanmıştır. Çalışmada Zonguldak ili merkezinde ve ilçelerindeki devlet ve özel okullarda çalışan ve anketteki cevapları geçerli görülen 195 İngilizce öğretmeniyle çalışılmıştır. İngilizce öğretmeni özel alan yeterlikleri temel alınmış, araştırmacı tarafından yeterlik değerlendirme ölçeği oluşturulmuştur. Sonuç olarak, öğretmenlerin özel alan yeterlikleri üzerindeki görüşleri yüksek olarak görülmüştür. Öğretmenlerin alt yeterliklerine katılım düzeyleri ile hizmet içi eğitim durumu ve kıdem yılı bilgileri arasında anlamlı hiçbir fark bulunmamaktadır. Öğretmenlerin cinsiyet bilgilerine bakıldığında dil becerilerini geliştirme ve okul, aile,

toplumla işbirliği yapma ana yeterliklerinde kadın öğretmenlerin, mezun olunan okul türü bilgileri esas alındığında dil gelişimini izleme ve değerlendirme ana yeterlik alanında eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin, görev yapılan okul türü bilgileri temel alındığında dil becerilerini geliştirme ana yeterlik alanında özel okulda çalışan öğretmenler için olumlu ve anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır.

Uslu (2014) "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Öz-Yeterlik İnançlarının İncelenmesi" adlı tezinde sosyal bilgiler öğretmeni özel alan yeterlikleri temel alınarak sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öz yeterlik seviyelerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada yedi farklı üniversitede öğrenim gören 1024 gönüllü öğrenciye "sosyal bilgiler öğretmeni özel alan yeterliklerine ilişkin öz-yeterlik inançları ölçeği" 126 öğrenciye "sosyal bilgiler öğretmeni özel alan yeterliklerine ilişkin öz-yeterlik inancı görüş formu" uygulanmıştır. Sonuç olarak öğretmen adaylarının özel alan yeterlikleri temel alındığında öz yeterliklerinin yüksek olduğu ortaya çıkmıştır ayrıca okul, aile ve toplumla iş birliği yapma alt yeterliği temel alındığında öz yeterlik seviyelerinin cinsiyet, sınıf, mezun olunan lise türü, ebeveyn öğrenim durumları ve meslekleri, aile aylık gelir değişkenlerinde anlamlı bir farklılık oluşmadığı ortaya çıkmıştır. Üniversite ve sosyal bilgiler öğretmenliği seçme nedenleri değişkenlerinde ise fark oluşturduğu ortaya çıkmıştır. "Öğretim sürecini planlama ve düzenleme", "öğrenme-öğretme süreci", "izleme ve değerlendirme" ve "mesleki gelişimi sağlama gibi diğer alt yeterlikler ve ölçek esas alındığında öğretmen adaylarının cinsiyet, mezun olunan lise, ebeveyn öğrenim durumu, baba mesleği, aile aylık gelir değişkenlerinde anlamlı bir fark oluşmamıştır. Sınıf, üniversite, sosyal bilgiler öğretmenliğini seçme nedeni, anne mesleği değişkenlerinde anlamlı bir fark oluşmuştur. Öğretmen adaylarının kendilerini en yeterli gördükleri ana yeterlikler hem nicel hem de nitel bulgularda okul, aile ve toplumla iş birliği ile öğrenme öğretme süreci alanları olarak belirlenmiştir.

Özyurt (2014) "Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı Dersleri Öğrenme Çıktılarının Fen ve Teknoloji Öğretmenliği Özel Alan Yeterlikleri İle Örtüşme Düzeyi" adlı tezinde MEB tarafından yayınlanan Fen ve Teknoloji öğretmeni özel alan yeterlikleriyle Fen Bilgisi öğretmen adaylarının Bologna sürecinde hazırlanmış olan alan ve alan eğitimi öğrenme çıktıları arasında benzer ve farklı olan öğeler aranması amaçlanmıştır. Çıktıların ve yeterliklerin karşılaştırıldığı bu araştırmada öğrenme-öğretme sürecini planlama ve düzenleme ile gelişimi izleme ve değerlendirme yeterlikleri üzerinden araştırılma gerçekleştirilmiştir. Araştırma nitel yöntemlerden durum çalışmasıdır. Araştırma sonucunda, söz konusu yeterliklerle öğrenme çıktıları arasında tam olarak bir benzerlik olmamakla birlikte çıktıların ve yeterliklerin birbirlerine denk gelebilecek bir durumda olabilecekleri ifade edilmiştir. Araştırmacıya göre yeterliklerin fen bilgisi branş dersleri

kapsamında olabileceken, bu kapsamda yer almaması alan için eksik bir durum olarak görülmektedir.

Özkan (2014) “KPSS Alan Bilgisi Testinin Türkçe Öğretmenliği Programı ve Özel Alan Yeterlikleri Kapsamında İncelenmesi” adlı tezinde öğretmenlerin mesleklerini devlet bünyesinde icra edebilmeleri için gerekli olan Kamu Personeli Seçme sınavında Türkçe öğretmenlerine uygulanan alan bilgisi sınavı'nın mezun oldukları program ve özel alan yeterlikleri bakımından yeterliğini ve ölçebilirliğini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmada 2013 yılında alan bilgisi sınavına girmiş Gaziantep ilinde 2 farklı ortaokulda çalışan 23 kadın 10 erkek öğretmenle mülakat yapılmıştır. Araştırma sonunda, belirtilen testin öğretmenlerin okuduğu programda bulunan derslerin tümünü barındırmadığı görülmüştür. Öğretmenlerin alanlarıyla ilgili olan derslerde sınıf seviyeleri bakımından dağılımlarının alan sınavındaki soruların dağılımlarıyla uygun olmadıkları belirlenmiştir. Özel alan yeterlikleri esas alındığında sadece 17 sorunun uyum içinde bulunduğu ortaya çıkmıştır. Mülakatlar sonucunda öğretmenler soruların daha çok alanlarıyla ilgili aldıkları eğitimle ilgili olması gerektiğini, sınavdaki soru yeterliğinin alan birikimlerini ölçebilirlik bakımından yeterli olmadığını vurgulamışlardır.

Karadoğan (2014) “Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Yetiştiren Bölümlerin Müfredatlarının Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerini Karşılama Düzeyi” adlı tezinde Türk Dili ve Edebiyatı bölümündeki öğretim programlarının karşılaştırılıp MEB'in yayınladığı Türk Dili ve Edebiyatı Özel alan yeterliklerine göre ne derecede uygun olduğunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada 7 üniversitenin öğretim programları kapsamında olan her ders tek tek incelenip özel alan yeterliklerine ait alt yeterliklerle denk olabilecek dersler tespit edilmiştir. Üniversitelere ait öğretim programındaki ders bilgi paketleri ile paketlere ilişkin ders içeriklerine odaklanılmıştır. Araştırma sonunda, öğretim programları arasında paralel bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Dersler ile özel alan yeterlikleri karşılaştırıldığında yeterliklerin A ve B yeterlik alanlarının dersler ile olumlu bir denklik, C ve D yeterlik alanlarıyla ise olumsuz bir denklik oluşturup paralel olmadıkları yönünde sonuçlara ulaşılmıştır.

Güleryüz (2015) “Müzik Öğretmenleri Adaylarının Özel Alan Yeterliklerinin İncelenmesi” adlı tezinde, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin eğitim fakültelerindeki 4. sınıf müzik öğretmeni adaylarının özel alan yeterliklerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma 216 müzik öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Araştırmanın sonunda müzik öğretmen adaylarının müzik özel alan yeterlikleri yüksek olarak ortaya koyulmuştur. Öğretmen adaylarının yeterlikleri ile cinsiyet ve ağırlıklı genel not ortalaması değişkenleri arasında anlamlı bir fark oluşmamıştır. Adayların yeterlikleri ve üniversite değişkeni arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Köroğlu (2015) “Öğretmen Adaylarının Özel Alan Yeterlikleri İle Öğrenme Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı tezinde öğretmen adaylarındaki özel alan yeterliklerini ve öğrenme stillerini çeşitli değişkenlerle ölçmek ve aralarındaki ilişkiyi belirlemek amaçlanmıştır. Farklı branşlarda öğrenim gören son sınıf 275 öğretmen adayıyla yürütülmüştür. Araştırma sonucuna göre, öğretmen adaylarının özel alan yeterlikleri ve öğrenme stilleri arasındaki ilişkide anlamlı bir fark oluşmamıştır. Öğrenme stilleri temel alındığında cinsiyet, mezun olunan lise türü, liseden mezun olunan alan, öğrenim görülen bölüm, öğrenim şekli, genel not ortalaması ve baba eğitim durumu değişkenlerinde anlamlı bir fark oluşmamıştır. Özel alan yeterlikleri temel alındığında cinsiyet, mezun olunan lise türü, öğrenim görülen bölüm, öğrenim şekli, genel not ortalaması ve anne eğitim durumu değişkenlerinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Yeterlikler ve öğrenme stilleri arasındaki ilişkiye bakıldığında kişisel bilgilerin anlamlı bir fark oluşturmadığı ortaya çıkmıştır.

Aytekin (2016) “Sınıf Öğretmenlerinin İlkokul Yöneticileri ve Kendi Algılarına Göre Özel Alan Yeterlikleri (Denizli İl Merkezi Örnekleme)” adlı tezinde Denizli ilinin merkez okullarında çalışan sınıf öğretmenleri ve ilkokul yöneticileri katılımlarıyla MEB tarafından yayınlanan Sınıf Öğretmenliği Özel alan yeterliklerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Çalışmada 122 ilkokul yöneticisi ile 293 sınıf öğretmeni ile çalışılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, sınıf öğretmenlerinin özel alan yeterlik için katılım düzeylerine bakıldığında ortalama olarak öğretmenlerin 4.12 oranda “katılıyorum” seçeneğini tercih ettikleri, ilkokul yöneticilerinin sınıf öğretmenlerindeki özel alan yeterlikleri algıları için ortalama olarak 3.90 “katılıyorum” seçeneğini tercih ettikleri görülmüştür. Öğretmenlerin yeterlik seviyeleriyle cinsiyet bilgileri arasındaki ilişki incelendiğinde, beden eğitimi alt yeterliğinde erkek öğretmenlerin anlamlı bir fark oluşturduğu görülmüştür. Öğretmenlerin eğitim düzeyi, kıdem ve sınıf mevcudu bilgileriyle yeterlikleri ve puanlarının toplamına bakıldığında topluluklar arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Öğretmenlerin yeterlikleri üzerindeki görüşleri ve yöneticilerin öğretmen yeterlikleri üzerindeki görüşleri incelendiğinde aralarında olumlu ve olumsuz olarak anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

Kandırmaz (2017) “Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Matematik Öğretmenliği Özel Alan Yeterliklerinin İncelenmesi” adlı tezinde ortaokuldaki matematik öğretmenlerinin özel alan yeterliklerini gözlem ve öğretmenlerin beyanları temel alınarak tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma Malatya ili ortaokullarında çalışan 20 öğretmen ile yürütülmüştür. Matematik öğretmenlerinin gözlem ve görüşme sonuçlarına göre, öğrenciler arasındaki öz farklılıkların öğretmenler tarafından önem gördüğü belirlenmiştir. Öğretmenlerin ders ortamında öğrenciler için çoklu öğrenme alanları tasarladıkları, matematik dersindeki kazanımlarda gerçek bir öğrenme sağlamak için ve dersle öğrenci arasında olumlu bir

ilişki oluşturmak için etkinlikler yaptıkları ve teknolojiden yararlandıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin öğrencileri değerlendirmeleri için gerekli olan yeni ölçme yöntemleri oluştururken diğer öğretmenler ile çalışma içinde oldukları ve öğrencilerin öğrenmeleri için yeni amaçlar tasarladıkları görülmüştür. Öğretmenlerin akademik seminerlere katılmadıkları ve bilimsel çalışmalarla ilgilenmedikleri tespit edilmiştir.

Aras (2018) "İmam Hatip Ortaokulu Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlikleri" adlı tezinde 6 farklı ilde görev yapan 355 din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni ile çalışılmıştır. Çalışmada bu öğretmenlerin Özel alan yeterliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucuna göre, öğretmenlerin özel alan yeterliklerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Alt yeterliklerin öğretmenlerin kendi mesleklerinde yeterli hissetmelerine neden olduğu ortaya koyulmuştur.

Baykal (2018) "Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi Viyola Dersi Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterliklerinin Belirlenmesine Yönelik Tasarı Önerisi" adlı tezinde güzel sanatlar lisesindeki viyola dersi öğretmenlerinin özel alan yeterliklerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmada müzik öğretmenliği programı barındıran üniversitelerdeki ve güzel sanatlar lisesindeki viyola öğretmenleri ile çalışılmıştır. Çalışma sonucunda Müzikal Performans, Öğrencileri Tanıma, Viyola Öğrenimini Kolaylaştırma, Değerlendirme Sürecini Planlama ve Uygulama, Öğrenme Ortamları Oluşturma, İşbirliği Yapma, Mesleki Gelişme ve Mesleğe Katkı Sağlama olarak 7 yeterlik alanı ve 26 alt yeterlik uzmanların fikir birliğiyle ortaya koyulmuştur.

2. 1. 3. 3. Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Yurt Dışında Yapılmış Çalışmalar

Taebel & Coker (1980) "İlköğretim Sınıf Müziğinde Etkinlik Öğretimi: Yeterlik Ölçütleri Öğrenci Başarı Ölçütleri ve Bazı Nitelik Değişkenleri Arasındaki İlişkiler" adlı çalışmada amaç, seçilmiş yeterlik ölçütleri, öğrenci başarısı ve tutum ölçütleriyle belirli değişkenler arasındaki ilişkiyi tespit etmektir. Çalışmaya, 1-15 hizmet yılı olan 29 müzik öğretmeni ve çoğunluğu dördüncü ve altıncı sınıflar olmak üzere 3.-7. sınıflar arasından 735 öğrenci katılmıştır. Sonuç olarak, müzik başarısı ile okul dışı müzik faaliyetleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Sosyoekonomik durumları düşük olan çocukların müziğe karşı tutumlarının üst-orta sınıf çocuklardan daha olumlu olduğuna dair kanıtlar bulunmuştur. Öğretim becerileri ile öğrenci başarısı ölçütleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sosyoekonomik durum, sınıf düzeyi, ders saati ve okul dışı müzik faaliyetleri gibi başarı ve tutum ölçütleri ile nitelik değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Kelly (1998) "Okul Öncesi Sınıf Öğretmenlerinin Faydalı Müzik Bilgi ve Becerilerine İlişkin Algıları" adlı çalışmasının amacı, müzik becerilerini ve görüşlerini belirlemektir.

Çalışmanın sonucunda öğrencilerine doğrudan müzik deneyimi sunan öğretmenler, bilgi ve becerilerini en etkili kullananlar olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin öğretmenlik eğitimlerinden kazandıkları etkinlikler, ritim enstrümanlarını kullanma ve şarkı söyleme deneyimleri ile bilgi ve becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Geleneksel müzik teorisi ve müzik tarihi gibi derslerde öğretilen bilgi ve beceriler, okul öncesi öğretmenleri için faydalı olmadığı görülmüştür. Öğretmenlerin çoğunun üniversite diploması ve öğretim sertifikası almasına rağmen, yeterliklerinin farkında olmadıkları görülmüştür.

Asmus (2000) "Müzik Öğretmenleri İçin Temel Yeterlikler" adlı çalışmasında, müzik öğretmenleri için gerekli olan temel yeterlikler araştırılmıştır. Çalışma sonucunda öğretmenlerin, ihtiyaç duyacakları bilgiyi nereden elde edeceklerini ve ihtiyaç duyacakları becerileri nasıl geliştireceklerini bilmeleri, kendilerini geliştirmeleri ve özel öğretmenlik görevlerinin ihtiyaçlarını karşılamaları için gerekli temeli sağlamaları, bu bireylerin gerçek birer profesyonel olmaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Byo (2000) "Sınıf Öğretmenlerinin ve Müzik Uzmanlarının Ulusal Standartları Uygulama Yeteneği" adlı çalışması Ulusal Müzik Eğitimi Standartlarının başarılı bir şekilde öğretilmesini etkileyen faktörlerle ilgili öğretmen algılarının incelenmesi olarak tasarlanmıştır. Çalışmada Florida'daki devlet ilköğretim okullarından müzik öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerinin şarkı söyleme, enstrüman çalma, doğaçlama yapma, besteleme, okuma, dinleme, analiz etme, değerlendirme, anlama gibi yeterlikler üzerine araştırma yapılmış ve sonuç olarak, müzik öğretmenlerinin dokuz yeterliğin hepsinin uygulanmasında, sınıf öğretmenlerine göre daha başarılı olduğu belirlenmiştir. Araştırmacı bu nedenle müzik derslerinin her sınıf ve seviyede müzik öğretmenleri tarafından yapılması gerektiği görüşünü savunmaktadır.

Hammel (2001) "İlkokul Müzik Sınıflarında Özel Öğrenciler: İlkokul Öğretmen Yeterlilikleri Çalışması" adlı araştırmasında İlkokul öğretmenlerinin yeterliklerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda, müzik sınıfına özel öğrencilerin katılması için eğitim veren ilköğretim müzik eğitimi öğrencileri için gerekli görülen yeterlikler, çeşitli engelleme koşullarını tanıma, engelli bireylere eğitim hakkı tanıma müzik öğretmenin değerlendirme ekibindeki rolü, bilgi değerlendirme metotlarını geliştirme ve kullanma, tüm öğrencilerin öğrenme sürecini izleme, belirli öğrenciler için program etkinliğini değerlendirme, özel öğrenciler için zorluk alanlarını belirleme, özel öğrencileri barındıracak öğretim programını düzenleme, özel öğrenciler için uygun ortam düzenleme, tüm öğrenciler arasında uygun sosyal etkileşimleri sağlama, etkili sınıf yönetimi tekniklerini kullanma, çeşitli öğrenme becerileri ve stilleri için uygun materyaller kullanma, özel öğrenenler için uygun materyaller geliştirme, destek personeli ile etkin bir şekilde iletişim kurma olarak belirlenmiştir. Araştırma, belirli öğretmen yeterliklerinin tanımlanmasının,

müzik eğitimcilerinin özel öğrencileri sınıflarına dâhil etme konusundaki yeterliklerini arttırdığını göstermiştir.

2. 2. Literatür Taramasının Sonucu

Yurtiçi ve yurtdışında yapılan özel alan ve genel alan ile ilgili öğretmen yeterlikleri çalışmaları incelendiğinde, öğretmenlerin mesleklerini icra edebilmeleri, yeterliklerinin farkında olmaları bununla birlikte kendilerini geliştirebilmeleri adına öğretmen yeterliklerinin bu çalışmalar sonucunda önemli ölçütler olduğu görülmektedir.

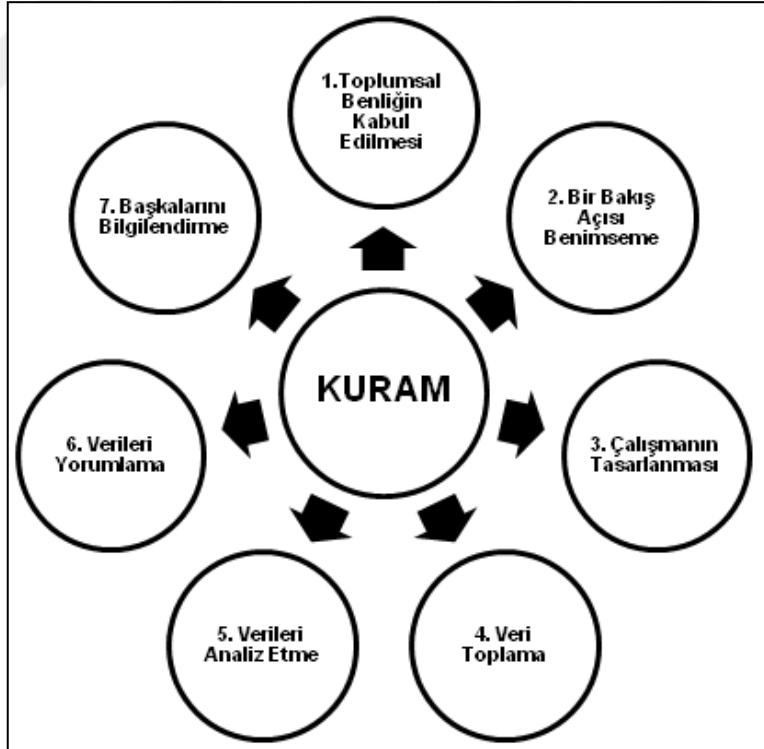
Bu çalışmalardan elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmen yeterliklerinin geliştirilebilmesi için alanlarında açılacak olan hizmet içi eğitimlerin artırılması gerektiği, öğretmenlik mesleğinin gerekliliklerini yerine getirebilecekleri seviyeye gelebilmeleri adına bu eğitimlere ve çalışmalara dâhil olmaları ayrıca mesleğin öneminin kavranması ve değerinin artırılabilmesi adına kişisel gelişimlerine katkıda bulunabilecek akademik çalışmalara yönelmeleri gerektiği düşünülmektedir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma grubu, evren ve örneklem, araştırmada kullanılacak olan veri toplama araçları ve verilerin değerlendirilmesinde kullanılmış olan yöntemlerden bahsedilmiştir.

3. 1. Araştırma Modeli

MEB'e bağlı ortaokullarda ve liselerde çalışan müzik öğretmenlerinin özel alan yeterliklerini ortaya koymak amacıyla yapılmakta olan bu araştırmada nitel ve nicel araştırma yaklaşımlarının birlikte kullanılacağı karma yöntem deseni uygulanmıştır. Nitel araştırmalar, "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma" türleridir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 39). Nitel araştırma süreci Şekil 13'te verilmiştir.

Şekil 13. Nitel araştırma sürecinin adımları (Anagün ve Ersoy, 2013, s. 397)

Nitel araştırmalar ise "olgu ve olayları nesnelleştirerek gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir bir şekilde ortaya koyan bir araştırma türleridir" (Yiğit, 2013,

s. 22). Amacı geleceğe doğru kestirimler yapabilmek olan nitel araştırmalar, verilerin toplanıp analiz edilmesiyle istatistik sonuçlar elde etmektedir. Bu çalışmalarda istatistik, evren, örneklem, veri, değişken kavramları çalışmanın ana unsurlarıdır. Nicel araştırmalarda, problemin tanımlanması, model geliştirme, verilerin elde edilmesi, çözümler geliştirme, çözümleri test etme, sonuçları analiz etme, sonuçların uygulamaya konulması gibi aşamalar birbirlerini takip etmektedir (Ersoy, 2013). Çalışmada, hem nitel hem de nicel yöntemler kullanılmış olmasından dolayı çalışmanın yöntemi karma yöntem deseni olarak belirlenmiştir. Nicel ve nitel desenlerin bir çalışma içerisinde birlikte kullanılabileceği görüşü ortaya çıkmıştır (Anagün ve Ersoy, 2013). Tablo 2’de nicel, karma ve nitel yöntemler verilmiştir.

Tablo 2. Nicel, Karma ve Nitel Yöntemlerin Veri Toplama ve Analiz Yolları (Creswell, 2009’dan akt., Anagün ve Ersoy, 2013, s. 393)

Nicel Yöntemler	Karma Yöntemler	Nitel Yöntemler
Önceden belirlenmiş	Hem önceden belirlenmiş hem de ortaya çıkan yöntemler	Duruma göre yöntemler
Araç temelli sorular	Hem açık hem de kapalı uçlu sorular	Açık uçlu sorular
Performans verileri, tutum verileri, gözlem verileri, nüfus sayım verileri	Farklı veri biçimlerinden tüm olasılıkların çekilmesi	Görüşme verileri, gözlem verileri, doküman verileri, görsel veriler
İstatistiksel analiz	İstatistiksel ve metin analizleri	Metin ve imge analizi
İstatistiksel yorum	Çoklu veri temelli yorumlama	Temaları ve örüntüleri yorumlama

3. 2. Araştırma Grubu

2017-2018 eğitim-öğretim yılında Doğu Karadeniz illerindeki Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı ortaokullarda ve liselerde görev yapan, çalışmaya gönüllü olarak katılmış 123 müzik öğretmeni ve mülakata gönüllü olarak katılmış 10 müzik öğretmeniyle çalışılmıştır.

Müzik öğretmenlerinin anket bulgularına ait demografik bilgileri aşağıdaki Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Ankete İlişkin Demografik Bilgileri

Demografik Değişken	Gruplar	N	%
Cinsiyet	Kadın	69	56,1
	Erkek	54	43,9
Mezun olduğu bölüm	Eğitim Fakültesi GSEB	103	83,7
	Konservatuvar	11	8,9
	Güzel Sanatlar Fakültesi	9	7,3
Hizmet yılı	1-5 yıl	73	59,3
	6-10 yıl	20	16,3
	11-15 yıl	7	5,7
	16-20 yıl	12	9,8
	21 yıl ve üstü	11	8,9
Görev yaptığı okul	Devlet Okulu	86	69,9
	Özel Okul	37	30,1
Görev yaptığı okul türü	Ortaokul	66	53,7
	Anadolu Lisesi	22	17,9
	Güzel Sanatlar Lisesi	14	11,4
	Diğer	21	17,1
Hizmet içi eğitim alma durumu	Evet	49	39,8
	Hayır	74	60,2

Tablo 3 incelendiğinde, ankete katılan 123 öğretmenin %56,1'i kadın, %43,9'u erkektir. Öğretmenlerin %83,7'si eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü, %8,9'u konservatuvar, %7,3'ü güzel sanatlar fakültesi mezunudur. Öğretmenlerin %59,3'ünün meslekteki hizmet süresi 1-5 yıl, %16,3'ünün 6-10 yıl, %5,7'sinin 11-15 yıl, %9,8'inin 16-20 yıl, %8,9'unun 20 yıldan fazladır. Öğretmenlerin %69,9'u devlet okulunda, %30,1'i özel okulda görev yapmaktadır. Öğretmenlerin %53,7'si ortaokulda, %17,9'u Anadolu lisesinde, %11,4'ü güzel sanatlar lisesinde, %17,1'i diğer okullarda görev yapmaktadır. Öğretmenlerin %39,8'inin mesleği ile ilgili hizmet içi eğitim aldığı görülmektedir.

Müzik öğretmenliğinden mezun olmuş 10 müzik öğretmeniyle yapılan mülakat sonucu elde edilen demografik bilgilere ilişkin bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Mülakata İlişkin Demografik Bilgileri

Öğretmenler	Cinsiyet	Yaş	Hizmet Yılı	Çalıştığı Okul	Çalıştığı Okul Türü	Ana Çalgı
Ö1	Kadın	25	3	Özel	Lise	Viyola
Ö2	Erkek	25	3	Devlet	Lise	Ud
Ö3	Kadın	26	5	Devlet	Lise	Keman
Ö4	Kadın	27	6	Özel	Ortaokul	Keman
Ö5	Kadın	29	3	Devlet	Lise	Viyolonsel
Ö6	Erkek	29	7	Devlet	Ortaokul	Piyano
Ö7	Erkek	27	5	Devlet	Lise	Bağlama
Ö8	Erkek	33	4	Özel	Ortaokul	Keman
Ö9	Kadın	33	7	Devlet	Ortaokul	Piyano
Ö10	Erkek	34	7	Devlet	Ortaokul	Bağlama

Tablo 4 incelendiğinde, mülakata katılan öğretmenlerden Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö9 olmak üzere 5'i kadın, Ö2, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10 olmak üzere 5'i erkek toplamda 10 katılımcıdan oluştuğu tespit edilmiştir. Yaşları incelendiğinde Ö1, Ö2 olmak üzere 2 kişinin 25 yaşında, Ö3 olmak üzere 1 kişinin 26 yaşında, Ö4, Ö7 olmak üzere 2 kişinin 27 yaşında, Ö5, Ö6 olmak üzere 2 kişinin 29 yaşında, Ö8, Ö9 olmak üzere 2 kişinin 33 yaşında, Ö10 olmak üzere 1 kişinin 34 yaşında olduğu tespit edilmiştir. Mesleki hizmet yılları incelendiğinde Ö1, Ö2, Ö5 olmak üzere 3'ünün 3 yıl, Ö8 olmak üzere 1'inin 4 yıl, Ö3, Ö7 olmak üzere 2'sinin 5 yıl, Ö4 olmak üzere 1'inin 6 yıl, Ö6, Ö9, Ö10 olmak üzere 3'ünün 7 yıl müzik öğretmenliği mesleğinde çalıştığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin çalıştıkları okullar incelendiğinde Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10 olmak üzere 7'sinin devlet okullarında, Ö1, Ö4, Ö8 olmak üzere 3'ünün özel okulda çalıştığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin çalıştıkları okul türleri incelendiğinde Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö7 olmak üzere 5'inin lisede, Ö4, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10 olmak üzere 5'inin ortaokulda çalıştığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin ana dal çalgıları incelendiğinde Ö7, Ö10 olmak üzere 2'sinin bağlama, Ö3, Ö4, Ö8 olmak üzere 3'ünün keman, Ö6, Ö9 olmak üzere 2'sinin piyano, Ö2 olmak üzere ud, Ö1 olmak üzere viyola, Ö5 olmak üzere viyolonsel çalgılarına sahip oldukları tespit edilmiştir.

3. 3. Verilerin Toplanması

Çalışmanın nicel verileri derecelendirme ölçekli Likert tipi görüş anketi kullanılarak elde edilmiştir. Nitel veriler ise yarı yapılandırılmış görüşme kullanılarak elde edilmiştir.

3. 3. 1. Veri Toplama Araçları

Çalışmada görüş anketinden alınacak veriler nicel araştırma kapsamında yer alan tarama araştırma yöntemi kullanılarak elde edilmiştir.

Tarama, çok sayıda katılımcıyı tarayan, katılımcıların özellikleri ve görüşlerini olduğu gibi yansıtan, ortaya koyan araştırmalardır. Bu araştırmalarda özellik ve görüşlerin kaynağını bulmaktansa çalışmaya katılan kişilere göre dağılımlarını ortaya koymak amaçlanır. Tarama araştırmalarında üç tane araştırma çeşidi vardır (Yiğit, 2013).

1. Kesitsel araştırma
2. Boylamsal araştırma
3. Geçmişe dönük araştırma

Bu çalışma, Kesitsel araştırma çeşidi niteliğindedir. Kesitsel araştırmalar, araştırdıkları örneklemin ya da olayın belli bir dönemdeki halini inceler (Yiğit, 2013). Araştırmada veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır.

Araştırmanın nicel verilerini toplamak amacıyla Güteryüz (2015) tarafından geliştirilen "Müzik Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri Anketi" kullanılmıştır. Uygulanan anket, MEB'in 2008 yılında yayınlamış olduğu "Müzik Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri" ana yeterliklerine ait yeterlik ifadeleri alınarak oluşturulmuş derecelendirme ölçekli ve 32 madde bulunduran beşli likert tipi görüş anketidir. Likert tipi (derecelendirmeli) anketlerde, çalışmaya katılan bireylerden verilen her bir ifadeyi okuduktan sonra bu ifadeye katılıp katılmadıklarını gösterecek onay derecelerini işaretleyerek seçmeleri beklenir (Baştürk ve Taştape, 2013). Kullanılan anketin Cronbach Alpha katsayısı 0.94'tür. Alt boyutlarında ise 0,95 / 0,97 / 0,96 / 0,97 / 0,96 / 0,95 olarak elde edilmiştir.

Anketin bu çalışma grubu için Cronbach Alpha katsayısı ise 0.98'dir. Bu çalışmada ilgili anket Doğu Karadeniz illerinde görev yapan gönüllü 123 müzik öğretmenine uygulanmıştır. Anket formunun ilk bölümünde öğretmenlerin cinsiyet, mezun olunan bölüm, meslekteki hizmet yılı, çalıştığı okul ve okul türü, hizmet içi eğitim durumu hakkında kişisel bilgileri yer almaktadır. Anket, müzik öğretmenlerinin özel alanlarıyla ilgili yeterliklerini ortaya koymayı amaçlamıştır.

MEB'in belirlemiş olduğu ve bu ankette öğretmenlerin yeterliklerini belirleyecek 6 yeterlik alanı aşağıda verilmiştir.

1. Planlama ve Düzenleme
2. Kuramsal-Uygulamalı Bilgi ve Beceriler
3. Müzik Kültürü
4. İzleme ve Değerlendirme
5. Okul-Aile-Toplum ve Disiplinler Arası İş Birliği Yapma
6. Mesleki Gelişimi Sağlama (URL-1, 2008).

Bu araştırmanın anket bölümünde yukarıda belirtilen 6 yeterlik alanına cevap aranmışken yarı yapılandırılmış görüşmede ilk dört ana yeterlik ve ek olarak genel düşünceler kategorisine cevap aranmıştır.

Anket verilerinin analizinden sonra gönüllü olarak tespit edilen 10 müzik öğretmeni ile yüz yüze yarı yapılandırılmış mülakatlar yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmede, sorular önceden çalışmayı yapan kişi tarafından hazırlanır. Bireylerin verdiği cevapların durumuna göre farklı sorular yöneltilir. Katılımcılar esnek cevaplar verebildikleri gibi çalışmayı yapan kişi de bireylerin verdiği cevapların gidişatına göre başka sorular yöneltilir ya da kişi geniş bir açıklama yaparken başka bir soruyu cevaplamış ise o soru tekrar sorulmayabilir (Bogdan ve Biklen, 2007'den akt., Anagün, 2013, s. 306). Mülakat soruları anket sonuçlarına göre hazırlanmıştır. Bu çalışmadaki mülakatların amacı, öğretmenlerin anketteki cevapları ile mülakattaki cevaplarının birbiriyle tutarlılıkları ve müzik öğretmenlerinin mesleki yeterliklerini geliştirme süreçleri hakkındaki görüşlerini incelemektir. Özellikle anket sonuçlarında hangi mesleki yeterliklerin düşük hangilerinin yüksek düzeyde olduğu, gözlemlenen alanların neden düşük olduğu, bu yeterliklerin geliştirilebilmesi için müzik öğretmenlerinin ne tür çözüm önerileri ürettiklerinin incelenmesi konunun daha derinlemesine anlaşılması için fırsat oluşturmuştur.

3. 3. 2. Veri Toplama Süreci

İlk olarak araştırmanın etik kurallar çerçevesinde yürütülebilmesi için MEB'den gerekli izinler alınmıştır. Araştırmanın il aşaması 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Doğu Karadeniz bölgesinde bulunan farklı illerdeki MEB'e bağlı ortaokul ve liselerde görev yapan ve gönüllü olarak katılan 123 müzik öğretmeniyle yürütülmüştür. Anket müzik öğretmenlerine uygulanmış, anket sonuçlarına göre elde edilen verilerin incelenmesinin ardından mülakat soruları oluşturularak 10 gönüllü müzik öğretmeni ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşme formunda toplamda 20 soru bulunmaktadır. Görüşmeler yaklaşık 20 dakika sürmüştür. Görüşmeler sırasında katılımcı cevapları ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve daha sonra bunlar araştırmacı tarafından dikte edilerek yazılı hale getirilmiştir.

3. 4. Verilerin Analizi

Çalışmada görüş anketi aracılığıyla elde edilen veriler, nicel analizler bir paket program kullanılarak çeşitli istatistiksel testlerle analiz edilmiştir. Müzik öğretmenlerinin seçtikleri ifadeler ile değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı aranmıştır. Öğretmenlerin demografik bilgileri frekans ve yüzde tablosu olarak Tablo 3'te

gösterilmiştir. Ölçek puanlarının normallik sınavında Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmıştır. “Kolmogorov-Smirnov Z testi rassal örneklemin normal dağılıma ne kadar iyi uyduğunu belirlemek için kullanılır. Elde edilen Z istatistiği anlamlı olmadığında ($p>0,05$) verilerin normal dağılıma uygun olduğunu gösterir” (Bayram, 2009, s. 107). Normallik dağılımı istatistiklerinin (Tablo 5) yorumlanmasında “1.00-1.80” “çok düşük-kesinlikle katılmıyorum”, “1.81-2.60” “düşük-katılmıyorum”, “2.61-3.40” “orta-kısmen katılıyorum”, “3.41-4.20” “yüksek-katılıyorum” ve “4.21-5.00” “çok yüksek-kesinlikle katılıyorum” olarak verilmiştir.

Yapılan normallik sınavında ölçek ve alt boyut puanlarının normal dağılım göstermediği tespit edildiğinden (Tablo 5) ölçek ve alt boyut puanlarının cinsiyet, görev yapılan okul ve hizmet içi eğitim alma durumuna göre karşılaştırılmasında Mann Whitney U testinden; mezun olunan bölüm, hizmet yılı, görev yapılan okul türü değişkenlerine göre karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis H testinden yararlanılmıştır. Kruskal Wallis H testinde anlamlı farklılık görüldüğünde farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Analizlerde güven aralığı %95 (anlamlılık düzeyi $0,05 p<0,05$) olarak belirlenmiştir.

Yarı yapılandırılmış mülakatlardan elde edilen veriler ise nitel analiz yöntemlerinden betimsel ve içerik analizlerine tabi tutularak incelenmiştir. Nitel analizler, normal yaşantımız içerisinde karşılaştığımız sosyal olaylar ve durumların nasıl ve ne şekilde oluştuğunu ve yaşandığını ortaya koyan tekniklerdir. Bu tekniklerin amacı ölçmek yerine değişkenlerin incelenmesi olsa da her durumda sayısal veriler olarak dönüştürülebilir ve ölçülebilir duruma getirilebilirler (URL-3, 2017).

Betimsel araştırmalar, “bir olayın, durumun belirli özelliklerini içinde bulunduran resmini tasvir eder. Nasıl sorusuna cevap arar ve eğitimde sıklıkla kullanılır” (Yiğit, 2013, s. 15). Betimsel analizde, veriler kaynağından nasıl elde edilmişse aynı hali ile değiştirilmeden aktarılır. “İçerik analizi sosyal bilimcilere arşivlerden, belgelerden, gazetelerden, sinema, dizi gibi çeşitli görsel dokümanlardan, çeşitli kitle iletişim araçlarından elde edilen bilgilerin bir anlam kazandırılması amacıyla sistematik olarak incelenmesidir” (URL-3, 2017). İçerik analizi, “Veri toplama tekniği olarak dokümanların derlenmesi, bu belgelere uygulanacak içerik analizi ile birlikte bir eğitim araştırması yöntemi olarak kullanılabilir” (Ball ve Knobloch, 2005’ten akt., Çeken ve Eş, 2013, s. 330).

İçerik analizi yazılı-basılı ve görsel materyaller ve belgeler içinde bulunan fakat sistematik olarak ortaya konmamış bilgileri sistematik olarak ortaya çıkaran bir tekniktir. Betimsel analiz ise; elde edilen veriler, daha önceden belirlenen başlıklar altında özetlenir ve yorumlanır (URL-3, 2017).

4. BULGULAR

Bu bölümde analiz edilen öğretmen yeterlik anketi verilerinden elde edilmiş bulgular ortaya koyulmuştur.

4. 1. Müzik Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri Görüş Anketine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde müzik öğretmeni özel alan yeterliği görüş anketinden elde edilen bulgular verilmiştir.

4. 1. 1. Ölçek ve Ana Yeterliklere İlişkin Bulgular

Tablo 5'te ölçek ve ana yeterliklerinin ortalama, standart sapma ve Kolmogorov Smirnov Z testi normal dağılım bilgilerinden oluşan istatistiklere yer verilmiştir.

Tablo 5. Ölçek ve Yeterlik Alanlarına Ait İstatistikler

Alt Boyut	n	Min.	Maks.	$\bar{X}$	SS	KS-Z(p)
Planlama ve düzenleme	123	1,00	5,00	4,12	0,93	1,92(0,000)
Kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler	123	1,00	5,00	4,19	0,95	2,17(0,000)
Müzik kültürü	123	1,00	5,00	4,30	0,97	2,61(0,000)
İzleme ve değerlendirme	123	1,00	5,00	4,25	0,98	2,45(0,000)
Okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma	123	1,00	5,00	4,29	1,01	2,66(0,000)
Mesleki gelişimi sağlama	123	1,00	5,00	4,33	1,03	3,17(0,000)
TOPLAM	123	1,00	5,00	4,23	0,92	2,23(0,000)

Öğretmenlerin özel alan yeterlik puanları incelendiğinde en yüksek puana sahip olan ana yeterliğin "mesleki gelişim sağlama" ($4,33\pm 1,03$), çok yüksek düzeyde olan ana yeterliklerin sırasıyla "müzik kültürü" ($4,30\pm 0,97$), "okul/aile/toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma" ($4,29\pm 1,01$), "izleme ve değerlendirme" ($4,25\pm 0,98$), yüksek puana sahip olan ana yeterliğin "kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler" ($4,19\pm 0,95$), yüksek puana sahip olmasına rağmen aralarında katılım düzeyi en düşük olan ana yeterliğin ise "planlama ve düzenleme" ($4,12\pm 0,93$), olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin özel alan yeterliği toplam puanlarının ($4,23\pm 0,92$) "çok yüksek" olduğu belirlenmiştir.

4. 1. 2. Planlama ve Düzenleme Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular

Tablo 6'da planlama ve düzenleme ana yeterliğindeki alt yeterliklere ilişkin istatistiklere yer verilmiştir.

Tablo 6. Planlama ve Düzenleme Ana Yeterliğine Ait İstatistikler

Planlama ve Düzenleme Ana Yeterliği	$\bar{X}$	SS
Müzik öğretimine uygun planlama yapabilirim.	4,22	1,08
Öğretim programında geçen yöntem ve teknikleri aktif kullanabilirim.	4,06	1,04
Müzik öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilirim.	4,07	1,09
Müzik öğretim sürecine uygun materyalleri ve kaynakları kullanabilirim.	4,24	1,06
Teknolojik kaynakları kullanabilirim.	4,33	0,97
Kuramsal bilgi ve becerilere yönelik özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan planlamalar ve uygulamalar yapabilirim.	3,80	1,08

Planlama ve düzenleme ana yeterliğine ait puan ortalamalarına göre en yüksek puana sahip alt yeterliğin "teknolojik kaynakları kullanabilme" ($4,33 \pm 0,97$), çok yüksek puana sahip olan alt yeterliklerin sırasıyla "müzik öğretim sürecine uygun materyalleri ve kaynakları kullanabilme" ($4,24 \pm 1,06$), "müzik öğretimine uygun planlama yapabilme" ($4,22 \pm 1,08$), yüksek puana sahip olan alt yeterliklerin sırasıyla "müzik öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme" ($4,07 \pm 1,09$), "öğretim programında geçen yöntem ve teknikleri aktif kullanabilme" ($4,06 \pm 1,04$), yüksek puana sahip olmasına rağmen aralarında katılım düzeyi en düşük olan alt yeterliğin ise "kuramsal bilgi ve becerilere yönelik özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alarak planlama ve uygulama yapabilme" ($3,80 \pm 1,08$), olduğu tespit edilmiştir.

4. 1. 3. Kuramsal-Uygulamalı Bilgi ve Beceriler Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular

Tablo 7'de kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler ana yeterliğindeki alt yeterliklere ilişkin istatistiklere yer verilmiştir.

Tablo 7. Kuramsal-Uygulamalı Bilgi ve Beceriler Ana Yeterliğine Ait İstatistikler

Kuramsal-Uygulamalı Bilgi ve Beceriler Ana Yeterliği	$\bar{X}$	SS
Müzik dersine temel oluşturacak kuramsal bilgileri aktarırken, programda yer alan yöntem ve teknikleri kullanabilirim.	4,07	1,01
Öğrencilerin işitme becerilerini geliştirebilirim.	4,17	1,08
Öğrencilerin sesin oluşumunu ve çalgıları tanımasını sağlayabilirim.	4,46	1,03
Öğrencilerin kendi sesini ve çalgısını doğru, temiz, etkili kullanmasını sağlayabilirim.	4,33	1,08
Öğrencilerin çevresel, ulusal ve evrensel düzeyde nitelikli eserlerden dağarcık oluşturmasını sağlayabilirim.	4,21	1,03
Öğrencilerin çeşitli ses ve çalgı topluluklarını tanımalarını ve bu gruplara katılımlarını sağlayabilirim.	4,35	1,02
Öğrencilerin çok sesli müzik yapmalarını sağlayabilirim.	4,02	1,13
Öğrencilerin kendi çevresinden ve genel kültürden esinlenerek ezgiler yaratmalarını sağlayabilirim.	3,90	1,14
Öğrencilerin müzik eğitiminde, çevresindeki araç ve gereçlerden yararlanmasını sağlayabilirim.	4,18	1,08

Kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler ana yeterliğine ait puan ortalamalarına göre en yüksek puana sahip alt yeterliğin “öğrencilerin sesin oluşumunu ve çalgıları tanımasını sağlayabilme” (4,46±1,03), çok yüksek puana sahip olan alt yeterliklerin sırasıyla “öğrencilerin çeşitli ses ve çalgı topluluklarını tanımalarını ve bu gruplara katılımlarını sağlayabilme” (4,35±1,02), “öğrencilerin kendi sesini ve çalgısını doğru, temiz, etkili kullanmasını sağlayabilme” (4,33±1,08), “öğrencilerin çevresel, ulusal ve evrensel düzeyde nitelikli eserlerden dağarcık oluşturmasını sağlayabilme” (4,21±1,03), yüksek puana sahip olan alt yeterliklerin sırasıyla “öğrencilerin müzik eğitiminde, çevresindeki araç ve gereçlerden yararlanmasını sağlayabilme” (4,18±1,08), “öğrencilerin işitme becerilerini geliştirebilme” (4,17±1,08), “müzik dersine temel oluşturacak kuramsal bilgileri aktarırken, programda yer alan yöntem ve teknikleri kullanabilme” (4,07±1,01), “öğrencilerin çok sesli müzik yapmalarını sağlayabilme” (4,02±1,13), yüksek puana sahip olmasına rağmen aralarında katılım düzeyi en düşük olan alt yeterliğin ise “öğrencilerin kendi çevresinden ve genel kültürden esinlenerek ezgiler yaratmalarını sağlayabilme” (3,90±1,14) olduğu tespit edilmiştir.

4. 1. 4. Müzik Kültürü Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular

Tablo 8’de müzik kültürü ana yeterliğindeki alt yeterliklere ilişkin istatistiklere yer verilmiştir.

Tablo 8. Müzik Kültürü Ana Yeterliğine Ait İstatistikler

Müzik Kültürü Ana Yeterliği	$\bar{X}$	SS
Öğrencilerin ulusal ve uluslararası müziği tanımlarını sağlayabilirim.	4,27	1,03
Öğrencilerin bulunduğu çevrenin müziğini tanıma ve müziksel çevresinden yararlanmasına öncülük edebilirim.	4,33	1,01
Müzikte kaliteyi sezdirerek, öğrencilerde dinleme kültürü oluşturabilirim.	4,24	1,08
Atatürk'ün sanata ve Türk müziğinin gelişmesine verdiği önemi vurgulayan uygulamalar yapabilirim.	4,46	1,08
Atatürk'ü konu alan şarkı, türkü ve marşları tanıma, öğretme, ilgili haftalarda ve öğretim yılı boyunca yeri geldikçe seslendirebilirim.	4,50	1,07
Müzik kültüründe özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan çalışmalar yapabilirim.	4,01	1,14

Müzik kültürü ana yeterliğine ait puan ortalamalarına göre en yüksek puana sahip alt yeterliğin "Atatürk'ü konu alan şarkı, türkü ve marşları tanıma, öğretme, ilgili haftalarda ve öğretim yılı boyunca yeri geldikçe seslendirebilme" ($4,50 \pm 1,07$), çok yüksek puana sahip olan alt yeterliklerin sırasıyla "Atatürk'ün sanata ve Türk müziğinin gelişmesine verdiği önemi vurgulayan uygulamalar yapabilme" ($4,46 \pm 1,08$), "öğrencilerin bulunduğu çevrenin müziğini tanıma ve müziksel çevresinden yararlanmasına öncülük edebilme" ($4,33 \pm 1,01$), "öğrencilerin ulusal ve uluslararası müziği tanımlarını sağlayabilme" ($4,27 \pm 1,03$), "müzikte kaliteyi sezdirerek, öğrencilerde dinleme kültürü oluşturabilme" ($4,24 \pm 1,08$), yüksek puana sahip olmasına rağmen aralarında katılım düzeyi en düşük olan alt yeterliğin ise "müzik kültüründe özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan çalışmalar yapabilme" ($4,01 \pm 1,14$) olduğu tespit edilmiştir.

4. 1. 5. İzleme ve Değerlendirme Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular

Tablo 9'da izleme ve değerlendirme ana yeterliğindeki alt yeterliklere ilişkin istatistiklere yer verilmiştir.

Tablo 9. İzleme ve Değerlendirme Ana Yeterliğine Ait İstatistikler

İzleme ve Değerlendirme Ana Yeterliği	$\bar{X}$	SS
Öğrencilerin müzik gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme sonuçlarını yorumlayabilir ve geribildirim sağlayabilirim.	4,24	1,06
Öğrencilerin müzik gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme ve değerlendirme sonuçlarını uygulamalarına yansıtabilirim.	4,20	0,99
Müzik öğretimine ilişkin yapacağım ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilirim.	4,24	1,01
Müzik öğretiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilirim.	4,31	1,01

İzleme ve değerlendirme ana yeterlik ana alanına ait puan ortalamalarına göre en yüksek puana sahip alt yeterliğin “müzik öğretiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilme” (4,31±1,01), çok yüksek puana sahip olan alt yeterliklerin “müzik öğretimine ilişkin yapılan ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme” (4,24±1,01) ile “öğrencilerin müzik gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme sonuçlarını yorumlayabilme ve geribildirim sağlayabilme” (4,24±1,06), yüksek puana sahip olmasına rağmen aralarında katılım düzeyi en düşük olan alt yeterliğin ise “öğrencilerin müzik gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme ve değerlendirme sonuçlarını uygulamalarına yansıtabilme” (4,20±0,99) olduğu tespit edilmiştir.

4. 1. 6. Okul-Aile-Toplum ve Disiplinler Arası İş Birliği Yapma Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular

Tablo 10’da okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma ana yeterliğindeki alt yeterliklere ilişkin istatistiklere yer verilmiştir.

Tablo 10. Okul-Aile-Toplum ve Disiplinler Arası İş Birliği Yapma Ana Yeterliğine Ait İstatistikler

Okul-Aile-Toplum ve Disiplinler Arası İş Birliği Yapma Ana Yeterliği	$\bar{X}$	SS
Öğrencilerin müzik becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle iş birliği yapabilirim.	4,14	1,10
Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilirim.	4,42	1,06
Ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunun yapabilirim.	4,46	1,10
Okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla iş birliği yapabilirim.	4,16	1,13
Müzik eğitimini ve müzik sanatını diğer bilim, teknik, spor ve felsefe alanlarıyla, farklı disiplinlerle ilişkilendirebilirim.	4,26	1,05

Okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma ana yeterliğine ait puan ortalamalarına göre en yüksek puana sahip alt yeterliğin “ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunu yapabilme” (4,46±1,10), çok yüksek puana sahip olan alt yeterliklerin “öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme” (4,42±1,06), “müzik eğitimini ve müzik sanatını diğer bilim, teknik, spor ve felsefe alanlarıyla, farklı disiplinlerle ilişkilendirebilme” (4,26±1,05), yüksek puana sahip olan alt yeterliğin “okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla iş birliği yapabilme” (4,16±1,13), yüksek puana sahip olmasına rağmen aralarında katılım düzeyi en düşük olan alt yeterliğin ise “öğrencilerin müzik becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle iş birliği yapabilme” (4,14±1,10) olduğu tespit edilmiştir.

4. 1. 7. Mesleki Gelişim Sağlama Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular

Tablo 11’de mesleki gelişimi sağlama ana yeterliğindeki alt yeterliklere ilişkin istatistiklere yer verilmiştir.

Tablo 11. Mesleki Gelişim Sağlayabilme Ana Yeterliğine Ait İstatistikler

Mesleki Gelişim Sağlayabilme Ana Yeterliği	$\bar{X}$	SS
Mesleki yeterliklerimi belirleyebilirim.	4,31	1,06
Müzik öğretimine ilişkin kişisel ve mesleki gelişimimi sağlayabilirim.	4,36	1,05

Mesleki gelişim sağlama ana yeterliğine ait puan ortalamalarına göre en yüksek puana sahip alt yeterliğin “müzik öğretimine ilişkin kişisel ve mesleki gelişimi sağlayabilme” ($4,36 \pm 1,05$), çok yüksek puana sahip olmasına rağmen aralarında katılım düzeyi düşük olan alt yeterliğin ise “mesleki yeterlikleri belirleyebilme” ($4,31 \pm 1,06$) olduğu tespit edilmiştir.

4. 2. Müzik Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri Görüş Anketine İlişkin Özel Alan Yeterlik Puanlarının Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

Özel alan yeterlikleri görüş anketine yönelik müzik öğretmenlerinin özel alan yeterlik puanlarının demografik değişkenlere göre karşılaştırılmasına ait bulgular verilmiştir.

4. 2. 1. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Ait Mann Whitney U Testi Bulguları

Tablo 12’de özel alan yeterlik puanlarının öğretmenlerin cinsiyetine göre karşılaştırılmasına ait Mann Whitney U t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 12. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Ait Mann Whitney U Testi Bulguları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	SS	Z	p
Planlama ve düzenleme	Kadın	69	4,06	1,07	-0,13	0,898
	Erkek	54	4,20	0,72		
Kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler	Kadın	69	4,14	1,06	-0,05	0,959
	Erkek	54	4,25	0,79		
Müzik kültürü	Kadın	69	4,23	1,09	-0,38	0,704
	Erkek	54	4,39	0,79		
İzleme ve değerlendirme	Kadın	69	4,18	1,12	-0,16	0,870
	Erkek	54	4,34	0,76		
Okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma	Kadın	69	4,19	1,14	-0,39	0,695
	Erkek	54	4,41	0,80		
Mesleki gelişimi sağlama	Kadın	69	4,28	1,16	-0,27	0,789
	Erkek	54	4,41	0,83		
TOPLAM	Kadın	69	4,16	1,05	-0,20	0,842
	Erkek	54	4,31	0,73		

Tablo 12 incelendiğinde, özel alan yeterlik puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

4. 2. 2. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Mezun Olduğu Bölüme Göre Karşılaştırılmasına Ait Kruskal Wallis H Testi Bulguları

Tablo 13'te özel alan yeterlik puanlarının öğretmenlerin mezun olduğu bölüme göre karşılaştırılmasına ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 13. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Mezun Olduğu Bölüme Göre Karşılaştırılmasına Ait Kruskal Wallis H Testi Bulguları

Alt Boyut	Mezun Olduğu Bölüm	n	$\bar{X}$	SS	X^2	p
Planlama ve düzenleme	A- Eğitim Fakültesi GSEB	103	4,18	0,89	5,19	0,075
	B- Konservatuvar	11	4,17	0,98		
	C- Güzel Sanatlar Fakültesi	9	3,43	1,20		
Kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler	A- Eğitim Fakültesi GSEB	103	4,24	0,90	3,32	0,190
	B- Konservatuvar	11	4,19	0,96		
	C- Güzel Sanatlar Fakültesi	9	3,59	1,30		
Müzik kültürü	A- Eğitim Fakültesi GSEB	103	4,35	0,89	2,33	0,312
	B- Konservatuvar	11	4,35	1,17		
	C- Güzel Sanatlar Fakültesi	9	3,67	1,46		
İzleme ve değerlendirme	A- Eğitim Fakültesi GSEB	103	4,33	0,93	6,62	0,036
	B- Konservatuvar	11	4,14	0,84		
	C- Güzel Sanatlar Fakültesi	9	3,44	1,32		
Okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma	A- Eğitim Fakültesi GSEB	103	4,32	0,93	0,57	0,750
	B- Konservatuvar	11	4,36	1,16		
	C- Güzel Sanatlar Fakültesi	9	3,80	1,57		
Mesleki gelişimi sağlama	A- Eğitim Fakültesi GSEB	103	4,41	0,95	9,28	0,010
	B- Konservatuvar	11	4,41	1,20		
	C- Güzel Sanatlar Fakültesi	9	3,39	1,34		
TOPLAM	A- Eğitim Fakültesi GSEB	103	4,28	0,86	3,54	0,170
	B- Konservatuvar	11	4,25	1,00		
	C- Güzel Sanatlar Fakültesi	9	3,58	1,33		

Tablo 13 incelendiğinde, özel alan yeterlik puanlarının mezun olduğu bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

4. 2. 3. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Meslekteki Hizmet Yılına Göre Karşılaştırılmasına Ait Kruskal Wallis H Testi Bulguları

Tablo 14'te özel alan yeterlik puanlarının öğretmenlerin meslekteki hizmet yılına göre karşılaştırılmasına ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 14. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Meslekteki Hizmet Yılına Göre Karşılaştırılmasına Ait Kruskal Wallis H Testi Bulguları

Alt Boyut	Meslekteki Hizmet Yılı	n	$\bar{X}$	SS	X^2	p
Planlama ve düzenleme	A- 1-5 yıl	73	4,12	0,96	3,09	0,543
	B- 6-10 yıl	20	3,94	1,02		
	C- 11-15 yıl	7	3,71	1,33		
	D- 16-20 yıl	12	4,42	0,49		
	E- 21 yıl ve üstü	11	4,38	0,64		
Kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler	A- 1-5 yıl	73	4,22	0,97	3,38	0,497
	B- 6-10 yıl	20	3,97	1,06		
	C- 11-15 yıl	7	3,76	1,26		
	D- 16-20 yıl	12	4,31	0,61		
	E- 21 yıl ve üstü	11	4,51	0,59		
Müzik kültürü	A- 1-5 yıl	73	4,33	1,00	6,25	0,181
	B- 6-10 yıl	20	4,06	1,07		
	C- 11-15 yıl	7	3,74	1,38		
İzleme ve değerlendirme	D- 16-20 yıl	12	4,57	0,39	1,72	0,786
	E- 21 yıl ve üstü	11	4,58	0,63		
	A- 1-5 yıl	73	4,26	1,02		
	B- 6-10 yıl	20	4,08	1,06		
	C- 11-15 yıl	7	4,11	1,44		
Okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma	D- 16-20 yıl	12	4,35	0,38	5,14	0,273
	E- 21 yıl ve üstü	11	4,45	0,66		
	A- 1-5 yıl	73	4,31	1,07		
	B- 6-10 yıl	20	4,09	1,05		
	C- 11-15 yıl	7	3,77	1,34		
Mesleki gelişimi sağlama	D- 16-20 yıl	12	4,57	0,36	2,59	0,629
	E- 21 yıl ve üstü	11	4,55	0,62		
	A- 1-5 yıl	73	4,34	1,06		
	B- 6-10 yıl	20	4,08	1,15		
	C- 11-15 yıl	7	4,07	1,43		
TOPLAM	D- 16-20 yıl	12	4,67	0,44	3,88	0,422
	E- 21 yıl ve üstü	11	4,55	0,69		
	A- 1-5 yıl	73	4,25	0,95		
	B- 6-10 yıl	20	4,02	1,01		
	C- 11-15 yıl	7	3,81	1,32		

Tablo 14 incelendiğinde, özel alan yeterlik puanlarının meslekteki hizmet yılına göre anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

4. 2. 4. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Çalıştığı Okula Göre Karşılaştırılmasına Ait Mann Whitney U Testi Bulguları

Tablo 15'te özel alan yeterlik puanlarının öğretmenlerin çalıştığı okula göre karşılaştırılmasına ait Mann Whitney U t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 15. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Çalıştığı Okula Göre Karşılaştırılmasına Ait Mann Whitney U Testi Bulguları

Alt Boyutlar	Çalıştığı Okul	n	$\bar{X}$	SS	Z	p
Planlama ve düzenleme	Devlet	86	4,19	0,74	-0,14	0,892
	Özel	37	3,96	1,27		
Kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler	Devlet	86	4,28	0,75	-0,12	0,907
	Özel	37	3,99	1,28		
Müzik kültürü	Devlet	86	4,37	0,79	-0,33	0,744
	Özel	37	4,14	1,30		
İzleme ve değerlendirme	Devlet	86	4,35	0,80	-0,95	0,343
	Özel	37	4,01	1,28		
Okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma	Devlet	86	4,37	0,83	-0,18	0,854
	Özel	37	4,11	1,33		
Mesleki gelişimi sağlama	Devlet	86	4,42	0,85	-0,44	0,659
	Özel	37	4,12	1,36		
TOPLAM	Devlet	86	4,31	0,72	-0,16	0,873
	Özel	37	4,04	1,27		

Tablo 15 incelendiğinde, özel alan yeterlik puanlarının çalıştığı okula göre anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

4. 2. 5. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Çalıştığı Okul Türüne Göre Karşılaştırılmasına Ait Kruskal Wallis H Testi Bulguları

Tablo 16'da özel alan yeterlik puanlarının öğretmenlerin çalıştığı okul türüne göre karşılaştırılmasına ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 16. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Çalıştığı Okul Türüne Göre Karşılaştırılmasına Ait Kruskal Wallis H Testi Bulguları

Alt Boyut	Okul Türü	n	$\bar{X}$	SS	X^2	p
Planlama ve düzenleme	A- Ortaokul	66	4,03	0,99	1,59	0,662
	B- Anadolu Lisesi	22	4,27	0,70		
	C- Güzel Sanatlar Lisesi	14	3,95	1,39		
	D- Diğer	21	4,36	0,50		
Kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler	A- Ortaokul	66	4,12	1,01	2,17	0,537
	B- Anadolu Lisesi	22	4,44	0,58		
	C- Güzel Sanatlar Lisesi	14	4,02	1,45		
	D- Diğer	21	4,26	0,56		
Müzik kültürü	A- Ortaokul	66	4,19	1,04	3,97	0,265
	B- Anadolu Lisesi	22	4,65	0,45		
	C- Güzel Sanatlar Lisesi	14	3,92	1,51		
	D- Diğer	21	4,53	0,46		
İzleme ve değerlendirme	A- Ortaokul	66	4,17	1,08	1,90	0,594
	B- Anadolu Lisesi	22	4,58	0,47		
	C- Güzel Sanatlar Lisesi	14	3,98	1,38		
	D- Diğer	21	4,33	0,62		
Okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma	A- Ortaokul	66	4,19	1,11	1,54	0,674
	B- Anadolu Lisesi	22	4,62	0,39		
	C- Güzel Sanatlar Lisesi	14	3,97	1,54		
	D- Diğer	21	4,47	0,44		
Mesleki gelişimi sağlama	A- Ortaokul	66	4,26	1,11	2,21	0,530
	B- Anadolu Lisesi	22	4,61	0,62		
	C- Güzel Sanatlar Lisesi	14	4,07	1,59		
	D- Diğer	21	4,45	0,50		
TOPLAM	A- Ortaokul	66	4,14	1,00	2,19	0,534
	B- Anadolu Lisesi	22	4,50	0,44		
	C- Güzel Sanatlar Lisesi	14	3,98	1,46		
	D- Diğer	21	4,38	0,41		

Tablo 16 incelendiğinde, özel alan yeterlik puanlarının çalıştığı okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

4. 2. 6. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Hizmet İçi Eğitim Alıp Almama Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Ait Mann Whitney U Testi Bulguları

Tablo 17'de özel alan yeterlik puanlarının öğretmenlerin hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre karşılaştırılmasına ait Mann Whitney U t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 17. Özel Alan Yeterlik Puanlarının Hizmet İçi Eğitim Alıp Almama Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Ait Mann Whitney U Testi Bulguları

Alt Boyutlar	Hizmet İçi Eğitim	n	$\bar{x}$	SS	Z	p
Planlama ve düzenleme	Evet	49	4,36	0,58	-2,63	0,010
	Hayır	74	3,96	1,08		
Kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler	Evet	49	4,42	0,59	-2,55	0,012
	Hayır	74	4,03	1,10		
Müzik kültürü	Evet	49	4,52	0,59	-2,32	0,022
	Hayır	74	4,15	1,14		
İzleme ve değerlendirme	Evet	49	4,44	0,66	-2,02	0,046
	Hayır	74	4,12	1,13		
Okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma	Evet	49	4,45	0,73	-1,43	0,070
	Hayır	74	4,18	1,15		
Mesleki gelişimi sağlama	Evet	49	4,55	0,66	-2,16	0,033
	Hayır	74	4,19	1,20		
TOPLAM	Evet	49	4,44	0,54	-2,42	0,017
	Hayır	74	4,09	1,09		

Tablo 17 incelendiğinde, planlama ve düzenleme ($Z=-2,63$; $p<0,05$), kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler ($Z=-2,55$; $p<0,05$), müzik kültürü ($Z=-2,32$; $p<0,05$), izleme ve değerlendirme ($Z=-2,02$; $p<0,05$), mesleki gelişim sağlama ($Z=-2,16$; $p<0,05$) yeterlik puanlarının ve müzik öğretmenliği özel alan yeterliği toplam ($Z=-2,42$; $p<0,05$) puanlarının hizmet içi eğitim alma durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin planlama ve düzenleme, kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler, müzik kültürü, izleme ve değerlendirme, mesleki gelişim sağlama yeterlik puanları ve müzik öğretmenliği özel alan yeterliği toplam puanları, hizmet içi eğitim almayan öğretmenlerin puanlarından anlamlı daha yüksektir.

4. 3. Mülakattan Elde Edilen Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular

Mülakata katılan müzik öğretmenlerinin verdikleri cevaplara ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

4. 3. 1. Öğretmenlerin Planlama ve Uygulama Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin planlama ve uygulama ana yeterliğine ilişkin görüşleri ve bulguları verilmiştir.

Tablo 18. Öğretmenlerin Derslerine Planlı Gitmelerine İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Planlı gidiyorum	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10	8
Plansız gidiyorum	Ö2, Ö8	2
Esnek davranabiliyorum	Ö7	1

Tablo 18 incelendiğinde; Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö9 ve Ö10 plan hazırladıklarını ve bu planlara bağlı kalarak derslerini yürüttüklerini ifade etmişlerdir.

Ancak plan hazırlamadıklarını ifade eden Ö2 ve Ö8 düşüncelerini şu sözlerle dile getirmişlerdir. Ö2 “Planlı gitmiyorum çünkü planın öğretmenliği kısıtladığını düşünüyorum. Bu yüzden o günkü dersin konusuna göre doğaçlama bir şeyler yaparak ders anlatıyorum. Bu benim adıma daha keyifli oluyor.” ve Ö8 “Plana uyarak gitmeye kalksam müfredatı yetiştiremem.” şeklinde ifade etmişlerdir.

Son olarak Ö7 ise “Planlı oluyorum fakat olmadığım zamanlar da oluyor.” diyerek planlama konusunda esnek davrandığını söylemiştir.

Tablo 19. Öğretmenlerin Planlarını Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Aksatmadan uyguluyorum	Ö1, Ö5, Ö6, Ö9	4
Aksaklıklar yaşıyorum	Ö3, Ö10	2
Esnek davranabiliyorum	Ö4, Ö7	2
Uygulamıyorum	Ö2, Ö8	2

Tablo 19’a göre; Ö1, Ö5, Ö6 ve Ö9 planlarına tam bağlı kalarak ve aksatmadan ders işlediklerini ifade etmişlerdir.

Ancak plana bağılı kalarak ders işlemede sorun yaşadığını ifade eden iki öğretmen olduğu görülmektedir. Bu sorunu Ö3 “Her hafta planımı tam uygulayamayabiliyorum aksaklıklar olabiliyor. Planımı okuma saatinin dersime denk gelmesi durumunda uygulayamıyorum. Bazen bir kazanım oluyor fakat öğrencinin bunu öğrenebilmesi için yeterli temeli olmadığı için benim konularda daha öncesine dönmem gerekiyor.” şeklinde ifade etmiş ve Ö10 ’da “8. Sınıflar sınava hazırlandığı için okulda deneme sınavları oluyor. Bu yüzden aksaklıklar yaşayabiliyorum.” şeklinde görüşünü bildirmiştir.

Ö4 ve Ö7 planlarına tam olarak bağılı kalmadıklarını ve zaman zaman esnettiklerini ifade etmişlerdir. Ö4 bunun sebebini “Bir konuya gereksiz hafta veriyorlar mesela 6 hafta aynı konuyu işlememi isterken ben konuyu 4 haftada bitirebiliyorum. Bundan dolayı ders içinde esnek davranabiliyorum.” şeklinde açıklarken Ö7 ise “Çocukların o anki durumuna göre değiştirebiliyorum çocuklar yorgun oluyorlar ders işlemek istemiyorlar. Her ders eğlenceli olmuyor teori de anlatmamız gerekiyor. Bu nedenle ara sıra esnek davranıyorum.” şeklinde ifade etmiştir.

Ö2 ve Ö8 plan hazırlamadıkları için tamamen derste esnek davrandıklarını belirtmişlerdir. Ancak bu durum bir müzik dersi için istenen bir tutum değildir. Öğretim programı esnetilebilir ancak bu öğrencilerin gelişim düzeyleri, konunun özelliği veya materyal temini ile ilgili yaşanan sorunlarda gerçekleşebilir.

Derslerine planlı gittiğini ifade eden 8 öğretmen bulunurken planlarını uygulayan 4 öğretmen bulunmaktadır. İki tablo arasındaki sayısal farka dikkat edildiğinde öğretmenlerin derslerini planlı yürütemedikleri söylenebilir.

Tablo 20. Öğretmenlerin Derslerinde Kullandıkları Aktif Yöntem ve Tekniklere İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Sunuş yoluyla anlatım	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10	7
Gösterip yaptırma	Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9	6
Yaparak yaşayarak öğrenme	Ö2, Ö5, Ö6, Ö7	4
Beden perküsyon	Ö2, Ö3, Ö7	3
Grup çalışması	Ö5, Ö10	2
Kulaktan eğitim	Ö10	1
Orff	Ö3	1
Soru – cevap	Ö1	1
İşaret dili	Ö6	1
Robotik kodlama	Ö4	1

Tablo 20 incelendiğinde; 7 öğretmen ders anlatırken “anlatım” 6 öğretmen “gösterip yaptırma”, 4 öğretmen “yaparak yaşayarak öğrenme”, 3 öğretmen “beden perküsyon”, 2 öğretmen “grup çalışması”, 1 öğretmen “kulaktan eğitim”, 1 öğretmen “orff”, 1 öğretmen “soru-cevap”, 1 öğretmen “işaret dili”, 1 öğretmen “robotik kodlama” yöntemlerini kullandıklarını söylemişlerdir.

Öğretmenlerin en çok klasik bir yöntem olan “sunuş yoluyla anlatım” yöntemini kullandıkları fark edilmiştir. Yapılandırıcı yaklaşıma çok uygun bir yöntem olmayan anlatım yönteminin öğretmenler tarafından sıkça kullanılması öğretmenlerin öğrenci merkezli dersler işlemediklerini belirleyebilir.

Tablodaki diğer yöntemler incelendiğinde “yaparak ve yaşayarak öğrenme”, “orff” ve “robotik kodlama” gibi öğrenciyi merkezine alan, öğrencinin kendi deneyimleriyle öğrenmesini sağlayan yöntemlerin daha az kullanıldığı görülmektedir. Bu durum öğretmenlerin kendilerini bu konuda geliştirmediklerini ve geleneksel yöntemlerle ders işlediklerini açıklayabilir.

Tablo 21. Öğretmenlerin Yeni Yöntem ve Teknikleri Kullanabilmelerine İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Yeterli buluyorum	Ö2, Ö4, Ö10	3
Yetersiz bulmuyorum	Ö3, Ö7, Ö9	3
Kendimi geliştirmeliyim	Ö1, Ö6	2
Yeni yöntem ve teknikleri kullanmıyorum	Ö8	1
Görüş belirtmedi	Ö5	1

Tablo 21 incelendiğinde; Ö2, Ö4 ve Ö10 derslerinde yöntem ve teknik kullanmaları yönünde yeterli olduklarını ifade etmişlerdir. Ö4 bu konuyla ilgili görüşlerini “Yeni yöntem ve tekniklere açığım. Derslerimde yararlı olacağını düşündüklerimi öğrenip uyguluyorum.” şeklinde dile getirmiştir.

Ö3, Ö7 ve Ö9 kendilerini yetersiz bulduklarını belirtmişlerdir. Kendini yetersiz gören öğretmenlerden Ö3 “Hizmet içi eğitimleri takip etmeme rağmen kendimi yeterli bulmuyorum.” şeklinde ifade ederken Ö7 ise “Bu anlamda seminere katılmadım kendimi çok fazla yeterli bulmuyorum. Zaten bu yüzden lisede çalışıyorum. Ortaokulda hep etkinlikler var.” şeklinde bahsetmiştir.

Ö1 ve Ö6 bu konuda kendilerini geliştirmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu konuyla ilgili kendini geliştirmesi gerektiğini düşünen öğretmenlerden Ö1 “Kendimi biraz daha geliştirmem gerekiyor.” şeklinde bahsederken Ö6 ise “Yüzde yüz yeterli değilim ama kendimi geliştirmeye çalışıyorum.” şeklinde görüşlerini dile getirmiştir.

Ö8 “Yeni yöntem ve tekniklere çok fazla başvurmuyorum ve çok da takip etmiyorum. Yeni yöntemlerin çok doğru olduklarını düşünmüyorum. Çünkü ben kendimi net bir şekilde öğrenciye aktarabildiğimi düşünüyorum. Hiçbir şey çalamam diyen öğrenciye bağlamayla bir türkü çaldırabilirim. Bu kadar güveniyorum kendime.” şeklinde görüş ifade ederek yeni yöntem ve teknikleri kullanmadığını belirtmiştir. Ö5 ise görüş belirtmemiştir.

Tablo 22. Öğretmenlerin Materyal ve Teknolojilerden Yararlanmalarına İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Çalgı kullanıyorum	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö7, Ö10	6
Akıllı tahta kullanıyorum	Ö1, Ö7, Ö8, Ö10	4
İmkânsızlıklar nedeniyle kullanamıyorum	Ö2, Ö3, Ö5, Ö9	4
Orff çalgıları kullanıyorum	Ö4, Ö5, Ö6	3
Tablet kullanıyorum	Ö4	1
Materyal yapıyorum	Ö6	1
Bilgisayar kullanıyorum	Ö7	1

Tablo 22’ye göre; Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö7 ve Ö10 çalgı kullandıklarını ifade etmişlerdir. Ö1, Ö7, Ö8 ve Ö10 teknolojik bir materyal olan akıllı tahtayı kullandıklarını dile getirmişlerdir.

Ö2, Ö3, Ö5 ve Ö9 okuldaki imkânsızlıklar nedeniyle materyal kullanamadığını ifade etmişlerdir. Konuyla ilgili görüşlerini Ö2 “Teknolojik olarak zaten akıllı tahtalar var ama maalesef çalıştığım lise eski bir okul olduğu için kullanamıyorum.”, Ö3 “Okulum bu konuda donanımlı değil. Akıllı tahta kullanamıyorum. Kendi imkânlarımla yapabileceklerimi yapıyorum. Mesela bir şarkıyı daha kolay öğretebilmek için uygun materyaller araştırıyorum.”, Ö5 “Bulduğum okul bölgesi ilçe olduğundan dolayı çok fazla materyal ve akıllı tahta yok. İmkân olmadığı için fazla bir şey kullanamıyorum.”, Ö9 ise “Okul ve çevre şartlarından dolayı akıllı tahta gibi teknolojik materyaller kullanamıyorum.” şeklinde dile getirmişlerdir.

Ö4, Ö5 ve Ö6 orff çalgısı kullandıklarını ifade etmişlerdir. Ö6 konuyla ilgili görüşlerini “Bagetlerle ritim çalışması yapıyorum.” şeklinde dile getirmiştir.

Materyal olarak tablet kullandığını belirten Ö4 “Kahoot uygulamasıyla çocuklara tabletle soru soruyorum. Çocuklar tabletleriyle ekranda gördükleri notaların hangi nota olduklarını cevaplıyorlar ya da ben onlara piyanodan nota çaldığımda onlar tablet üzerinden porte oluşturup o notaları yazabiliyorlar.” şeklinde görüş ifade etmiştir.

Ö6 “Atıklardan esasen geri dönüşüm için ritim çalgıları yapıyoruz.” şeklinde materyal tasarladığını, Ö7 ise derslerinde bilgisayar kullandığını dile getirmiştir.

Öğretmenler en çok çalgı kullandıklarını belirtmişlerdir. Bir müzik öğretmenin şüphesiz en önemli materyali çalgılardır. Ancak öğretmenlerin orff kullanımları incelendiğinde öğretmen sayısında göre az bir oran olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin çalgıları dışında da öğrencilerin ritimlerini ve müziksel uyumlarını geliştirecek orff çalgıları gibi materyallerden daha çok yararlanmaları gerektiği düşünülmektedir. Buna ek olarak öğretmenlerin sınıf içinde öğrencileriyle çalgı tasarlama gibi etkinlikler yapmaları öğrencilerin hem ilgi ve motivasyonlarını artırmada hem de müzik dersinden keyif almalarını sağlamada etkili olacağı söylenebilir.

Tablo 23. Öğretmenlerin Özel Eğitim Öğrencilerini Dikkate Almalarına İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Özel eğitim öğrencim yok	Ö1, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10	7
Derse etkin katılımlarını sağlıyorum	Ö2, Ö3, Ö9	3
Diğer öğrencilerden farklı değerlendirmeler yapıyorum	Ö2, Ö3, Ö9	3

Tablo 23 incelendiğinde; Ö1, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8 ve Ö10 özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerinin olmadığı saptanmıştır.

Ö2, Ö3 ve Ö9 bu öğrencilerin derse aktif katılımlarını sağladıklarını ve diğer öğrencilerden farklı değerlendirmeler yaptıklarını ifade etmişlerdir. Ö2 “Öğrencim görmede sorun yaşıyor. Öğrencinin yardıma ihtiyacı olan yöne göre kolaylık sağlıyorum. Yazılı sınavlar teorik konudan yapıldığında onun kâğıdını a4 değil de a2 ya da a3 kâğıda çekiyoruz. En ön sıraya oturtuyoruz ve bir sıkıntı yaşadığında yanıma gelip rahatça paylaşabiliyor.”, Ö3 “Onların anlayabileceği halde daha basitleştirilmiş ama kazanıma uygun olarak farklı sınavlar yapıyorum. Mesela İstiklal marşı nefes yerleri diğer öğrenciler için zorken kaynaştırma öğrencim için daha zor oluyor. Ona göre daha basit bir şarkı söyleyip ona göre değerlendiriyorum. Söz hakkı veriyorum. Birkaç tane var sınıfta bu öğrencilerden ve çok istekliler etkin katılımları var.”, Ö9 “Sınavlarını onların düzeylerine göre basit yapıyorum ve onlarla birebir ilgileniyorum. Etkinliklere katılımlarını sağlayıp diğer öğrencilerimden ayırmıyorum.” şeklinde ifade etmişlerdir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin çoğunun özel eğitim öğrencisinin olmadığı fark edilmiştir.

4. 3. 2. Öğretmenlerin Kuramsal-Uygulamalı Bilgi ve Beceriler Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler ana yeterliğine ilişkin görüşleri ve bulguları verilmiştir.

Tablo 24. Öğretmenlerin Müzik Teorik Bilgilerini Yeterli Görmelerine İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Öğrencilerimin düzeylerine göre yeterliyim	Ö1, Ö2, Ö6, Ö7, Ö9	5
Geliştirmem gerektiğini düşünüyorum	Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö10	5

Tablo 24'e göre; Ö1, Ö2, Ö6, Ö7 ve Ö9 alan bilgilerinin sınıflarındaki öğrenci seviyelerine göre yeterli olduklarını ifade etmişlerdir. Bu konuyla ilgili görüşlerini Ö1 "Anlattığım öğrencilerin düzeyine göre yeterli olduğumu düşünüyorum. Başka bir kademeye anlatsam belki zorlanırım ama bu sınıflar için yeteri kadar bilgiye sahibim.", Ö2 "Müzik çok büyük bir dünya hala bilmediğim şeyler vardır ama lise müfredatı anlatacak kadar belki daha üstünde olacak kadar bilgim olduğunu düşünüyorum.", Ö6 "Üniversitede ders verebilecek kadar değilim ama şuan ilgilendiğim öğrenciler ve düzeylerine göre yeterli görüyorum.", Ö7 "Güzel sanatlar lisesinde çalışsam daha çalışmam gerekir ama anlattığım kitle itibarıyla yeterli buluyorum.", Ö9 "Lisede çalışıyor olsam belki zorlanırdım ama 5-6-7. sınıflara girdiğim için ağır konular yok zorlanmıyorum." şeklinde ifade etmişlerdir.

Bu öğretmenler, yeterli olduklarını ifade ederlerken aynı zamanda kendi çalıştıkları sınıf kademeleri veya okullar dışında başka sınıflar ve kurumlarda çalıştıklarında yeterli olamayabilecekleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu durum öğretmenlerin kendilerini gerçek anlamda yeterli hissetmediklerini gösterebilir.

Ö3, Ö4, Ö5, Ö8 ve Ö10 bu konuyla ilgili kendilerini geliştirmeleri gerektiği yönünde fikir beyan etmişlerdir. Ö3 "Yeterli buluyorum ama sürekli yenilenmesi gereken bir konu bence. Öğretmenin devamlı bazı bilgileri okuyarak kendine hatırlatması gerekiyor.", Ö4 "Tabi ki yeterli değil. Bilginin tamamını bilmemiz mümkün değil. Her gün yeni bir şey öğreniyoruz ve ben bilirim dersek yanlış düşünmüş oluruz. Sürekli araştırma halindeyim ve bilmediğim şeyleri öğreniyorum.", Ö5 "Üniversitede aldığım eğitim yeterliydi ama uygulamaya geçince yani sahaya inince hepsini kullanmıyoruz. Çoğunu unuttum. Tekrar hatırlamak için çalışmam lazım.", Ö8 "Elbette gördüğüm kısımlar var ama bilmem ve öğrenmem gereken birçok şey var.", Ö10 "Türk halk müziği alanında yeterli görüyorum. Batı müziği konusunda alanım olmadığı için yetersiz olabiliyorum. Geliştirmeliyim." şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir. Öğretmenler tarafından beyan edilen görüşlere

dikkat edilirse öğretmenlerin bu konuda kendilerini tam olarak yeterli görmedikleri söylenebilir.

Tablo 25. Öğretmenlerin Müzik Teorik Bilgilerini Öğrencilerine Aktarmalarına İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Öğrencilerin ilgi, tutum ve becerilerinin düşük olmasından dolayı zorlanıyorum	Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7	5
Aktarabiliyorum	Ö5, Ö8, Ö9	3
Bazı konuları aktarırken zorlanıyorum	Ö1, Ö10	2

Tablo 25'e göre; Ö2, Ö3, Ö4, Ö6 ve Ö7 öğrencilerden dolayı teorik konuları aktarmakta problem yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ö2 "Lisedeki öğrencilerin ortaokuldan gelirken yeterli hazır bulunuşlukları olmadığı için zorlanıyorum. Örneğin; solfej okumayı öğretmek istiyorum. Notaların sürelerini yerlerini zaten bilmeden geliyorlar. Ton, tonalite konularını öğretmem gerekiyor fakat yine temelleri olmadığı için aktarmakta zorlanıyorum. Bu sefer teorik konuları en basite indirgeyerek anlatıyorum.", Ö3 "Ses açmayı öğretirken, kafa sesini anlatırken zorlanıyorum. Diyafram çalışması çok zorluyor. Çocuklar doğru nefes almayı öğrenmedikleri için burunlarından nefes alıp diyaframı şişiriyorlar ama ağızdan nefes alırken göğüs nefesini kullanıyorlar ve kendi bedenlerini tanımıyorlar.", Ö4 "Çocuklar teorik konularda alt yapıları olmadığı için zorlanıyorlar dolayısıyla ben de anlatırken üstünde fazla duruyorum.", Ö6 "Çocuklarda odaklanma ve unutma problemleri olabiliyor. Bu yüzden en basite indirgiyorum. Anlamadıklarında dersle alakalı videolardan yararlanabiliyorum. Bir eser üzerinde gösteriyorum teoriyi. Dönemlerle alakalı bestecilerin hayatlarını izletiyorum.", Ö7 "Öğrencinin daha önceden duyduğu şeyler oluyor ama hiçbir zaman tam öğrenme sağlayamıyor. Teorik bir şeyden bahsedince hiç duymamış gibi tepkiler verebiliyor. Daha önceden temeli olmadığı için zorluk oluşturuyor." şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir.

Ö5, Ö8 ve Ö9 sıkıntı yaşamadıklarını ve teorik konuları aktarabildiklerini beyan etmişlerdir.

Ö1 ve Ö10 bazı teorik konuları aktarırken sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ö1 "Türk müziği usullerini anlatırken ve ifade ederken zorlanıyorum." şeklinde ifade ederken Ö10 ise Majör ve minör dizileri, ayakları ve makamları anlatırken zorluk çekiyorum." şeklinde ifade etmiştir.

Öğretmenler en çok öğrencilerinden dolayı teorik bilgilerini aktaramadıklarını beyan etmişlerdir. Teorik bilgileri aktardığını ifade eden öğretmenlerin aktaramadığını ifade eden öğretmenlere göre çok daha az sayıda olduğu görülmüştür.

Tablo 26. Öğretmenlerin Müzik Öğretim Programına Bağlı Kalıp Kalmamalarına İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Bağlı kalamıyorum	Ö1, Ö3, Ö5, Ö8	4
Bağlı kalıyorum	Ö4, Ö7, Ö9, Ö10	4
Kısmen bağlı kalıyorum	Ö2, Ö6	2

Tablo 26 incelendiğinde; Ö1, Ö3, Ö5 ve Ö8 müzik öğretim programına bağlı kalamadıklarını ifade etmişlerdir. Bu öğretmenler öğrencilerden dolayı bağlı kalamadıklarını dile getirmişlerdir. Ö1 “Sürekli müfredata uygun ders işleyemiyorum. Müfredata uygun gittiğimde öğrencilerin sıkılma oranı çok fazla artıyor. Bu nedenle o haftaki tarihe uygun dersi işlemek yerine müfredatta olan başka bir konuyu işliyorum. Örneğin; müzik türleri. İkinci dönemin konusuyken ben birinci dönemde anlattım.”, Ö3 “Tamamen öğrencilerin temeli yüzünden önceki müzik öğretmenleri temeli vermediği için ben de en temeldeki eğitimlerinden başlıyorum. Ses oluşumu, ses eğitimi, notaların yerleri ve değerleri, doğru şarkı söyleme, diyafram nefesi, gibi. O haftaki konuda uzatma bağı var fakat biz re notasında oluyoruz. İşleyemediğim kazanımları sonra elimden geldiğince vermeye çalışıyorum.”, Ö5 “Çocukların ortaokuldan gelen alt yapıları yeterli olmadığı için başa dönüp anlatmaya kalksam konular yetişmeyecek. Anlayabilecekleri konuları seçip anlatıyorum.”, Ö8 “Çoğu zaman yıllık planlara bağlı kalamıyorum. Atatürk ile ilgili konularda genelde uymaya çalışıyorum. Onun haricinde öğrencilerime melodika ya da flütle çalabilecekleri şarkılar öğretiyorum. Bir parçanın öğretimi 1 buçuk, 2 ay aldığı için müfredata yakın gidemiyorum. Çünkü çocuklar çalışmıyorlar ve unutuyorlar. Çocuklar unuttuğu için sürekli baştan alıyorum.” şeklinde görüşlerini beyan etmişlerdir.

Ö4, Ö7, Ö9 ve Ö10 müzik öğretim programına bağlı kalabildiklerini ve sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Örneğin; Ö4 “Müfredata uygun işliyorum. Sadece Çanakkale haftasında 3 hafta aynı türküyü öğretmemi isterken ben o türküyü bir hafta işleyip diğer haftalarda Çanakkale haftasıyla ilgili başka türküler öğretebiliyorum.” ve Ö7 “Müfredat dışına çıkmıyorum o zaman konular aksıyor. Öğrenci motivasyonu bozuluyor. Dersler düzenli olmuyor.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Ö2 ve Ö6 müzik öğretim programına kısmen bağlı kalabildiklerini zaman zaman ise aksattıklarını dile getirmişlerdir. Aksatma sebeplerini ise Ö2 “Bazı haftalar işleyemiyorum. Çanakkale haftasında mutlaka bu konuyla ilgili bir etkinlik yapmalıyım. Çünkü milli değerler üzerinde fazla duruyorum ama başka konularda biraz daha esnek olabiliyorum. Bu konularda hassas davranıyorum.” ve Ö6 “Bazen özel bir etkinlik için başka branşlarla

ortak bir çalışma oluyor. O hafta müfredata uyamıyoruz. Çalışmaya ayırıyoruz o haftayı.” şeklinde ifade etmişlerdir.

Tablo 27. Öğretmenlerin Derslerinde Yararlandıkları Çalgılara İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Piyano	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5	4
Gitar	Ö2, Ö5, Ö6, Ö8	4
Bağlama	Ö2, Ö5, Ö8	3
Orff çalgıları	Ö4, Ö5, Ö9	3
Org	Ö2, Ö7	2
Blok flüt	Ö5, Ö9	2
Yan flüt	Ö6	1
Kanun	Ö6	1
Buzuki	Ö10	1

Tablo 27 incelendiğinde; Ö1, Ö3, Ö4 ve Ö5 olmak üzere 4 öğretmenin “piyano”, Ö2, Ö5, Ö6 ve Ö8 olmak üzere 4 öğretmenin “gitar”, Ö2, Ö5 ve Ö8 olmak üzere 3 öğretmenin “bağlama”, Ö4, Ö5 ve Ö9 olmak üzere 3 öğretmenin “orff çalgıları”, Ö2 ve Ö7 olmak üzere 2 öğretmenin “org”, Ö5 ve Ö9 olmak üzere 2 öğretmenin “blok flüt” çaldığı yönünde görüş ifade ettiği görülmüştür. Buna ek olarak Ö6 “yan flüt ve kanun” ve Ö10 “buzuki” çaldıklarını dile getirmişlerdir.

Öğretmenlerin derslerinde kullandıkları çalgılara dikkat edildiğinde piyano çalgısının daha çok tercih edildiği görülmüştür.

Tablo 28. Öğretmenlerin Derslerinde Ana Dal Çalgılarını Kullanıp Kullanmamalarına İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Kullanıyorum	Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10	7
Kullanmıyor	Ö1, Ö5, Ö8	3

Tablo 28’ye göre; Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9 ve Ö10 derslerinde çalgılarını kullandıklarını, ancak Ö1, Ö5 ve Ö8 ise çalgılarını kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin ana dal çalgısını kullandığı yönünde olan görüşlerin daha fazla olduğu görülmektedir.

Derslerinde ana dal çalgılarını kullanan ve başka çalgılardan da yararlanan öğretmenlerden Ö2 “Ana çalgım udu kullanıyorum. Fakat ud eşlik çalgısı olmadığı için akor sistemi çok rahat kullanılmıyor. Bu yüzden daha çok çocuklar şarkı söylerken

bağlama, org ve gitar kullanıyorum. Barış Manço'nun şarkılarını çalacaksam gitar, Âşık Veysel, Neşet Ertaş'ın türkülerini çalacaksam bağlama, solfej okutup, şarkı söyleteceksem org kullanıyorum.”, Ö3 “Evet. Keman ana çalgım, ekstra piyano kullanıyorum.” Ö4 “Evet muhakkak çalgı kullanıyorum. Ana çalgım kemani kullanıyorum bunun dışında piyano kullanıyorum. Şarkıları ve türküleri öğretirken mutlaka piyano eşlik çalıyorum.”, Ö6 “Evet çok kullanıyorum. Hem derste hem etkinliklerde konserlerde kullanıyorum. Piyano ana dalım bunun haricinde kanun, yan flüt ve gitar kullanıyorum.”, Ö7 “Evet derste ve ders aralarında hep kullanıyorum. Org kullanıyorum ama daha çok ana çalgım olduğu için bağlama kullanıyorum. Türküleri ve şarkıları bağlamam ile yorumluyorum.”, Ö9 “Evet ana çalgım piyanoyu kullanıyorum. Etkinliklerde ve kitaptaki şarkılara eşlik ederken kullanıyorum. Bunun dışında flüt ve orff çalgıları kullanıyorum.”, Ö10 “Evet kullanıyorum. Ana çalgım bağlama. Onun haricinde buzuki kullanıyorum.” şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir.

Ana dal çalgılarını kullanmayıp başka çalgılardan faydalanan öğretmenlerden Ö1 “Kendi ana çalgımı kullanmıyorum ama piyano kullanıyorum. Şarkılara eşlik ediyorum. Viyolada yeterli bilgiye sahibim fakat piyanoda kendimi daha fazla geliştirdiğim için onu kullanmayı tercih ediyorum.”, Ö5 “Viyolonsel kullanmıyorum. Bağlamayı ve piyanoyu çok sık, gitarı ara sıra, bunların dışında blok flüt ve orff çalgıları kullanıyorum.”, Ö8 “Ana çalgım kemani kullanmıyorum. Gitar ya da bağlama da okula getirmeyi gerekli görmüyorum. Çocukların bağlamaları ya da gitarları olduğunda bu çalgılara da hâkim olduğum için onlarla birlikte çalışmalarımızı yapıyoruz.” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Bir müzik öğretmenin en önemli materyalinin kendi çalgısı olduğu bilinmektedir. Görüşmedeki bazı öğretmenlerin kendi çalgılarını derslerinde kullanmamalarının yanlış olduğu ve bir müzik öğretmenin beklenen davranış olmadığı düşünülebilir.

Tablo 29. Öğretmenlerin Müzik Öğretim Programı Öğretim Alanından “Çalma” İfadesinin Kaldırılmasına İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Doğru bir karar olduğunu düşünüyorum	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö9	6
Yanlış bir karar olduğunu düşünüyorum	Ö5, Ö6, Ö8, Ö10	4

Tablo 29'a göre; Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö7 ve Ö9 müzik öğretim programı öğretim alanından “çalma” ifadesinin kaldırılmasının doğru bir karar olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. “Doğru bir karar” olarak gören öğretmenlerden Ö1 “Ders genel anlamda müzik bilgisi olduğu için çok da yanlış bulmuyorum. Çalgı çaldırma bireysel anlamda etkiliyken grup halinde çok etkili olmuyor. Bu yüzden bence doğru bir karar olmuş.”, Ö2

“Çalgı çaldırma zaten mümkün değildi. Çünkü sınıf ve okul şartları yazılmış olan müfredatın çok çok gerisinde maalesef müfredatlar yazılırken her okul eşit olarak görülüyor. Sınıflarda ders işlemek çok zorken çalgı çaldırmak daha zor.”, Ö3 “Kesinlikle blok flüt olarak bu konunun kalkmasından yanaydım. Çünkü müzik dersi ortaokullar için 1 saat lisede daha yeni 2 saat oldu. Haftada 1 saatte gerçekten öğretmesi çok zor bir şey. Derse tekrar yapmadan unutmuş geliyorlar. Sürekli baştan çalışmak zorunda kalıyorum. Bu sefer konular aksıyor. Ben kesinlikle bu durumdan çok memnunum.”, Ö4 “20 kişilik bir sınıfta her çocuğa keman veya piyano öğretmezsiniz ama bazı çalgılar öğretilir. Örneğin; marakas. Bazı çalgıları öğretemeyeceğimiz için doğru buluyorum. Çünkü çalgı eğitimi bireyseldir eve toplu öğretilemez.”, Ö7 “30 kişiye bir çalgıyı çaldırabilme 1 saatte olabilecek bir durum değil. Herkes yarım yamalak öğrenecekse bir anlamı yok zaten. Bireysel olarak kulüp çalışmalarında çalgı öğretimi yapılacaksa mantıklı diye düşünüyorum. Birine zorla bir çalgı öğretmek de doğru değil bence. Her çocuğun müzik yapma hakkı var ama bunu iş birliği içinde olabilecek orff ve drama gibi yapmak daha doğru olur diye düşünüyorum.”, Ö9 “Doğru bir karar olduğunu düşünüyorum bunun. Çünkü her öğrenci aynı kapasitede olamıyor. Olmadığı için de bir öğrenci çalarken çalamayan öğrenciler rahatsız oluyordu. Bu da öğrencileri birbirinden ayırıyordu.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Ancak Ö5, Ö6, Ö8 ve Ö10 ise, yanlış bir karar olduğu yönünde görüşleri görülmektedir. “Yanlış bir karar” olarak gören öğretmenlerden Ö5 “Çocukların çalgı çalmaları gerektiğini düşünüyorum. Özellikle müzik dersinde bir çalgıyla ilgilenmeleri gerektiğini düşünüyorum. Bu sadece blok flüt değil başka çalgılar da olabilir. Müfredata geri gelmesi gerektiğini düşünüyorum.”, Ö6 “Ben Bilim Sanat okulunda çalıştığım için müfredatımızda bir değişiklik olmadı. Ama yine de yanlış bir uygulama olmuş. Herkes çalmasa da yine de blok flüt ya da melodika olmalı. Müzik dersinin temeli bu çünkü. Herkesin maddi anlamda kolay sahip olabileceği bir çalgı. Müzik dersinin önemli bir materyalidir. Tamamen kaldırılmasını doğru bulmuyorum.”, Ö8 “Çok yanlış bir uygulama olduğunu düşünüyorum. Çünkü ana sınıfına giden çocukların bile mutlaka bir çalgı çalması gerektiğini söyleyen uzmanlar varken ortaokula gelmiş öğrencilere bir çalgı çaldırmamanın yanlış olduğunu düşünüyorum.”, Ö10 “Kaldırılmamasından yanaydım. Ders saatlerinin arttırılması ve bu gibi çalgıların daha iyi kullanılması düşüncesindeyim.” şeklinde görüşlerini dile getirmiştir.

Öğretmenlerin bu konuyla ilgili görüşlerine dikkat edildiğinde müfredattan kaldırılan çalgı çaldırma kazanımının doğru bir karar olduğu yönündeki görüşlerin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 30. Öğretmenlerin Derslerinde Öğrencilerine Çalgı Çaldırıp Çaldırmamalarına İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Çaldırıyorum	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9	8
Çaldırmıyorum	Ö2, Ö10	2

Tablo 30 incelendiğinde; Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8 ve Ö9 öğrencilerine derslerinde çalgı çaldırmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu konudaki görüşlerini Ö1 “Öğrencilerin birçoğu zaten gitar çalarak geliyorlar. Onları derste değil ama kulüp zamanlarında çağırıp dinliyorum. Birlikte şarkı söylüyoruz. Takıldıkları yerlerde yardımcı oluyorum.”, Ö3 “Ben derslerimde sadece orff çalgıları çaldırıyorum.”, Ö4 “Çocuklarla orff çalgıları çalıyoruz.”, Ö5 “Piyano, gitar ve bağlama çaldırıyorum. Burada ekstra olarak babalarından klarnet ve cümbüş öğrenmiş öğrencilerim var. Derslerde çalıyorlar. Ben de teorik olarak yardım ediyorum.”, Ö6 “Ben genellikle gitar, piyano ve yan flüt çaldırıyorum.”, Ö7 “Güz döneminde melodika ya da gitar çaldırıyorum.”, Ö8 “Melodika ve blok flüt çaldırıyorum onun haricinde okulda gitar ve bağlama kursları yapıyorum.”, Ö9 “Blok flüt ve orff çalgıları çaldırıyorum.” şeklinde ifade etmişlerdir.

Ö2 ve Ö10 çalgı çaldırmadıklarını dile getirmişlerdir. Bu konuyla ilgili görüşlerini Ö2 “Çevre ve okul şartlarında dolayı çaldıramıyorum. Okula tabletle giden öğrenciyle okula yırtık ayakkabıyla gelen çocuk bir olmuyor maalesef ama çocuklar aynı müfredattan sorumlu oluyor.” şeklinde ifade ederken Ö10 ise “Derslerde herhangi bir çalgı çaldırmıyorum müfredattan kaldırıldığı için.” şeklinde dile getirmiştir.

Tabloya dikkat edildiğinde derslerinde çalgı çaldıran öğretmenlerin çaldırmayan öğretmenlere oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Çalgı çaldırma kazanımının kaldırılmasını doğru bulan öğretmenlerin müfredattan kaldırılmasına rağmen derslerinde çalgı çaldırmaları çelişkili bir durum olarak görülebilir. Bu kararı doğru bulan öğretmenlerden sadece Ö2'nin derslerinde çalgı çaldırmadığı görülmektedir. Ö2 de öğrenci, okul ve çevre gibi imkânsızlıklarından dolayı çaldırmadığını belirtirken müfrettan kaldırıldığı için çaldırmadığını beyan etmemiştir. Bu nedenle çalgı çaldırma kazanımının müfredattan kaldırılmasına ve bu kararı doğru bulmalarına rağmen öğretmenlerin hâlâ çalgı çaldırmaya devam ettikleri görülmektedir.

4. 3. 3. Öğretmenlerin Müzik Kültürü Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin müzik kültürü ana yeterliğine ilişkin görüşleri ve bulguları verilmiştir.

Tablo 31. Öğretmenlerin Öğrencilerinin Müzik Kültürlerini Geliştirmelerine İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Müzik türlerini tanıtıyorum	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10	8
Kültürlere ait sunumlar yaptırıyorum	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö9	5
Bireysel / toplu performanslar yaptırıyorum	Ö4, Ö5, Ö7, Ö9	4
Müzik türlerini dinletiyorum/izletiyorum	Ö3, Ö7, Ö9, Ö10	4
Müzisyenleri tanıtıyorum	Ö2, Ö6, Ö10	3
Konsere götürüyorum	Ö6	1

Tablo 31'e göre; Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8 ve Ö10 bu konuyla ilgili müzik türlerini tanıttıkları yönünde görüşler beyan etmişlerdir. Bu öğretmenlerden Ö1 "Her hafta bir müzik türü anlatıyorum. Derslerde müzik türleriyle ilgili dinletmeler yapıp hangi müzik türü olduklarını soruyorum. Belirli gün ve haftalarda ulusal marşları dinletiyorum. Yöresel olarak bölgelere, yörelere göre türküleri dinletiyorum.", Ö2 "Yöresel olarak yakından uzağa gitmek daha mantıklı oluyor. Doğu Karadeniz Bölgesinde yaşayan bir çocuğa direkt Trakya şarkısı öğretmek doğru olmaz. Bölge bölgedir. Oy benim sevdiceğim türküsünü öğretiyorum. Yöre yöre öğretiyorum. Dünya müzikleri maalesef çok öğretemiyorum. Çünkü çocuklar buna açık değiller. Dinlemek isteyen sınıflarda işliyorum ama.", Ö3 "Müzik kitaplarında ünitelendirilmiş konularımız var. Genelde Türk müziğinden başlayarak pop, rock gibi müzik türlerini anlatıp dünya müzikleri, dans müzikleri gibi konuları ele alıyorum. Örneğin; Kafkas müziğini videolu olarak anlatıyorum.", Ö5 "Okul idaresinde olduğum için çocuklara teneffüslerde ve öğle aralarında klasik müzik dinletiyorum. Önce kayıt alıyorum konuştuğum bir kayıt. Bilgilendiriyorum eserle alakalı. Derslerde bu eserlerle alakalı sorular soruyorum. Yöresel müziklerden çok yararlanıyorum. Çocuklar bu yöreye ait şarkılar ve türküleri çok iyi biliyorlar. Başka yörelere ait müzikler dinletiyorum. Fakat kendi kültürleri çok kalıplaşmış olduğu için her çocuğa başka kültürlerden örnekler dinletmek kolay olmuyor.", Ö6 "Yerel müzikler ve dünya müzikleri üzerinde çalışıyorum.", Ö7 "Türk müziği konusunda küçüklükten dinleme kültürleri oluşmamış. O nedenle Türk müziğini aşılama çalışıyorum.", Ö8 "Dönemlerini bilgilendirerek klasik müzikler dinletiyorum.", Ö10 "Kendi kültürümü ve müziğimi tanıtmak için çalışmalar yapıyorum." şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Ö2, Ö3, Ö4, Ö5 ve Ö9 kültürlere ait sunumlar yaptırdıkları yönünde görüşler ifade etmişlerdir. Ö2 "Araştırma ödevi veriyorum. Mesela Neşet Ertaş'ın herhangi bir türküsünü araştırmalarını istiyorum. Yaşanmış türkü hikâyelerini canlandırmalarını istiyorum. 5-6 kişilik gruplar kurarak canlandırıyorlar. Hem türküyü, hem hikâyesini öğreniyorlar. Hem de iş birliği içinde çalışmayı öğreniyorlar. Diyalogları kendileri yazıyorlar. Böylece hem müzik

hem tiyatro iç içe bir çalışma oluyor.”, Ö3 “Öğrencilerime konu anlatımı veriyorum. Slâyt hazırlıyorlar. Sınıfta anlatılan konuya göre kılık kıyafet değiştirip gelmek isteyenler hazırlanıp geliyorlar.”, Ö4 “Dönemlere ait Türk ya da yabancı sanatçıları anlatmaları için öğrencilere konular dağıtıyorum. O döneme ait ya da o yöreye ait kıyafetlerle sunum yapıyorlar. Yörelere ait türküleri ya da müzik türlerini anlatırken yine yöresel kıyafetler gidip anlatıyorlar.”, Ö5 “Derelerde konularla alakalı sunum ödevleri veriyorum.”, Ö9 “Türküleri öğrencilerle canlandırıyorum. Tiyatro içine müziği dâhil etmeye çalışıyorum.” şeklinde görüşlerini beyan etmişlerdir.

Ö4, Ö5, Ö7 ve Ö9 bireysel ya da toplu performans yaptırdıkları yönünde görüşler dile getirmişlerdir. Ö4 “Çalgı çalabilen öğrenciler derslerde o döneme ait eserler çalıyorlar.”, Ö5 “Klarnet ve cümbüşle yöreye ait türküleri çalabiliyorlar. Çok iyi olan çocuklarla çalışıyorum.”, Ö7 “Çalgım bağlama olduğu için yöresel eserler çalabildiğim için çalışmalar yaptırıyorum. Ulusal müziklerden de org yardımıyla basit esiklerle çalıp söyletirim.”, Ö9 “Koro çalışmaları yapıyorum” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Ö3, Ö7, Ö9 ve Ö10 müzik türlerini dinlettikleri veya izlettikleri yönünde görüşler belirtmişlerdir. Ö3 “Kitapta bilgi duvarları başlığı altında bilgi veren kısımlar var. Öğrenciler sadece okumakla hafızalarına kayıt edemiyorlar. Görsel hafızaları daha iyi olduğu için video indirip izletirim.”, Ö7 “Farklı müzik tarzlarını videolar yardımıyla dinletip izlettirim. Lise öğrencileri yabancı müzik dinlediği için zaten o bölümü kolay atlatırım.”, Ö9 “Yöresel ve ulusal müzikleri dinletirim.”, Ö10 “Doğu Karadeniz bölgesinde yaşadığımız için bu bölgeye ait şarkı ve türküleri sınıf ortamında bağlamayla dinletirim.” şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir.

Ö2, Ö6 ve Ö10 müzisyenleri tanıttıkları yönünde görüşler beyan etmişlerdir. Ö2 “Türkiye’de Neşet Ertaş’ın Garip mahlasını ya da Bozkırın Tezenesi’ni bilmeyen birçok insan varken benim öğrencilerim bunlardan haberdar. Türküleri canlandırırken ya da öğrenirken mutlaka bestecilerini de anlatırım.”, Ö6 “Yakın bir zamanda Âşık Veysel projesi yapacağız. Onun hayatını, türkülerini araştırıyoruz. Sözleriyle ilgili kitap ayraçları yapıyoruz. Çocuklardan çoğu Âşık Veysel’i tanımıyor. Böylelikle tanıtmış olacağız. Dünya müziklerinde de o hafta Mozart haftası ilan ediyoruz. Seçilen bestecinin eserlerini çalabilen öğrencilerle eserlerini çalışırım. Hayatını, videolarını ve orkestra eserlerini izletirim.”, Ö10 “Müziğimizde önemli müzisyenler var. Onların belgesellerini izleterek eserlerini dinleterek ve öğreterek bu şekilde kendi kültürlerini tanımalarına yardımcı olurum.” şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir.

Bunların dışında Ö6 öğrencilerini konsere götürdüğünü belirtmiştir. Ö6 “Fırsat bulunca klasik müzik konserlerine gidiyoruz.” şeklinde görüşünü beyan etmiştir.

Tabloya dikkat edildiğinde müzik türlerinin tanıtılmasının diğer görüşlere göre daha fazla dile getirildiği görülmektedir. Bunun dışında sunum ödevlerinin, bireysel veya toplu performansların da yaparak ve yaşayarak öğrenmeleri açısından başarılarına etki edebileceği düşünülebilir. Fakat müzik türlerine ait müzisyenleri tanıtan, türleri dinletip izleten, sunum ödevi veren, bu konuyla ilgili bireysel ya da toplu performanslar yaptıran ve konsere götüren, öğretmenlerin sayısının az olduğu görülmektedir. Az olmasının sebebi düşünüldüğünde öğretmenlerin, okulun bulunduğu bölgenin, velilerin imkânsızlıklarından dolayı olabileceği söylenebilir. Öğretmenlerin bundan dolayı çekimser davrandıkları düşünülebilir.

4. 3. 4. Öğretmenlerin İzleme ve Değerlendirme Ana Yeterliğine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin izleme ve değerlendirme ana yeterliğine ilişkin görüşleri ve bulguları verilmiştir.

Tablo 32. Öğretmenlerin Öğrencilerini İzleme ve Değerlendirmelerine İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Bireysel ilgileniyorum	Ö1, Ö4, Ö6	3
Öğrencileri takip etmiyorum	Ö7, Ö8, Ö10	3
Seviyelerine göre değerlendirmeler yapıyorum	Ö3, Ö5	2
Derse katılımlarını sağlamaya çalışıyorum	Ö2, Ö9	2

Tablo 32 incelendiğinde; Ö1, Ö4 ve Ö6 öğrencileriyle bireysel olarak ilgilendiklerini ifade etmişlerdir. Ö1 “Bir çalgı getirdiklerinde onları dinleyip, çalıştırıyorum. Neler yaptıklarını ve ne kadar geliştiklerini takip ediyorum.”, Ö4 “Müzik alanında ne kadar gelişmişler diye izliyorum. Kulak eğitimlerine önem veriyorum. Nota seslendirme ve duymaları konusunda takip ediyorum. Bir şarkı öğrettiğimde tahtaya tek tek kaldırıp eşlik yaparak söyletiyorum.”, Ö6 Rehberlik öğretmeniyle iş birliği içindeyim. Bir gelişme ya da gerileme olduğunda konuşuyorum. Yıllık rehberlik formlarını dolduruyorum böylece daha rahat takip ediyorum öğrencilerimi.” şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir.

Bu görüşe zıt görüş bildiren Ö7, Ö8 ve Ö10 öğrencilerini takip etmediklerini beyan etmişlerdir. Ö7 “ Bu konuyla ilgili çok fazla bir şey yapmıyorum. Öğrenciler daha çok fizik, kimya, biyoloji içindeler. Ben daha çok etkinlikler konserler düzenleme kısmındayım.”, Ö8 “Dönütü istediğim gibi alamıyorum. Evde çalışmıyorlar. Ders esnasında çalışsak da haftaya geldiklerinde yine aynı gelmiş oluyorlar. Bu anlamda bir şey yapmıyorum.”, Ö10

“Ders saatleri kısa olduğu için buna vakit ayıramıyorum.” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Ancak her ders gibi müzik dersinde de öğretmen öğrenciyi takip eder, doğrularını pekiştirip hatalarını düzeltirse verimli ve gerçek bir değerlendirme söz konusu olabilir. Bu durumda öğrencilerini takip etmeyen öğretmenlerin uygulamaya fazlasıyla açık olan ve öğrenci takibinin son derece önemli olduğu müzik dersi adına yanlış bir tutum içinde oldukları söylenebilir. Diğer bir yandan müzik dersinin diğer dersler kadar önem görmemesi, ders saatinin az olması gibi nedenlerden dolayı öğretmenlerin olumsuz etkilendiği ve bu nedenle öğrencilerini izleme ve değerlendirme içinde olmadıkları söylenebilir.

Ö3 ve Ö5 öğrencilerinin seviyelerine göre değerlendirmeler yaptıklarını ifade etmişlerdir. Görüşlerini Ö3 “Sınavları ilk dönem kolay sorduysam ikinci dönem zorlaştırabiliyorum seviyelerine göre yapıyorum. Çünkü biliyorum ki yapabilecekler ya da yapamayacaklar.” diye ifade ederken Ö5 ise “Bireysel özelliklerine ve seviyelerine göre değerlendirmeler yapıyorum.” şeklinde dile getirmiştir.

Ö2 ve Ö9 öğrencilerinin derse katılımlarını sağlamaya çalıştıklarını beyan etmişlerdir. Ö2 “Müzik dersi kademeli bir ders için başından sıkı tutan öğrenciler başarılı oluyor ama ilgilenmeyenler götüremiyor. Bir solfej okuttuğumda en başından itibaren notaların seslerini, yerlerini ve sürelerini takip eden öğrenciler rahat okuyorlar. Dersteki tutumlarını, derse katılımını takip edip başarılı olmalarını sağlamaya çalışıyorum.” şeklinde belirtirken Ö9 ise “Öğrencileri daha çok derse katmaya çalışıyorum. Özgüvenleri oluşsun diye şarkı söylerken utandıkları için önemli gün ve haftalarda etkinliklere dâhil ediyorum. Kendilerini daha iyi ifade edebiliyorlar.” şeklinde ifade etmiştir.

Görüşler incelendiğinde öğretmenlerin öğrencilerinin bireysel özelliklerine ve düzeylerine dikkat ederek değerlendirmeler yapmaları, bireysel olarak ilgilenmeleri ve ders katılımlarını destekleyici olmaları öğrenciler üzerinde müzik dersi için olumlu etkiler gösterecektir. Bu durumda bu öğretmenlerin öğrencileri için doğru bir değerlendirme süreci içinde olabilecekleri düşünülebilir.

Tablo 33. Öğretmenlerin Yaptıkları Sınavlara İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Performansa dayalı	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	8
Yazılı	Ö2, Ö4, Ö5	3
Çoktan seçmeli	Ö1	1
Sunum	Ö7	1
Sınav yapmıyorum	Ö6	1

Tablo 33'e göre; Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9 ve Ö10 "performansa dayalı" sınav yaptığını dile getirmişlerdir. Görüşlerini Ö2 "Bir dönemde 2 sınav yapıyorum. Bu sınavların birini uygulamalı birini yazılı yapıyorum. Uygulamalı sınavda İstiklal Marşı söyletiyorum. 2. dönem uygulamalı olan sınavda öğrencilere öğrettiğim şarkılardan birini seçip söyletiyorum. Eseri doğru söylemesine, telaffuzunun doğru olmasına, nefes yerlerine, diksiyonuna, ritmine uygun söylemesine dikkat ediyorum. Söylediği şarkı ya da marş duygusuna uygun mu söyleniyor buna dikkat ediyorum. Çocuğun illa mükemmel söylemesi gerekmiyor. Yetenek işi olduğu için ezgisine çok önem vermiyorum her çocuğun sesi çok güzel olmayabilir. Çocuğun diğer yeterliklerine bakıyorum. Defterini düzenli tutmasına, sözleri ezberlemesine önem veriyorum. Aslında ben müzik dersinde not verilmesine de karşıyım.", Ö3 "Sınavların hepsini uygulamalı yapıyorum. Türkü öğretiyorum. Bu türküden sınav yapıyorum. Ölçeğim var. 100 puanı 4 ya da 5'e böldüğüm doğru nefes alma, şarkı sözlerini anlamına uygun söyleme, müziksel uyum, tonda söyleme, ritimsel uyum gibi özellikleri barındıran bir ölçek. Tek tek tahtaya çıkıp söyletiyorum. Çocuğu dikkatli dinlemek için piyanoyla eşlik etmeyi çok tercih etmiyorum. Akıllı tahtadan alt yapı açıyorum.", Ö4 "1. ve 2. dönemin 2. sınavlarını öğrettiğim teknikleriyle marş veya şarkı söyletiyorum.", Ö5 "10. 11. ve 12.sınıflara uygulamalı sınavlar yapıyorum.", Ö7 "Birinci dönem çalmaya ve söylemeye yönelik sınavlar yaparım.", Ö8 "Şuan özel okulda olduğumdan dolayı çok fazla sınav yapamıyorum ama yine de çocukları değerlendirirken öğrendikleri şarkıları çaldırıyorum. Aslında çalanları da biliyorum çalamayanları da. Hepsine 100 veriyorum. Yoksa velilerle sıkıntı yaşıyoruz.", Ö9 "Sınavlarımı hep uygulamalı yapıyorum. Yazılı sınav yapmıyorum bence müzik dersinde olmamalı karşıyım bu duruma. Öğrettiğim şarkıları birebir dinliyorum. Öğrettiğim kurallara uymalarını bekliyorum. Örnek değerlendirme çizelgelerinden ortak bir değerlendirme çizelgesi oluşturduğum onu kullanıyorum. Örneğin; defter kullanımına önem veriyorum.", Ö10 "Sınavlarımı birinci dönem İstiklal Marşı ve tartım sınavıyla ikinci dönem ise şarkı ve tartım sınavıyla uygulamalı olarak yapıyorum." şeklinde dile getirmişlerdir.

Yazılı sınavlar yaptığını belirten Ö2, Ö4 ve Ö5 görüşlerini şöyle dile getirmişlerdir. Ö2 "Yazılı sınavlarda öğrettiğim kültürel şeyleri soruyorum. Müzik dersinin çoğu zaman kültür dersi olduğunu unutuyoruz.", Ö4 "1. dönemin ilk sınavında İstiklal Marşı'nın nefes yerlerini soruyorum yazılı olarak. 2. dönemin ilk sınavında teorik sınav yapıyorum. Örneğin; Porteye boşluklar bırakıp ölçülerin altına nota isimleri yazıyorum. Bu notaları ölçülere çizmelerini istiyorum. Ya da notaları veriyorum altına hangi nota olduğunu yazmalarını istiyorum. Anahtarları verip isimlerini yazmalarını istiyorum.", Ö5 "9. Sınıflara teorik sınav yapıyorum. Çünkü temel bilgileri kazandırmam gerekiyor." şeklinde görüşlerini beyan etmişlerdir.

Çoktan seçmeli sınav yaptığını belirten Ö1 görüşünü “Sınavları müfredata uygun, derste işlenen konulardan yapıyorum. Çoktan seçmeli sınavlar yapıyorum.” şeklinde dile getirmiştir.

Sunum sınav yaptığını belirten Ö7 görüşünü “Bu dönem çocuklara konular dağıtıp anlatmalarını istedim. Verdiğim etkinlikleri zamanında yapmalarına göre değerlendiriyorum.” şeklinde beyan etmiştir.

Ancak sınav yapmadığını belirten Ö6 “Sınav yapmıyoruz. Sene sonunda bir sonraki bölüme geçebilir diye bir anket dolduruyoruz. Bir sene boyunca dersteki performanslarını ilerlemesini derse devamını takip edip dolduruyoruz.” şeklinde ifade etmiştir.

Tabloya dikkat edildiğinde öğretmenlerin en çok tercih ettikleri sınav türünün “performansa dayalı” sınav olduğu görülmüştür. Öğretmenlerden Ö8’in belirttiği görüşlere dikkat edildiğinde öğrencilerin başarılarını ölçmeye dayalı bir değerlendirme olmadığı velileri memnun etmek amacıyla not verildiği görülmüştür. Fakat ölçme ve değerlendirmeler öğrencilerin müziksel düzeylerini ölçmek, eksiklerini görmelerini sağlamak ve gidermek yani başarılarını arttırmak amacıyla yapılabilir. Görüşler incelendiğinde öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme anlamında sorun yaşadıklarını söyleyebiliriz. Öğretmenlerin biri hariç diğerlerinin gerçek bir ölçme yapmadıkları, puanlama anahtarı kullanmadıkları görülmektedir. Buna ek olarak değerlendirmeye katılmaması gereken kriterleri ekledikleri ve tek tip değerlendirme yöntemlerini kullandıkları görülmektedir. Bu durumda öğretmenler uygulamalar ve değerlendirmeler yaptıklarını söyleseler de öğretmenlerin ifadelerinden de anlaşıldığı üzere tam ve bilinçli bir şekilde izleme, ölçme ve değerlendirme yapmadıkları görülmektedir.

4. 3. 5. Öğretmenlerin Genel Düşüncelere İlişkin Bulgular

Öğretmenlere ait genel düşüncelere ilişkin görüşleri ve bulguları verilmiştir.

Tablo 34. Öğretmenlerin Sınıfta Yaşadıkları Problemlere İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Sorun yaşamıyorum	Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10	6
Sınıf yönteminde yaşıyorum	Ö1, Ö2, Ö7, Ö8	4

Tablo 34 incelendiğinde; Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö9 ve Ö10 sorun yaşamadıklarını dile getirmişlerdir. Sınıflarında sorun yaşamadığını ifade eden öğretmenlerden Ö3 “Şuan hayır yaşamıyorum ama ilk yılımı sorsaydınız evet derdim. Önceden öğrencinin konudan alakasız konuşmalarını engelleyemezdim. Her söylediğine cevap vermem gerekiyormuş gibi düşünürdüm. Şimdi ise tepkimi net ortaya koyarak gereksiz yapılan bir hareketi ya da

söylenen bir sözü önlüyorum.”, Ö4: “Hayır yaşamıyorum. Yaşamadım bu zamana kadar en baştan nasıl başlarsa öyle devam eder. Öğrenci eğer başta size sözünü geçirirse yıl boyu böyle devam eder.”, Ö5: “Bu zamana kadar hiç yaşamadım. Sınıfların mevcudu az olduğundan problem yaşamıyorum.”, Ö6: “Yaşamıyorum. Sınıf mevcudu az ve artık öğrencilerimle birbirimize alıştık. Benim tavrımı ve tarzımı biliyorlar.”, Ö9: “Hayır yaşamıyorum. Öğrencilerimi tanıyorum onlar da beni tanıyor.”, Ö10: “Yaşamıyorum. Derslerimi disiplinli bir şekilde yapmaya çalışıyorum.” şeklinde görüşlerinden bahsetmişlerdir.

Ö1, Ö2, Ö7 ve Ö8 sınıf yönetiminde sorun yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Bu öğretmenlerden Ö1 “Sınıf otoritesinde zaman zaman sıkıntı yaşıyorum. Bir sınıftaki otoriteyi sağlamak esasen zor olabiliyor. Bu biraz da müzik dersinin öğrenciler için akademik anlamda önemli olamamasından dolayı oluşuyor. Öğrenci dersi ciddiye almadığı için sınıfta konuşuyor ve dinlemiyor. Ben ders anlatırken bölüyor ve dinleyen arkadaşını rahatsız ediyor.”, Ö2 “Tabi ki yaşıyorum. Yaşamıyorum diyen öğretmen baya tecrübelidir. Her gün karşınıza yeni bir öğrenci karakteri çıkıyor. Sınıfların kalabalık olması yönetimi zorlaştırıyor. Bir sınıfta dersin bitmediği, zamanın geçmediği, söz dinlemediğim anlar olabiliyor. Tartışma yaşadığım oluyor. Bazı zamanlar idareye götürüyoruz. Bazen de dersin nasıl geçtiğini anlamıyorum ve saate bile bakmıyorum. Ama çok büyük problemler yaşamıyorum.”, Ö7 “Sınıflar kalabalık olduğu için her gencin ilgisini aynı düzeyde çekmek zor oluyor. Bununla ilgili 40 dakikayı belli bölümlere ayırarak önce dikkat çekme sonra 20-30 dakika ders anlatımı yapıyorum. Lise öğrencisi oldukları için ergenlikten dolayı ilgiyi çok toplayamıyorum.”, Ö8 “Öğrenciler dersi kaynatmaya çalışıyorlar ve sürekli birbirleriyle konuşup tartışıyorlar. Sınıf yönetiminde zorluk yaşıyorum.” şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir.

Tabloya dikkat edildiğinde öğretmenlerin sorun yaşamadıklarını ifade ettikleri görüşler daha fazla görülmektedir. Sorun yaşadığını belirten öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde öğrencilerin derse önem vermemesinden, sınıf mevcudunun dersi olumsuz etkilemesinden kaynaklandığı görülse de çoğu zaman öğretmenlerin sınıf yönetimini nasıl yapacaklarına ilişkin yeterli bilgileri olmadığından, kişisel özelliklerinden, öz güvenlerinin veya alanları dâhilinde konu hâkimiyetlerinin düşük olmasından hatta kullandıkları yöntem ve tekniklerin yetersiz olmasından dolayı da sorun yaşadıkları söylenebilir.

Tablo 35. Öğretmenlerin Yaşadıkları Sorunlarda Yardım Aldıkları Kişilere İlişkin Görüşleri

Görüşler	Öğretmenler	f
Rehberlik	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö10	7
Okul idaresi	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö10	7
Kendim çözmeye çalışırım	Ö2, Ö4, Ö5	3
Veli	Ö4, Ö6	2
Sınıf öğretmeni	Ö1	1
Okuldaki deneyimli öğretmenler	Ö7	1

Tablo 35'e göre; Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6 ve Ö10 yaşadıkları sorunlar karşısında rehberlikten yardım aldıklarını dile getirmişlerdir.

Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8 ve Ö10 okul idaresinden destek aldıklarını ifade etmişlerdir.

Ö2, Ö4 ve Ö5 sorun yaşadıklarında kendileri çözmeye çalıştıklarını beyan etmişlerdir.

Ö4 ve Ö6 veliden, Ö1 sınıf öğretmeninden, Ö7 ise okuldaki deneyimli öğretmenlerden yardım aldıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde en çok rehberlikten yardım aldıklarını belirtmişlerdir. Bu durum öğretmenlerin öğrencilerinin gelişimi için doğru bir kaynaktan yardım aldıklarını gösterebilir.

Tablo 36. Öğretmenlerde Bulunması Gereken Genel Yeterliklere İlişkin Görüşler

Görüşler	Öğretmenler	f
Mesleki gelişimine önem vermeli	Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10	7
Öğrenciye karşı olumlu tutumlar içinde olmalı	Ö2, Ö6	2
Sınıf yönetimini sağlayabilmeli	Ö1, Ö8	2
Görüş belirtmedi	Ö3	1

Tablo 36 incelendiğinde; Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9 ve Ö10 mesleki gelişimine önem veren bir öğretmen olması gerektiği yönünde görüşler dile getirmişlerdir. Görüşlerini Ö2 "Yaptığı işi sevmeli. Sevmeyerek yapılan meslekte ne öğrenci mutlu oluyor ne de öğretmen yeterli oluyor. Eğer bu işten bir kazanç elde ediyorsa hassas olmalı öğretmen. Sadece derse gireyim maaşımı alayım düşüncesi beni rahatsız ediyor. Bu meslek çok değerli. Öğretmen araştırmalı, gelişimine önem vermeli. Önce öğretmenlerin kendi mesleklerine saygı duyması gerekir. Sonra toplum zaten saygı duyacaktır.", Ö4 "Öğretmen öğrenmeye açık olmalı. Bilgiye açık olmalı. Ben biliyorum dememeli.", Ö5 "Öğretmenlerin genel olarak üniversitede aldıkları eğitimlerin devamlılığını sağlamak için

sürekli güncelleme yapmaları gerekir.”, Ö6 “Gelişmeye açık olması gerekir. Bir kuralla 10 sene aynı şeyleri yapmamalı. Teknoloji geliyor bu anlamda kendini geliştirmeli.”, Ö7 “Dersle alakalı seminerlere katılmalı.”, Ö9 “Kendini geliştirmeli. Teknolojiye uymalı.”, Ö10 “Gelişime açık olmalı.” şeklinde ifade etmişlerdir.

Ö2 ve Ö6 öğrenciye karşı olumlu tutumlar içinde olması gerektiği yönünde görüşler dile getirmişlerdir. Ö2 “Vicdanlı, adil olmalı.” şeklinde ifade ederken Ö6 ise “Her öğretmende kesinlikle empati yeteneği olması gerekir. Öğrenciye karşı özverili, sabırlı olmalı.” şeklinde beyan etmiştir. Ancak bu öğretmenler genel yeterlikler yerine bir öğretmende bulunması gereken kişisel özelliklerden bahsetmişlerdir.

Ö1 ve Ö8 sınıf yönetimini sağlayabilmeleri gerektiği yönünde görüşler ifade etmişlerdir. Görüşlerini Ö1 “Her öğretmen gibi müzik öğretmenin de sınıfta otoriteyi sağlayabilmesi, kendini dinletebilmesi gerekir.” şeklinde beyan ederken Ö8 ise “Sınıf hâkimiyetini sağlamalı. Yaptığı işin hâkimiyetini sağlamalı. Yeri geldiğinde sert bir mizaçla öğrencileri susturabilmesi gerekir.” şeklinde dile getirmiştir. Bu öğretmenlerin dışında Ö3 ise görüş belirtmemiştir.

Öğretmenler genel olarak bir öğretmende bulunması gereken kişisel özelliklerden bahsetmişlerdir. Ayrıca genel yeterlik alanlarını net olarak açıklayamasalar da ifade ettikleri görüşlerle bir öğretmenin “öğretme ve öğrenme sürecini yönetme”, “kişisel ve mesleki gelişimi sağlama” ve “öğrenciye yaklaşım” genel yeterlik alanlarında donanımlı olması gerektiğini vurguladıkları söylenebilir.

Tablo 37. Öğretmenlerde Bulunması Gereken Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Görüşler

Görüşler	Öğretmenler	f
Farklı çalgılar çalabilmeli	Ö1, Ö2, Ö8, Ö10	4
Mesleki gelişimine ve alanına hâkim olmalı	Ö4, Ö5, Ö6, Ö7	4
Çalgısına hâkim olmalı	Ö3, Ö7, Ö9	3
Eşlik yapabilmeli	Ö1, Ö2	2
İşitmesi iyi olmalı	Ö3	1
Disiplinlerle iş birliği yapabilmeli	Ö6	1

Tablo 37’ye göre; Ö1, Ö2, Ö8 ve Ö10 farklı çalgılar çalabilmesi gerektiğine ilişkin görüşler dile getirmişlerdir. Bu öğretmenlerden Ö1 “Her müzik öğretmeni çeşitli çalgılar çalabilmeli.”, Ö2 “Bir müzik öğretmeni birden fazla çalgı çalabilmeli.”, Ö8 “Hiç bilmediği bir çalgıyı akort edebilmeli. Çalgıların geneliyle ilgilenip birçok çalgıyla bir şeyler çalabilmeli.” ve Ö10 “Bir müzik öğretmeni kendi çalgısı dışında başka bir çalgı da çalabilmelidir.” şeklinde görüşler ifade etmişlerdir.

Ö4, Ö5, Ö6 ve Ö7 mesleki gelişimine ve alanına hâkim olması gerektiği yönünde görüşler beyan etmişlerdir. Bu öğretmenlerden Ö4 “Alanına, konusuna hâkim olmalı. Bir öğretmen bildiği bir şeyi öğretebilir. Bilmiyorsa öğretemez.”, Ö5 “Öğretmen kendini geliştirmeli. Bunun için seminerler ve hizmet içi eğitimlere sürekli katılım sağlamalı.”, Ö6 “Kendi alanında çalışmalar yapmalı. Seminerlere ve eğitimlere katılmalı.” ve Ö7 “bir müzik öğretmeni alanında detaylı bilgilere sahipse yeterlidir.” şeklinde görüşler dile getirmişlerdir.

Ö3, Ö7 ve Ö9 çalgısına hâkim olması gerektiği yönünde görüşler ifade etmişlerdir. Bu öğretmenlerden Ö3 “Çalgısını iyi çalabilmeli.”, Ö7 “Verilen bir eseri çalgısıyla çalabiliyorsa, öğretebiliyorsa, kendi çalgısında belli bir seviyedeysen yeterlidir.” şeklinde görüşler dile getirmişlerdir. Bazı öğretmenler yeterli bir müzik öğretmenin birçok çalgıyı çalabilmesi gerektiğini dile getirirken Ö9 ise bu konuyla ilgili farklı bir görüş ortaya koymuştur. Ö9 “Her çalgıyı çalması gerektiğini düşünen öğretmenler olabilir ama bence bu doğru değil. Bir müzik öğretmeni kendi çalgısında yeterli olmalıdır.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Ö1 ve Ö2 bir müzik öğretmenin eşlik yapabilmesi gerektiğine ilişkin görüşler belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden Ö1 “Her müzik öğretmeni derste öğrenciye eşlik yapabilmeli.” şeklinde ifade ederken Ö2 ise “Bir müzik öğretmeni kesinlikle eşlik bir çalgı çalabilmeli.” şeklinde görüşünü beyan etmiştir.

Ayrıca Ö3 müziksel işitmesinin iyi olması gerektiğini belirterek “Duyumu iyi olmalı. Çünkü duyduğu sesin doğruluğunu ya da yanlışlığını ayırt edemeyen bir müzik öğretmeni hiçbir zaman çocuklara doğru bir şey öğretemez.” şeklinde görüşünü dile getirmiştir.

Ö6 ise disiplinlerle iş birliği yapabilmesi gerektiği yönünde görüş beyan ederek “Diğer disiplinlerle iş birliği içinde olmalı ve ortak çalışmalar yapmalı.” şeklinde ifade etmiştir.

Öğretmenler en çok çalgı çalma yeterliği ve alan yeterliğine değinmişlerdir. Öğretmenler genellikle özel alan yeterlikleri yerine bir müzik öğretmenin lisans eğitimde kazanması gereken “alan bilgisi ve öğretmenlik mesleği bilgisi” ölçütlerden bahsetmişlerdir. Fakat özel alan yeterliklerini net olarak açıklayamazlar da ifade ettikleri yeterliklerle bir müzik öğretmenin “kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler”, “disiplinler arası iş birliği yapma” ve “mesleki gelişimi sağlama” ana yeterliklerinde yeterli olması gerektiğini vurguladıkları söylenebilir. Buna ek olarak öğretmenler genel yeterliklerin bütün öğretmenlerde olması gereken yeterlikler olduğunu, özel alan yeterliklerinin ise daha branş odaklı olarak müzik öğretmenlerinde olması gereken yeterlikler olduğunu görüşleriyle ifade etmişlerdir.

5. TARTIŞMA

Araştırmanın nicel veri toplama aracından elde edilen bulgularına göre öğretmenlerin en yeterli oldukları ana yeterliğin “mesleki gelişimi sağlama” olduğu tespit edilmiştir. Mülakat bulgularından da bu durumu destekleyici paralel görüşler ortaya çıkmıştır. Öğretmenler, bir müzik öğretmeninde olması gereken özel alan yeterliklerinin “mesleki gelişimi sağlama”, genel yeterliklerin ise “kişisel ve mesleki gelişim” ana yeterlikleri olduğu görüşündedirler. Bu sonuca benzer bir sonucu olan Gülteke (2012) çalışmasında öğretmenlerin “mesleki gelişim” konusu üzerine vurgu yaptıkları görülmüştür. Ek olarak öğretmenler anket sonuçlarına göre yeterli oldukları “kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler” ile “disiplinler arası iş birliği yapma” ana yeterliklerini de bir müzik öğretmenin yeterli olması için sahip olması gereken ana yeterlikler olarak vurgulamışlardır. Ancak Gülyüz (2015) çalışmasında öğretmen adaylarının ilgili ana yeterliklerde yetersiz oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin “planlama ve düzenleme” ana yeterliğinde yetersiz oldukları tespit edilmiştir. Fakat bu durum mülakat sonuçlarına göre farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin çoğu derse “planlı” gittiklerini ve planlarını “aksatmadan” uyguladıklarını ifade etmişlerdir. Bu sonucun mülakatı yapan araştırmacının müzik öğretmeni olması ve öğretmenlerin kendilerini ideal bir öğretmen olarak gösterme istekleri sebebiyle ortaya çıkmış olabileceği düşünülebilir. Gülyüz (2015) çalışmasında bu sonuçla paralellik gösteren bir bulgu ifade etmiştir. Öğretmen adaylarının “planlama ve düzenleme” ana yeterliğinde az yeterli oldukları sonucunu tespit etmiştir.

Öğretmenlerin “planlama ve düzenleme” ana yeterliğine ait anket bulgularına göre en yeterli oldukları alt yeterliğin “teknolojik kaynakları kullanabilme” olduğu görülmüştür. Bu durum mülakat bulgularında 4 kişinin “akıllı tahta”, 1 kişinin “tablet” ve 1 kişinin “bilgisayar” kullandığı bulgularıyla ortaya koyulmuştur. Bu ana yeterliğe ait en yetersiz olunan alt yeterliğin ise “kuramsal bilgi ve becerilere yönelik özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan planlamalar ve uygulamalar yapabilme” olduğu ortaya çıkmıştır. Bu konuda mülakat sonuçlarına bakacak olursak öğretmenlerin 7’sinin sınıflarında özel eğitim öğrencisi olmadığı, 3’nün ise özel öğrencilerini derslerinde sürekli olarak aktif tuttukları ve özel öğrencilerine başka ölçmeler yaptıkları tespit edilmiştir. Bu durumda sınıfta söz konusu öğrenciler bulunan öğretmenlerin öğrencilerini dikkate alan çalışmalar yönünde oldukları söylenebilir. Gülyüz (2015) çalışmasında da öğretmen adaylarının en yüksek düzeyde oldukları alt yeterliğin

“teknolojik kaynakları kullanabilme” en yetersiz oldukları alt yeterliğin ise “özel öğrencileri dikkate alan planlamalar ve uygulamalar yapabilme” olduğu tespit edilmiştir.

Bu kapsamda öğretmenlerin diğer alt yeterliklerde yeterli olduğu belirlenmiştir. Bu alt yeterlikler mülakat bulgularına bakıldığında şöyledir. Öğretmenlerin çoğu derslerinde eski bir yöntem olan “sunuş yoluyla anlatım” yöntemini kullanmaktadırlar. Öğretmenlerin alışılmış olmayan “yeni yöntem ve teknikleri kullanma” alt yeterliğinde kendini yeterli ve yetersiz gören öğretmenlerin sayısı eşittir. 3 kişi yeterli olduğunu söylerken 3 kişi de yetersiz olduğunu belirtmiştir. Anket sonuçlarında bu alt yeterliğin öğretmenler üzerinde yeterli olduğu görülürken mülakat sonuçlarında öğretmenlerin sadece 3’nün kendini yeterli gördüğü ortaya koyulmuştur. Öğretmenlerin en çok çalgı materyalini kullandıkları görülmüştür. Elbette müzik öğretmenlerinin en önemli materyali çalgıdır. Ancak müzik programından “çalma” kazanımının kalkmasına rağmen ve bu uygulamanın birçok öğretmen tarafından doğru bulunmasına rağmen müzik öğretmenlerinin bu materyali seçmesi iki durumun çelişkili olduğunu gösterebilir.

Öğretmenlerin “kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler” ana yeterliğine ait anket bulgularına göre en yeterli oldukları alt yeterliğin “öğrencilerin sesin oluşumunu ve çalgıları tanımasını sağlayabilme” olduğu en yetersiz oldukları alt yeterliğin ise “öğrencilerin kendi çevresinden ve genel kültürden esinlenerek ezgiler yaratmalarını sağlayabilme” olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Mülakat bulgularında da öğretmenlerin çoğunluğunun derslerinde kendi çalgılarını kullanmaları bu alt yeterliğin desteklendiğini göstermektedir. Fakat öğretmenler müzik öğretim programı öğrenme alanı olan “dinleme, söyleme, çalma”dan “çalma” ifadesinin çıkarılmasının doğru bir karar olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Gülerüz (2015) çalışmasında da öğretmen adaylarının ilgili ana yeterliğe ait “öğrencilerin sesin oluşumunu ve çalgıları tanımasını sağlayabilme” alt yeterliğinde yeterlik düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç yapılan bu çalışmanın sonucuyla paralellik göstermektedir.

Öğretmenlerin “müzik kültürü” ana yeterliğine ait anket bulgularına göre öğretmenlerin en yeterli oldukları alt yeterliğin “Atatürk’ü konu alan şarkı, türkü ve marşları tanıma, öğretme, ilgili haftalarda ve öğretim yılı boyunca yeri geldikçe seslendirme” olduğu belirlenmiştir. En yetersiz oldukları alt yeterlik ise, “müzik kültüründe özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan çalışmalar yapabilme” olmuştur. Gülerüz (2015) çalışmasında da bu sonuçla aynı olan bir bulgu fark edilmiştir. Öğretmen adaylarının ilgili ana yeterliğe ait “Atatürk’ü konu alan şarkı, türkü ve marşları tanıma, öğretme, ilgili haftalarda ve öğretim yılı boyunca yeri geldikçe seslendirme” alt yeterliğinde katılım düzeylerinin yüksek, “müzik kültüründe özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan çalışmalar yapabilme” alt yeterliğinde ise

yeterlik düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Altun ve Eyüpoğlu (2018) makalesinde de bu bulguyu destekleyici, paralellik gösteren bir bulgu elde edilmiştir. Öğretmenlerin özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerle çalışmalar yapmaları konusundaki yeterliklerinin düşük olduğu sonucu ortaya koyulmuştur.

Öğretmenlerin anket sonuçlarına göre “planlama ve düzenleme” ile “ müzik kültürü” ana yeterliklerinde özel öğrenciler ile ilgili alt yeterliklerde yetersiz oldukları görülmüştür. Bu durum, Güteryüz (2015) çalışmasındaki bulguyla paralellik göstermektedir.

“İzleme ve değerlendirme” ana yeterliğine ait anket bulgularına göre öğretmenlerin en yeterli oldukları alt yeterliğin “müzik öğretiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilme” olduğu tespit edilmiştir. En yetersiz oldukları alt yeterliğin ise “öğrencilerin müzik gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme ve değerlendirme sonuçlarını uygulamalarına yansıtabilme” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu bulguların Güteryüz (2015) çalışmasının bulgularıyla paralellik göstermesine rağmen mülakatlardan elde edilen bulgularda ise farklılık olduğu gözlenmiştir. Öğretmenlerin bir kısmı öğrencilerle birebir ilgilendiklerini diğer bir kısmı da öğrencileri bu konuda takip etmediklerini belirtmektedir. Bunun dışında öğrencilerin düzeylerine göre değerlendirme yaptıkları ve öğrencilerin derslerde aktif olmaları için çaba sarf ettikleri yönündeki görüşler de dile getirilmiştir. Öğretmenlerin çoğunun “performansa dayalı” değerlendirmeler yaptıkları görülmüşken bazı öğretmenlerin de “yazılı”, “çoktan seçmeli” ve “sunum” değerlendirmeleri yaptıkları bulgularına ulaşılmıştır. Fidan ve Sak (2012) çalışmasında bu çalışmaya paralellik gösteren bir bulguya rastlanmıştır. Öğretmenlerin ölçme araçlarından en çok “performans değerlendirme” kullandıklarını çağdaş değerlendirmeler konusunda bilinçli olmadıklarını belirtmiştir.

Öğretmenlerin çoğunun sınıf yönetiminde herhangi bir problem yaşamadıkları görüşleri alınırken bazı öğretmenlerin de sınıftaki otoriteyi sağlayamadıkları yönünde görüşler alınmıştır. Öğretmenlerin çoğu sınıftaki problemleri “rehberlik” ve “okul idaresi” ile çözdüğünü belirtirken bazı öğretmenler de sorunları sınıf öğretmeniyle, öğrencinin velisiyle ve okuldaki yeterli öğretmenlerle ve kendileri çözdüklerini ifade etmişlerdir. Bu nedenle öğretmenlerin öğrencilerinin doğru yönlendirilmesi ve sorunların çözülmesi için doğru tercihler yaptığı görülmektedir.

“Okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma” ana yeterliğine ait anket bulgularında öğretmenlerin en yeterli oldukları alt yeterlik “ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunu yapabilme” olarak tespit edilmiştir. En yetersiz oldukları alt yeterliğin ise “öğrencilerin müzik becerilerini geliştirmelerinde ailelerle iş birliği yapabilme” olduğu görülmüştür. Güteryüz (2015) çalışmasında da öğretmen adaylarının “öğrencilerin müzik becerilerini geliştirmelerinde ailelerle iş birliği yapabilme” alt yeterliğinde katılım

düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu konuyla ilgili mülakata katılan öğretmenlerden biri “disiplinler arası iş birliği yapma” ana yeterliğinin bir müzik öğretmeninde olması gereken önemli bir yeterlik olduğu görüşünü ifade etmiştir. Ancak Gökbudak (2003) çalışmasında öğretmenlerin ailelerle işbirliği yapmasının önemli olduğunu vurgulamış bu durumun öğrencinin müzik dersindeki gelişimine katkı sağladığını ifade etmiştir.

“Mesleki gelişimi sağlama” ana yeterliğine ait anket bulgularında öğretmenlerin en yeterli oldukları alt yeterliğin “müzik öğretimine ilişkin kişisel ve mesleki gelişimi sağlayabilme” olduğu görülmüştür. Bu konuyla ilgili öğretmenlerin alanlarındaki çalışmalara, hizmet içi eğitimlere ve seminerlere katılmaları gerektiği mülakata katılan öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. En az yeterli oldukları alt yeterlik ise “mesleki yeterlikleri belirleyebilme” olmuştur. Güteryüz (2015) çalışmasında da ilgili ana yeterliğe ilişkin alt yeterliklere ait benzer bulgular ortaya konmuştur.

Öğretmenlerin anket bulgularında özel alan yeterliklerinin çok yüksek olduğu tespit edilmiştir. Özlük (2010), Güteryüz (2015) ve Aras (2018) yapmış oldukları tez çalışmalarında bu çalışmada olduğu gibi öğretmenlerin özel alan yeterliklerinin yüksek olduğu sonucunu ortaya koymuşlardır.

Bu çalışmada hizmet içi eğitimi alıp almama değişkeni hariç diğer değişkenlerin öğretmen yeterlikleri üzerinde etkisi olmadığı sonucu ortaya koyulmuştur. Bu duruma benzer bulgular da olmaktadır. Taebel ve Coker (1980), Özlük (2010), Fidan (2012), Uslu (2014) çalışmalarında değişkenlerin öğretmen yeterliklerini etkilemediği tespit edilmiştir.

Mülakata katılan öğretmenlerin birçoğu kendilerini yeterli gördüklerini ifade etseler de eksik yönlerinin olduğu ve bu yönleri yani yeterliklerini geliştirmeleri gerektiği düşünülmektedir. Kelly (1998) çalışmasında da bu bulguya benzer bir bulguya ulaşılmıştır. Bu çalışmada da öğretmenlerin yeterliklerinin farkında olmadıkları, genel ve özel alan yeterliklerini yeterince ifade edemedikleri gözlenmiştir.

Candaş (2016) çalışmasında öğretmenlerin yeterliklerini olumsuz yönde etkileyen faktörler olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada da öğretmenler yeterliklerinin düşük öğrenci ilgi ve motivasyonu, bulunulan okul çevresi, maddi olanaklar gibi faktörler nedeniyle olumsuz etkilendiği görüşünderirler. Bu iki sonucunda birbirini desteklediği görülmektedir.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

6. 1. Sonuçlar

Araştırmaya ilişkin sonuçlar verilmiştir.

6. 1. 1. Anket Sonuçları

1. Ankete katılan öğretmenlerin 69'u kadın, 54'ü erkek olmak üzere çalışmada 123 öğretmen bulunmaktadır. Katılımcıların çoğunluğu kadın öğretmenlerden oluşmaktadır.
2. Anketteki öğretmenlerin 103'ü Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünden 11'i Konservatuardan, 9'u Güzel Sanatlar Fakültesinden mezun olduğu görülmektedir.
3. Öğretmenlerin 73'ü 1-5 yıl, 20'si 6-10 yıl, 12'si 16-20 yıl, 11'i 21 yıl ve üstü, 7'si 11-15 yıl hizmette bulunmuşlardır.
4. Öğretmenlerin 86'sı devlet okulunda, 37'si özel okulda görev yapmaktadır.
5. Öğretmenlerin 66'sı ortaokulda, 22'si Anadolu Lisesi'nde, 21'i diğer liselerde, 14'ü Güzel Sanatlar Lisesi'nde çalışmaktadır.
6. Öğretmenlerin 74'ü hizmet içi eğitim almamış, 49'u almıştır.
7. Öğretmenlerin kendilerini en yeterli gördükleri özel alan ana yeterliğinin "mesleki gelişim sağlama" çok yeterli gördükleri ana yeterliklerin "müzik kültürü", "okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma", "izleme ve değerlendirme" yeterli gördükleri ana yeterliklerin "kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler" katılım düzeyi en az olan ana yeterliğin ise, "planlama ve düzenleme" ana yeterliği olduğu sonucuna varılmıştır.
8. Öğretmenlerin özel alan yeterliği puanlarının toplamının çok yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.
9. Öğretmenlerin alt yeterliklere katılım düzeyleri arttıkça kendilerini belirtilen yeterliklerde daha yeterli gördükleri azaldıkça daha az yeterli gördükleri sonucuna varılmıştır.
10. Öğretmenlerin "planlama ve düzenleme" ana yeterliğine ilişkin katılım düzeyleri incelendiğinde, en yüksek katılımı olan alt yeterliğin "teknolojik kaynakları kullanabilme" çok yüksek katılımı olan alt yeterliklerin "müzik öğretim sürecine uygun materyalleri ve kaynakları kullanabilme", "müzik öğretimine uygun planlama yapabilme" yüksek katılımı olan alt yeterliklerin "müzik öğretimine

uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme”, “öğretim programında geçen yöntem ve teknikleri aktif kullanabilme”, katılım düzeyi en az olan alt yeterliğin ise, “kuramsal bilgi ve becerilere yönelik özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alarak planlama ve uygulama yapabilme” olduğu sonucuna varılmıştır.

11. Öğretmenlerin “kuramsal/uygulamalı bilgi ve beceriler” ana yeterliğine katılım düzeyleri incelendiğinde, en yüksek katılıma sahip alt yeterliğin “öğrencilerin sesin oluşumunu ve çalgıları tanımasını sağlayabilme”, çok yüksek katılımı olan alt yeterliğin “öğrencilerin çeşitli ses ve çalgı topluluklarını tanımalarını ve bu gruplara katılımlarını sağlayabilme”, “öğrencilerin kendi sesini ve çalgısını doğru, temiz, etkili kullanmasını sağlayabilme”, “öğrencilerin çevresel, ulusal ve evrensel düzeyde nitelikli eserlerden dağarcık oluşturmasını sağlayabilme”, yüksek katılımı olan alt yeterliklerin, “öğrencilerin müzik eğitiminde, çevresindeki araç ve gereçlerden yararlanmasını sağlayabilme”, “öğrencilerin işitme becerilerini geliştirebilme.”, “ müzik dersine temel oluşturacak kuramsal bilgileri aktarırken, programda yer alan yöntem ve teknikleri kullanabilme”, “öğrencilerin çok sesli müzik yapmalarını sağlayabilme”, katılım düzeyi en az olan alt yeterliğin ise, “öğrencilerin kendi çevresinden ve genel kültürden esinlenerek ezgiler yaratmalarını sağlayabilme” olduğu sonucuna varılmıştır.
12. Öğretmenlerin “müzik kültürü” ana yeterliğine ilişkin katılım düzeyleri incelendiğinde, en yüksek katılımı olan alt yeterliğin “Atatürk`ü konu alan şarkı, türkü ve marşları tanıma, öğretme, ilgili haftalarda ve öğretim yılı boyunca yeri geldikçe seslendirebilme” çok yüksek katılıma sahip olan alt yeterliklerin “Atatürk`ün sanata ve Türk müziğinin gelişmesine verdiği önemi vurgulayan uygulamalar yapabilme”, “öğrencilerin bulunduğu çevrenin müziğini tanıma ve müziksel çevresinden yararlanmasına öncülük edebilme”, “öğrencilerin ulusal ve uluslararası müziği tanımalarını sağlayabilme”, “müzikte kaliteyi sezdirerek, öğrencilerde dinleme kültürü oluşturabilme”, katılım düzeyi en az olan alt yeterliğin ise, “müzik kültüründe özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan çalışmalar yapabilme” olduğu sonucuna varılmıştır.
13. Öğretmenlerin “izleme ve değerlendirme” ana yeterliğine ilişkin katılım düzeyleri incelendiğinde en yüksek katılımı olan alt yeterliğin “müzik öğretiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilme”, çok yüksek katılımı olan alt yeterlikler “müzik öğretimine ilişkin yapılan ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme”, “öğrencilerin müzik gelişimlerini

belirlemeye yönelik yapılan ölçme sonuçlarını yorumlayabilme ve geribildirim sağlayabilme”, katılım düzeyi en az olan alt yeterliğin ise, “öğrencilerin müzik gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme ve değerlendirme sonuçlarını uygulamalarına yansıtabilme” olduğu sonucuna varılmıştır.

14. Öğretmenlerin “okul-aile-toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma” ana yeterliğine ilişkin katılım düzeyleri incelendiğinde en yüksek katılımı olan alt yeterliğin “ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunu yapabilme”, çok yüksek katılımı olan alt yeterliklerin “öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme”, “müzik eğitimini ve müzik sanatını diğer bilim, teknik, spor ve felsefe alanlarıyla, farklı disiplinlerle ilişkilendirebilme”, yüksek katılımı olan alt yeterliğin “okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla iş birliği yapabilme”, katılım düzeyi en az olan alt yeterliğin ise, “öğrencilerin müzik becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle iş birliği yapabilme” olduğu sonucuna varılmıştır.
15. Öğretmenlerin “mesleki gelişim sağlama” ana yeterliğine ilişkin katılım düzeyleri incelendiğinde en yüksek katılımı olan alt yeterliğin “müzik öğretimine ilişkin kişisel ve mesleki gelişimi sağlayabilme”, katılım düzeyi en az olan alt yeterliğin ise, “mesleki yeterlikleri belirleyebilme” olduğu sonucuna varılmıştır.
16. Öğretmenlerin demografik bilgileri ile özel alan yeterliklerine ilişkin ana yeterlikleri arasındaki ilişki incelendiğinde cinsiyet, mezun olunan bölüm, mesleki hizmet yılı, görev yapılan okul, görev yapılan okul türüne göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı sonucuna varılmıştır.
17. Öğretmenlerin “planlama ve düzenleme”, “kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler” “müzik kültürü”, “izleme ve değerlendirme”, “mesleki gelişim sağlama” ana yeterliklerine ilişkin puanlarının ve özel alan yeterliği puanlarının toplamının hizmet içi eğitim alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır.
18. Hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin “planlama ve düzenleme”, “kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler”, “müzik kültürü”, “izleme ve değerlendirme”, “mesleki gelişim sağlama” ana yeterliklerine ilişkin puanları ve özel alan yeterliği puan toplamının hizmet içi eğitim almayan öğretmenlerin puanlarına göre daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır.

6. 1. 2. Mülakat Sonuçları

1. Mülakata katılan öğretmenler 5'i kadın, 5'i erkek olmak üzere 10 katılımcıdan oluştuğu,
2. Mülakata katılan öğretmenlerden 25 yaşında 2, 26 yaşında 1, 27 yaşında 2, 29 yaşında 2, 33 yaşında 2, 34 yaşında 1 katılımcı olduğu sonucuna varılmıştır.
3. Mülakata katılan öğretmenlerin 3'ü 3 yıl, 1'i 4 yıl, 2'si 5 yıl, 1'i 6 yıl, 3'ü 7 yıl hizmet yılına sahip oldukları,
4. Mülakata katılan öğretmenlerin 7'si devlet, 3'ü özel okullarda çalışmaktadır. Buna göre çalışmaya katılan öğretmenlerin çoğunun devlette çalıştığı,
5. Mülakata katılan öğrencilerin 5'i lisede, 5'i ortaokulda çalışmaktadır. Buna göre lisede ve ortaokulda çalışan öğretmenlerin eşit sayıda olduğu,
6. Mülakata katılan öğretmenlerin 3'ü keman, 2'si bağlama, 2'si piyano, 1'i ud, 1'i viyola, 1'i viyolonsel ana çalgısına sahip olduğu sonucuna varılmıştır.
7. Öğretmenlerin derslerine planlı gitmelerine ilişkin sonuçlara göre 8 öğretmen "planlı gidiyorum", 2 öğretmen "plansız gidiyorum", 1 öğretmen "esnek davranabiliyorum" görüşlerini ifade ettikleri
8. Öğretmenlerin planlarını uygulamalarına ilişkin sonuçlara göre 4 öğretmen "aksatmadan uyguluyorum", 2 öğretmen "aksaklıklar yaşıyorum", 2 öğretmen "esnek davranabiliyorum", 2 öğretmen plan yapmadıkları için "uygulamıyorum" görüşlerini ifade ettikleri,
9. Öğretmenlerin derslerinde kullandıkları aktif yöntem ve tekniklere ilişkin sonuçlara göre 7 öğretmen "sunuş yoluyla anlatım", 6 öğretmen "gösterip yaptırma", 4 öğretmen "yaparak yaşayarak öğrenme, 3 öğretmen "beden perküsyon" 2 öğretmen "grup çalışması", 1 öğretmen "kulaktan eğitim", 1 öğretmen "orff", 1 öğretmen "soru-cevap", 1 öğretmen "işaret dili", 1 öğretmen "robotik kodlama" yöntemlerini kullandıkları,
10. Öğretmenlerin yeni yöntem ve teknikleri kullanabilmelerine ilişkin sonuçlara göre 3 öğretmen "yeterli buluyorum", 3 öğretmen "yetersiz buluyorum", 2 öğretmen "kendimi geliştirmeliyim", 1 öğretmen "yeni yöntem ve teknikleri kullanmıyorum" görüşlerini ifade ettikleri,
11. Öğretmenlerin materyal ve teknolojilerden yararlanmalarına ilişkin sonuçlara göre 6 öğretmen "çalgı kullanıyorum", 4 öğretmen "akıllı tahta kullanıyorum", 4 öğretmen "imkânsızlıklar" nedeniyle yararlanamıyorum", 3 öğretmen "orff çalgıları kullanıyorum", 1 öğretmen "tablet kullanıyorum", 1 öğretmen "materyal yapıyorum", 1 öğretmen "bilgisayar kullanıyorum" görüşlerini ifade ettikleri,

12. Öğretmenlerin özel eğitim öğrencilerini dikkate almalarına ilişkin sonuçlara göre 7 öğretmen “özel eğitim öğrencim yok”, 3 öğretmen “derse etkin katılımlarını sağlıyorum” ve “diğer öğrencilerden farklı değerlendirmeler yapıyorum” görüşlerini ifade ettikleri,
13. Öğretmenlerin müzik teorik bilgilerini yeterli görmelerine ilişkin sonuçlara göre 5 öğretmen “öğrencilerimin düzeylerine göre yeterliyim”, 5 öğretmen “geliştirmem gerektiğini düşünüyorum” görüşlerini ifade ettikleri,
14. Öğretmenlerin müzik teorik bilgilerini öğrencilerine aktarmalarına ilişkin sonuçlara göre 5 öğretmen “öğrencilerin ilgi, tutum ve becerilerinin düşük olmasından dolayı zorlanıyorum”, 3 öğretmen “aktarabiliyorum”, 2 öğretmen “bazı konuları aktarırken zorlanıyorum” görüşlerini ifade ettikleri,
15. Öğretmenlerin müfredata göre ders işlemelerine ilişkin sonuçlara göre 4 öğretmen “öğrencilerden kaynaklanan sebeplerden dolayı bağlı kalamıyorum”, 4 öğretmen “müfredata bağlı kalıyorum”, 2 öğretmen “belirli günler ve haftalardan dolayı aksatabiliyorum” görüşlerini ifade ettikleri,
16. Öğretmenlerin derslerinde ana dal çalgılarını kullanmalarına ilişkin sonuçlarına göre 7 öğretmen “kullanıyorum” 3 öğretmen “kullanmıyorum” görüşlerini ifade ettikleri,
17. Öğretmenlerin derslerinde yararlandıkları çalgılara ilişkin sonuçlara göre 4 öğretmen “piyano”, 4 öğretmen “gitar”, 3 öğretmen “bağlama”, 3 öğretmen “orff çalgıları”, 2 öğretmen “org”, 2 öğretmen blok flüt, 1 öğretmen “yan flüt ve kanun”, 1 öğretmen “buzuki” çalgısından yararlandığı sonucuna varılmıştır.
18. Öğretmenlerin müfredattan çalgı çaldırma kazanımının kaldırılmasına ilişkin sonuçlara göre 6 öğretmen “doğru bir karar olduğunu düşünüyorum”, 4 öğretmen ise, “yanlış bir karar olduğunu düşünüyorum” görüşlerini ifade ettikleri,
19. Öğretmenlerin derslerinde öğrencilerine çalgı çaldırmalarına ilişkin sonuçlara göre 8 öğretmen “çaldırıyorum”, 2 öğretmen “çaldırmıyorum” görüşlerini ifade ettikleri,
20. Öğretmenlerin öğrencilerinin müzik kültürlerini geliştirmelerine ilişkin sonuçlara göre 6 öğretmen “ulusal ya da yöresel müzik türlerini tanıtıyorum”, 5 öğretmen “Türk ya da yabancı kültürüne ait sunumlar yaptırıyorum”, 5 öğretmen “bireysel ya da toplu performanslar yaptırıyorum”, 4 öğretmen “Türkçe ya da yabancı müzikler dinletiyorum/izletiyorum”, 4 öğretmen “Türk ya da yabancı müzisyenleri tanıtıyorum”, 1 öğretmen “konsere götürüyorum” görüşlerini ifade ettikleri,
21. Öğretmenlerin öğrencilerini izleme ve değerlendirmelerine ilişkin sonuçlarına göre 3 öğretmen “bireysel ilgileniyorum”, 3 öğretmen “öğrencileri takip

- etmiyorum”, 2 öğretmen “seviyelerine göre değerlendirmeler yapıyorum”, 2 öğretmen “derse katılımlarını sağlamaya çalışıyorum” görüşlerini ifade ettikleri,
22. Öğretmenlerin yaptıkları sınavlara ilişkin sonuçlara göre 8 öğretmen “performansa dayalı”, 3 öğretmen “yazılı”, 1 öğretmen “çoktan seçmeli” 1 öğretmen “sunum” sınavları yaptıkları sonucuna varılmıştır. 1 öğretmen “sınav yapmıyorum” görüşünü ifade ettiği,
23. Öğretmenlerin sınıfta yaşadıkları problemlere ilişkin sonuçlara göre 6 öğretmen “sorun yaşamıyorum”, 4 öğretmen “sınıf yönteminde yaşıyorum” görüşlerini ifade ettikleri,
24. Öğretmenlerin yaşadıkları sorunlarda yardım aldıkları kişilere ilişkin sonuçlara göre 7 öğretmen “rehberlik”, 7 öğretmen “okul idaresi”, 3 öğretmen “kendim çözmeye çalışırım”, 2 öğretmen “veli”, 1 öğretmen “sınıf öğretmeni”, 1 öğretmen “okuldaki deneyimli öğretmenler” görüşlerini ifade ettikleri,
25. Öğretmenlerde bulunması gereken genel yeterliklere ilişkin sonuçlara göre 7 öğretmen “mesleki gelişimine önem vermeli”, 2 öğretmen “öğrenciye karşı olumlu tutumlar içinde olmalı”, 1 öğretmen “sınıf yönetimini sağlayabilmeli” görüşlerini ifade ettikleri sonucuna varılmıştır. 1 öğretmen görüş belirtmemiştir. Öğretmenler en çok “mesleki gelişimine önem vermeli” görüşünü beyan etmişlerdir. Öğretmenler genel yeterlik alanlarını net olarak ifade edemeseler de söyledikleri yeterliklerle hem öğretmenlerde olması gereken özellikleri hem de “öğretme ve öğrenme sürecini yönetme”, “kişisel ve mesleki gelişimi sağlama” ve “öğrenciye yaklaşım” genel yeterlik alanlarında yeterli olmak gerekliliğini belirttikleri sonucuna varılmıştır.
26. Öğretmenlerde bulunması gereken özel alan yeterliklerine ilişkin sonuçlara göre 4 öğretmen “çalgısına hâkim olmalı”, 4 öğretmen “farklı çalgılar çalabilmeli”, 3 öğretmen “alanına hâkim olmalı”, 2 öğretmen “eşlik yapabilmeli”, 1 öğretmen “işitmesi iyi olmalı”, 1 öğretmen “disiplinlerle iş birliği yapabilmeli” görüşlerini ifade ettikleri sonucuna varılmıştır. Öğretmenler en çok çalgısal yeterliğe ve alan yeterliği beyan etmişlerdir. Öğretmenler özel alan yeterliğini net olarak ifade edemeseler de söyledikleri yeterliklerle hem müzik öğretmenlerinde olması gereken özellikleri hem de “kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler”, “disiplinler arası iş birliği yapma” ve “mesleki gelişimi sağlama” ana yeterliklerinde yeterli olmaları gerektiğini belirttikleri sonucuna varılmıştır.

6. 2. Öneriler

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

1. Üniversitelerin öğretmen yetiştiren kurumlarında öğretmen adaylarına öğretmen yeterlikleri konusunda bilgiler verilmesi, gerekirse ders içeriklerinin bu konuyu kapsayacak şekilde güncellenmesi,
2. Öğretmenlerin özel alan yeterlikleri ve genel yeterlikleri konusunda MEB tarafından seminerler ve hizmet içi eğitimler düzenlenerek farkındalıklarının artırılması ayrıca bu eğitimlere katılmaları için teşvik edilmesi,
3. Öğretmenlere online platformlar üzerinden (mebbis, e-okul) vb. konuya ilişkin bilgilendirilme sağlanması önerilir.

6. 2. 2. İlerde Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. İlerde yapılacak benzer çalışmaların daha fazla örneklem ile yapılması,
2. İlerde yapılacak benzer araştırmaların başka bölgelere ait illerde yapılması,
3. İlerde yapılacak benzer araştırmaların ilkokul ve üniversite müzik öğretmenleriyle yürütülmesi,
4. İlerde yapılacak araştırmaların başka veri toplama araçları da kullanılarak yapılması,
5. Bu konuda yapılacak benzer araştırmaların boylamsal olarak ön test ve son test şeklinde aralıklar halinde yapılması önerilir.

7. KAYNAKLAR

- Akbulut, E. (2006). Günümüz müzik eğitimcisi nasıl olmalıdır?. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(20), 23-28.
- Altun, Z. D. and Eyüpoğlu, G. (2018). Investigating Views and Practices of Music Teachers' about Inclusive Education. *Journal of Education and Training Studies*, 6(11), 83-94
- Anagün, Ş. S. (2013). Görüşme. S. Baştürk (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri* (s. 299-326). Ankara: Vize Yayıncılık.
- Anagün, Ş. S. ve Ersoy, A. (2013). Nitel araştırma yöntemleri. S. Baştürk (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 375-416). Ankara: Vize Yayıncılık.
- Aras, İ. (2018). *İmam hatip ortaokulu din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Asmus, E. (2000). Foundation competencies for music teachers.(Commentary). *Journal of Music Teacher Education*, 9(2), 5-7.
- Avcı, Y. E. (2011). *Sınıf öğretmenlerinin kendi görüşlerine göre özel alan yeterliklerine sahip olma düzeyleri (Kilis ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ayan, M. (2011). *Eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği bölümü programlarının öğretmenlik mesleği genel yeterliklerini kazandırma düzeyi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aytekin, S. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin ilkokul yöneticileri ve kendi algılarına göre özel alan yeterlikleri (Denizli il merkezi örnekleme)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Baştürk, S., ve Taştepe, M. (2013). Anketler. S. Baştürk (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 247-279). Ankara: Vize Yayıncılık.
- Baykal, Ç. (2018). *Güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi viyola dersi öğretmenlerinin özel alan yeterliklerinin belirlenmesine yönelik tasarı önerisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bayram, N. (2009). *Sosyal bilimlerde spss ile veri analizi* (2. Baskı). Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Bingöl-Meşe, E. T. (2010). *Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri açısından kendilerini değerlendirmeleri: İzmir ili örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Byo, S. J. (2000). Classroom teachers' and music specialists' perceived ability to implement the national standards for music education. *Arts Education Policy Review*, 101(5), 30-35.

- Cüceloğlu, A. (2018). *Öğretmenim bir bakar mısın?* İstanbul: Final Kültür Sanat Yayınları
- Çeken, R. ve Eş, H. (2013). Bilimsel araştırmalarda doküman analizi. S. Baştürk (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 327-338). Ankara: Vize Yayıncılık.
- Çeliköz, N. (2004). Bir meslek olarak öğretmenlik ve etiği. Özdemir, M. Ç. (Ed.), *Öğretmenlik mesleğine giriş* içinde (s. 335-394). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Çelikten, M. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 207-237.
- Çin, H. (2014). *Fen bilgisi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine sahip olma düzeylerinin değerlendirilmesi (kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim yeterlikleri) (Diyarbakır il örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Zirve Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Duman, D. (2012). *Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri ve uygulanma düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ersoy, E. (2013). Nicel araştırma yöntemleri. S. Baştürk (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 339-374). Ankara: Vize Yayıncılık.
- Fidan, M. (2012). *Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının fen ve teknoloji özel alan yeterlikleri hakkındaki özyeterlik algıları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ahi Evran Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Kırşehir.
- Fidan, U. M., ve Sak, I. M. (2012). İlköğretim öğretmenlerinin tamamlayıcı ölçme değerlendirme teknikleri hakkında görüşleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 174-189.
- Gökbudak, Z. S. (2003). Etkili bir piyano eğitimi ve öğretimi için ailenin rolü. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 559-574.
- Güdek, B. (2007). *Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının öğrenciye ait farklı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güleryüz, Ş. (2015). *Müzik öğretmeni adaylarının özel alan yeterliklerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Gülteke, M. (2012). *Sınıf öğretmenlerinin matematik özel alan yeterlikleri ile ilgili görüşlerinin analizi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Güneş, S. (2011). *Kimya öğretmen adaylarının özel alan yeterliklerinin araştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hammel, A. M. (2001). Special learners in elementary music classrooms: A study of essential teacher competencies. Update: *Applications of Research in Music Education*, 20(1), 9-13.

- Kandırmaz, M. (2017). *Ortaokul matematik öğretmenlerinin matematik öğretmenliği özel alan yeterliklerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2008). Öğretmenlerin yeterlilik algıları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 70-97.
- Karadoğan, A. (2014). *Türk dili ve edebiyatı öğretmeni yetiştiren bölümlerin müfredatlarının Türk dili ve edebiyatı öğretmeni özel alan yeterliklerini karşılama düzeyi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Kararmaz, O. S. (2013). *İlköğretim İngilizce öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği özel alan yeterliklerine ilişkin algılarının belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Kaya, Z. (2001). *Bir Meslek Olarak Öğretmenlik ve Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Kelly, S. N. (1998). Preschool classroom teachers' perceptions of useful music skills and understandings. *Journal of Research in Music Education*, 46(3), 374-383.
- Koroğlu, M. (2015). *Öğretmen adaylarının özel alan yeterlikleri ile öğrenme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Kurumu, T. D. (2005). *Türkçe sözlük* (10.baskı) Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Mete, F. (2013). *Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenlerin özel alan yeterlikleri üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özbilen, F. M. (2012). *Sınıf öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri hakkındaki görüşleri: Kars ili örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Özer, S. (2012). *Öğretmenlere ve yöneticilere göre ilköğretim 1. sınıf öğretmenlerinin genel yeterlikleri bakımından değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özkan, S. (2014). *KPSS alan bilgisi testinin Türkçe öğretmenliği programı ve özel alan yeterlikleri kapsamında incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Özkan, Y. (2017). *Fen bilgisi ve sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Özlük, Y. Ö. (2010). *Türkçe öğretmenlerini özel alan yeterliklerine ilişkin Bir Araştırma (Kırıkkale ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

- Özpolat, A. (2002). *Sosyolojik açıdan öğretmenlik mesleği ve öğretmenlerin toplumdaki yeri* (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özyurt, Y. (2014). *Fen bilgisi öğretmenliği lisans programı dersleri öğrenme çıktılarının fen ve teknoloji öğretmenliği özel alan yeterlikleri ile örtüşme düzeyi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Bolu.
- Şahin, A. E. (2004). Öğretmen yeterliklerinin belirlenmesi. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 5(58), (s. 58-62).
- Şenel, N. (1983). [Müzik Öğretim Yöntemleri notları]. Yayımlanmamış ders notu.
- Şengül, K. (2012). *Türkçe öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri: Bir durum belirleme çalışması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Taebel, D. K. and Coker, J. G. (1980). Teaching effectiveness in elementary classroom music: Relationships among competency measures, pupil product measures, and certain at tribute variables. *Journal of Research in Music Education*, 28(4), 250-264.
- Taşgın, A. (2010). *Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi (öğretme ve öğrenme süreci yeterlikleri-öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme yeterlikleri)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Töreyin, A. M. (2002, Kasım). *Müzik öğretmeni yetiştirmede Avrupa ve Türk cumhuriyetleri ile Türkiye arasındaki etkileşim*. Uluslararası Avrupa ve Türk Cumhuriyetleri'nde Müzik Kültürü ve Müzik Eğitimi Kongresi'nde sunulan bildiri, Ankara.
- Uçan, A. (2000). *Türkiye'de öğretmenlik mesleğine genel bakış*. Ankara: MEB Yayınları.
- URL1, http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_11/06160625_10YYretme_n_Yeterlikleri_KitabY_mYzik_YYretmeni_Yzel_alan_yeterlikleri_ilkYYretim_parYa_13.pdf Müzik Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri.12 Mayıs 2019.
- URL-2, http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRET_MENLYK_MESLEYY_GENEL_YETERLYKLERY.pdf Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri.12 Mayıs 2019.
- URL-3, <https://docplayer.biz.tr/421042-Nitel-analizler-icerik-ve-betimsel-analiz.html> İçerik ve Betimsel Analiz. 13 Ocak 2019.
- URL-4, <https://oygm.meb.gov.tr/www/ilkogretim-ozel-alan-yeterlikleri/icerik/257> Özel Alan Yeterlikleri Düzeyleri. 6 Mayıs 2019.
- URL-5, http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/13161921_YYretmenlik_MesleYi_Genel_YETERLYKLERY_onaylanan.pdf Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri.14 Mayıs 2019.

URL-6, <http://atailkuyg.ege.edu.tr/files/atailkuyg/icerik/nnurhankara.pdf> Atatürk ve Eğitim. 28 Kasım 2019.

URL-7, <http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/pamukkale/A-Ucan.pdf> Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri. 28 Kasım 2019

Uslu, S. (2014). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının özel alan yeterliklerine ilişkin özyeterlik inançlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yiğit, B. (2013). Bilimsel araştırmanın temelleri. S. Baştürk (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri* içinde (s. 1-31). Ankara: Vize Yayıncılık.

8.EKLER

EK 1. Çalışma İzin Belgesi

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

Sayı : 81576613/605.01/15818362
Konu: Araştırma Uygulama İzin Talebi

04.10.2017

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : a) 28/09/2017 tarihli ve 25919855/044/E.76 sayılı yazınız
b) Millî Eğitim Bakanlığının 22/08/2017 tarihli ve 35558626-10.06.01-E.12607291 (2017/25) sayılı genelgesi

İlgi (a) yazı ile Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Melay ERYALÇIN'ın "Müzik Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterliliklerinin Çeşitli Değişkenlere Açısından İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezi kapsamında hazırlanmış olduğu veri toplama aracının Trabzon, Rize, Artvin, Giresun ve Gümüşhane illerinde bulunan ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan müzik öğretmenlerine uygulamasına yönelik izin talebi Genel Müdürlüğümüze incelenmiştir.

Denetimi il/ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul kurum idaresinde olmak üzere; onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen, uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılmış veri toplama aracının eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmadan gönüllülük esas olmak üzere uygulanmasına ilgi (b) genelge doğrultusunda izin verilmiştir.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Bilal TIRNAKÇI
Bakan a.
Genel Müdür

Ek: Veri Toplama Aracı (2 sayfa)

Güvenli Elektronik İmza

Ash ile Aynadır

04.10.2017

+

Erdogan GÖRNER
Bilgisayar İşletmeni

İmniyet Mahallesi Atlas Sokak No:5 06560 Yenimahalle-ANKARA
Telefon No: (0 312) 296 94 00 Fax: (0 312) 213 61 36
E-Posta: yepihk@meb.gov.tr İnternet Adresi: http://yegit.meb.gov.tr

Bilgi İçin: Şeyla KARABULUT
Öğrenci
Telefon No: (0 312) 296 95 82

Azra DEMİRBAŞ
Kocamandır

Bo evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://www.sivris.gov.tr> adresinden 0112-5438-30ff-b10-6375 kodu ile teyit edilebilir.

EK 1:**MÜZİK ÖĞRETMENİ ÖZEL ALAN YETERLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ ANKETİ**

Bu anket, müzik öğretmenliği özel alan yeterliklerine ilişkin görüşlerinizi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Lütfen aşağıda verilen ifadeleri okuduktan sonra ifadeye katılma derecenize göre, sorunun yanındaki kutucuğu X ile işaretleyiniz. Lütfen boş ve cevaplanmamış soru bırakmayınız. Katılımınız ve özveri ile yardımlarınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

İBÖLÜM

Cinsiyet:

 Kadın Erkek

Yaş: _____

Meslekteki kıdeminiz: _____

Mezun olunan alan/ Bölüm: _____

Çalışılan okul: Ortaokul LiseHerhangi bir hizmetçi eğitime katıldınız mı? Evet Hayır

Katıldığınız hizmetçi eğitimlerin konusu: _____

		Kesinlikle Kabuluyorum	Kabuluyorum	Kesinlikle Kabuluyorum	Kabuluyorum	Kesinlikle Kabuluyorum
		1	2	3	4	5
1	Müzik öğretimine uygun planlama yapabiliirim.					
2	Öğretim programında geçen yöntem ve teknikleri aktif kullanabiliirim.					
3	Müzik öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilirim.					
4	Müzik öğretim sürecine uygun materyalleri ve kaynakları kullanabiliirim.					
5	Teknolojik kaynakları kullanabiliirim.					
6	Kuramsal bilgi ve becerilere yönelik özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan planlamalar ve uygulamalar yapabiliirim.					
7	Müzik dersine temel oluşturan kuramsal bilgileri aktarırken, programda yer alan yöntem ve teknikleri kullanabiliirim.					
8	Öğrencilerin işitme becerilerini geliştirebilirim.					
9	Öğrencilerin sesin oluşumunu ve çalgıları tanımasını sağlayabiliirim.					
10	Öğrencilerin kendi sesini ve çalgısını doğru, temiz, etkili kullanmasını sağlayabiliirim.					
11	Öğrencilerin çevresel, ulusal ve evrensel düzeyde nitelikli eserlerden dışarı çıkarmasını sağlayabiliirim.					
12	Öğrencilerin çeşitli ses ve çalgı topluluklarını tanımasını ve bu gruplara katılmalarını sağlayabiliirim.					

Bu belge 5074 sayılı elektronik imza kanununa göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Elektronik teyit için <http://e-belgeler.meb.gov.tr> adresinden Belge Num.:95436407-302.00.01-Z.1478 ve Barkod Num.:140194 bilgileriyle erişebilirsiniz.

13.	Öğrencilerin çok sesli müzik yapımlarını sağlayabilirim.						
14.	Öğrencilerin kendi çevresinden ve genel kültürden esinlenerek ezgiler yaratmalarını sağlayabilirim.						
15.	Öğrencilerin müzik eğitiminde, çevresindeki araç ve gereçlerden yararlanmasını sağlayabilirim.						
16.	Öğrencilerin ulusal ve uluslararası müziği tanımlarını sağlayabilirim.						
17.	Öğrencilerin bulunduğu çevrenin müziğini tanıma ve müziksel çevresinden yararlanmasına öncülük edebilirim.						
18.	Müzikte kaliteyi sezdirerek, öğrencilerde dinleme kültürü oluşturabilirim.						
19.	Atatürk'ün sanata ve Türk müziğinin gelişmesine verdiği önemi vurgulayan uygulamalar yapabilirim.						
20.	Atatürk'ü konu alan şarkı, türkü ve marşları tanıma, öğretme, ilgili haftalarda ve öğretim yılı boyunca yerli geldikçe seslendirebilirim.						
21.	Müzik kültüründe özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan çalışmalar yapabilirim.						
22.	Öğrencilerin müzik gelişmelerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme sonuçlarını yorumlayabilir ve geribildirim sağlayabilirim.						
23.	Öğrencilerin müzik gelişmelerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme ve değerlendirme sonuçlarını uygulamalarına yansıtabilirim.						
24.	Müzik öğretimine ilişkin yapacağım ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilirim.						
25.	Müzik öğretiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilirim.						
26.	Öğrencilerin müzik becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle iş birliği yapabilirim.						
27.	Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve törenlere aktif katılmalarını sağlayabilirim.						
28.	Ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunun yapabilirim.						
29.	Okulun kültür ve öğrenme merkez haline getirilmesinde toplumla iş birliği yapabilirim.						
30.	Müzik eğitimi ve müzik sanatını diğer bilim, teknik, spor ve felsefe alanlarıyla, farklı disiplinlerle ilişkilendirebilirim.						
31.	Mesleki yeterliklerimi belirleyebilirim.						
32.	Müzik öğretimine ilişkin kişisel ve mesleki gelişimi sağlayabilirim.						

Bu belge 5078 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre güvenli elektronik imza ile tasvatlanmıştır.

Elektronik teyidat <http://eh-belge.kiu.edu.tr> adresinden Belge Num.:35436007-303.08.01-E.1678 ve Barındır Num.:1412194 bilgileryle gerçekleştirilebilir.

Ek-2 Mülakat Soruları

UYGULAMA ÖĞRETMENİ MÜLAKAT SORULARI

DEMOGRAFİK BİLGİLER

Cinsiyet:

Yaş:

Hizmet yılı:

Çalıştığı Okul:

Çalıştığı Okul Türü:

Ana Dal Çalgı:

YETERLİKLERE İLİŞKİN SORULAR

A. Planlama ve Düzenleme

1. Derslerinize planlı mı gidiyorsunuz?
2. Ders planlarınızı etkili bir şekilde uyguladığınızı düşünüyor musunuz?
3. Derslerinizde aktif yöntem ve tekniklerden yararlanıyorsunuz?
4. Yeni yöntem ve teknikleri kullanabilme konusunda kendinizi yeterli buluyor musunuz?
5. Derslerinizde hangi materyal ve teknolojilerden yararlanır mısınız?
6. Özel gereksinimli öğrencilerinizi sınıftaki etkinliklere katmak için neler yapıyorsunuz?

B. Kuramsal ve Uygulama Bilgi ve Beceriler

7. Müzik teorik bilgilerinizi yeterli görüyor musunuz?
8. Derste teorik bilgilerinizi öğrencilere aktarabildiğinizi düşünüyor musunuz?
9. Derslerinizi müfredata bağlı kalarak işliyor musunuz?
10. Derste ana dal çalgılarınızı kullanıyor musunuz?
11. Derslerinizde başka çalgılar kullanıyor musunuz?
12. Müzik öğretim programında dinleme söyleme enstrüman çaldırma uygulanırken artık enstrüman çaldırma kalktı. Siz bu konuyla ilgili ne düşünüyorsunuz?
13. Öğrencilerinize derste çalgı çaldırıyor musunuz?

C. Müzik Kültürü

14. Öğrencilerinizin müzik kültürünü geliştirmek için ne tür çalışmalar yapıyorsunuz?

D. İzleme ve Değerlendirme

15. Öğrencilerin gelişimini izleme ve değerlendirme konusunda ne tür uygulamalar yapıyorsunuz?
16. Sınavlarınızı nasıl yapıyorsunuz?

GENEL DÜŞÜNCELER

17. Sınıf yönetimi ile ilgili hangi problemlerle(sınıfta otorite, konu hakimiyeti, dikkat çekme, güdüleme) karşılaşıyorsunuz?
18. Sınıfta çözemediğiniz herhangi bir problem yaşadığınızda kimlerden yardım alırsınız?
19. Bir müzik öğretmeninde genel yeterlikler neler olmalıdır?
20. Bir müzik öğretmeninde özel alan yeterlikleri neler olmalıdır?

9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

TOPALOĞLU, 1993 yılında Trabzon'da doğdu. İlk ve ortaokulu Dumlupınar İlköğretim Okulunda tamamladı. Müzik hayatına, TRT Çocuk Korosunda aldığı 5 yıllık eğitimle ve KAFEM derneğinde aldığı 3 yıllık eğitimle başladı. 2007 yılında Akçaabat Güzel Sanatlar Lisesi'ni üçüncülükle kazandı.4 yıl aldığı müzik eğitimleriyle liseyi birincilikle bitirdi. 2011 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği programını birincilikle kazandı. 2015 yılında bölümünü ikincilikle ve Onur derecesiyle bitirerek mezun oldu. Üniversite okurken birçok ilden gelen müzik öğrencileriyle oluşturulan 100 Ses Gençlik Korosu projesiyle koro festivallerine katıldı. Karadeniz Teknik Üniversitesi Müzik Bölümünde oluşturulan Olimbera Voice korusu projesiyle koro etkinlikleri ve festivallerinde bulundu. Ortahisar Belediyesi Halk Eğitim Merkezine bağlı olarak Hüseyin Kazaz Kültür Merkezi'nde Keman öğretmenliği yaptı. Tefik Serdar Kültür Merkezi'nde halen Keman öğretmeni olarak çalışmaktadır. 2016 yılında başlamakla birlikte halen Trabzon Özel Final Lisesi'nde müzik öğretmeni olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Ana dal enstrümanı keman olup, gitar ve piyano çalmaktadır. Yabancı dilini geliştirmek amacıyla Grand English kursuna gitmiştir. Yüksek Lisans için İngilizce hazırlık okumuştur.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres : Melay TOPALOĞLU, Çukurçayır Mah. Çukurçayır Evren Dede Cad. Mavişehir Sit. B Blok Kat: 11 Daire: 33 Ortahisar / TRABZON

E-Posta: melayeralcin@gmail.com